

SINTEZA

obiectivelor și/sau propunerilor/recomandărilor
la Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)

Participantul la avizare/expertizare	Nr.	Conținutul obiectiei și/sau propunerii/recomandării	Comentariul autorului proiectului
Curtea Supremă de Justiție	-	Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări	-
Procuratura Generală	1.	La art. I pct. 1, privind art. 57 ² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i> , luând în considerație faptul că articolul propus spre includere în cod urmează să stabilească atribuțiile ofițerului de investigații în cadrul procesului penal, după cuvintele „în numele statului”, de completat cu cuvintele „în limitele competenței sale”.	Se acceptă Art. 57 ² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(1) Ofițerul de investigații, în sensul prezentului cod, este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal.”.
	2.	La art. I pct. 1, privind art. 57 ² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> , după cuvintele „care activează”, de substituit cuvintele „în procuraturile” cu cuvintele „în cadrul procuraturilor”, în vederea redării corecte a textului.	Se acceptă Art. 57 ² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) În cadrul procesului penal pot efectua măsuri speciale de investigații doar ofițerii de investigații care activează în cadrul procuraturilor specializate, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor.”.
	3.	La art. I pct. 1, privind art. 57 ² alin. (6) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i> , după cuvântul „demers”, de completat cu cuvântul „motivată”, reieșind din faptul că măsurile speciale de investigații sunt măsuri care implică utilizarea unor metode, mijloace și forțe specifice, prin aplicarea cărora, în anumite condiții, are loc o imixtiune în viața privată a persoanei. Respectiv, solicitarea dispunerii, prelungirii sau încetării	Se acceptă Art. 57 ² alin. (6) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „2) propune, prin demers motivat, ofițerului de urmărire penală sau procurorului dispunerea, prelungirea sau încetarea efectuării măsurii speciale de investigații.”.

	<p>efectuării măsurii speciale de investigații necesită indicarea unor motive întemeiate.</p> <p>4. La art. I pct. 1, privind art. 57² alin. (6) pct. 5) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „procesul penal”, de completat cu textul „, cu excepția celor ce constituie secret de stat”. Propunerea respectivă este necesară reieșind din prevederile <i>Legii cu privire la secretul de stat nr. 245/2008</i>. Astfel, ofițerul de investigații nu este inclus în lista funcțiilor ai căror titulari au drept de acces la secret de stat.</p>		<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Subiecți competenți să efectueze activitate specială de investigații sunt și ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate din cadrul Serviciului de Informații și Securitate, care operează cu numeroase documente/materiale ce conțin informații atribuite la secret de stat. În adaos, au drept la acces la secret de stat și ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate din cadrul altor autorități publice, de exemplu: Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție etc. În acest context, cu titlu de exemplu, menționăm că, potrivit prevederilor art. 26 alin. (1) lit. e) din <i>Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție nr. 1104/2002</i>, angajații Centrului Național Anticorupție (printre care și ofițerii de investigații) sunt obligați să păstreze secretul de stat.</p>
<p>5.</p>	<p>La art. I pct. 1, privind art. 57² alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „sănătatea sa”, de completat cu cuvintele „sau a investigatorului sub acoperire”, reieșind din prevederile art. 138⁴ alin. (17) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. În aceeași ordine de idei, în vederea stabilirii unei clarități privind modalitatea de contestare a indicațiilor de către ofițerul de investigații și ținând cont de prevederile art. 52, după cuvintele „care conduce urmărirea penală”, de completat cu textul „, în cazul contestării indicației ofițerului de urmărirea penală”, iar după cuvântul „exercită”, de completat cu cuvintele „sau conduce”.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 57² alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(7) Ofițerul de investigații poate să conteste indicația ofițerului de urmărirea penală sau a procurorului privind efectuarea măsurii speciale de investigații, pe motiv că există circumstanțe reale care pun în pericol viața și sănătatea sa sau a investigatorului sub acoperire, refuzând astfel executarea acesteia. Contestația ofițerului de investigații se adresează imediat, dar nu mai târziu de 3 zile, procurorului care conduce urmărirea penală, în cazul contestării indicației ofițerului de urmărirea penală, sau procurorului ierarhic superior, în cazul contestării indicației procurorului care conduce sau exercită urmărirea penală, însoțită de materialele aferente și obiecțiile sale expuse în scris. Contestația ofițerului de investigații suspendă executarea indicației</p>	

	<p>6. La art. I pct. 4, privind art. 133 din <i>Codul de procedură penală</i>, de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „În cadrul executării cererilor de asistență juridică internațională, măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează pe toate categoriile de infracțiuni prevăzute la art. 16 din Codul penal, dacă sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute la alin. (1) pct. 2) și 3).”. Efectuînd o analiză a cererilor de comisii rogatorii primite spre executare de la autoritățile publice ale altor state, constatăm că, unul dintre motivele de imposibilitate de executare a acestora îl constituia faptul că acțiunile solicitate erau măsuri speciale de investigații, care nu puteau fi realizate din cauză că infracțiunea comisă în statul solicitant se califica, potrivit prevederilor art. 16 din <i>Codul penal</i>, în categoria celor ușoare sau mai puțin grave. Pornind de la prevederile art. 132¹ alin. (2) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală, cererile de asistență juridică internațională se restituiau inițiatorului, fără executare.</p>	<p>până la soluționarea acesteia.”.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Imposibilitatea executării de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a cererilor de asistență juridică internațională în materie penală, mai concret – a cererilor de comisii rogatorii, înaintate de către autoritățile publice ale altor state, din cauza faptului că obiectul acestora îl constituie efectuarea acțiunilor de urmărire penală sau efectuarea măsurilor speciale de investigații în legătură cu urmărirea/investigarea comiterii infracțiunilor ușoare sau comiterii infracțiunilor mai puțin grave nu justifică legiferarea excepțiilor discriminatorii, bazate pe condiții inegale, care dezavantajează subiecții proceselor în derulare în alte state în raport cu subiecții proceselor în derulare în Republica Moldova. Astfel, în eventualitatea operării modificărilor/completărilor propuse, bănuitul/invinuitul unui proces penal autohton va fi pasibil măsurilor speciale de investigații în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave, iar bănuitul/invinuitul unui proces penal străin va fi pasibil măsurilor speciale de investigații în cazul tuturor infracțiunilor. Așadar, imixtiunea în viața privată a persoanei trebuie să fie îndreptățită în egală măsură atât în cazul proceselor penale autohtone, cît și în cazul proceselor penale străine, prin întrunirea cumulativă a aceluiași condiții necesare dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații, inclusiv a condiției existenței probelor cu privire la pregătirea/săvîșirea infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave. De asemenea, în nota informativă care însoțește proiectul de lege se remarcă faptul că, măsurile speciale de investigații, ca procedee probatorii, vor suplini acțiunile de urmărire penală în cazurile grave, deosebit de grave și excepțional de grave, atunci cînd</p>
--	--	--

		<p>pe altă cale realizarea scopului procesului penal va fi imposibilă, iar apelarea la efectuarea măsurilor speciale de investigații va fi strict necesară și proporțională cu ingerințele în viața privată a persoanei, precum și cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale acesteia.</p>
7.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 133 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvântul „martorului” cu textul „martorului, precum și rudelor acestora,” luând în considerație faptul că în cadrul urmăririi penale poate exista o categorie de persoane care să necesite protecție prin măsuri speciale de investigații.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 133 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(3) Măsurile speciale de investigații pot fi efectuate și în privința victimei, părții vătămate, părții civile, martorului sau rudei persoanelor respective, dacă există pericol iminent pentru viața și sănătatea acesteia, precum și pentru alte drepturi și libertăți fundamentale ale acesteia, dacă este necesară prevenirea infracțiunii sau dacă există riscul evident al pierderii iremediabile ori denaturării probelor. Măsurile speciale de investigații în sensul prezentului alineat se dispun conform procedurii prevăzute la art. 135 și doar cu acordul în scris sau la cererea persoanelor indicate în prezentul alineat. Măsura specială de investigații dispusă potrivit prezentului alineat urmează a fi încetată imediat după dispariția temeiului care a stat la baza dispunerii și autorizării acesteia sau la cererea expresă a persoanei în privința căreia a fost dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații.”</p>
8.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 133 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, de menționat că, nu toate victimele/părțile vătămate colaborează cu organele de drept în vederea descoperirii infracțiunii, în speță – în cauzele de trafic de persoane, proxenetism etc. Astfel, este judicios, după textul „la art. 135 și” de exclus cuvântul „doar”, iar după cuvintele „în prezentul alineat”, de completat cu textul „ori fără acordul lor, dacă interesele justiției o cer.”</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este indicat că, art. 133 din <i>Codul de procedură penală</i>, la alin. (2), enumeră (i) subiecții generali în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) bănuitul/invinuitul; și 2) persoana despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații</p>

pertinente pentru cauza penală; iar la alin. (3), enumeră (ii) subiecții speciali în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) victima; 2) partea vătămată; 3) partea civilă; 4) martorul; și 5) ruda victimei, părți vătămate, părți civile sau martorului. Este important ca legea să prevadă, fără echivoc, posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința persoanelor care posibil că nici nu cunosc despre faptul că sunt antrenate, într-un fel sau altul, în activitatea infracțională, iar pentru anchetă este necesară documentarea acțiunilor acestora. La fel, este important ca legea să prevadă posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința victimei, părți vătămate, părți civile sau martorului în situațiile în care: 1) există un pericol iminent pentru viața și/sau sănătatea acestora; 2) există un pericol iminent pentru alte drepturi și libertăți fundamentale ale acestora; 3) este necesară prevenirea săvârșirii unei infracțiuni; sau 4) există riscul evident al pierderii iremediabile ori denaturării probelor; or, nu este exclusă ipoteza în care asupra victimei, părți vătămate și/sau părți civile ori asupra martorului să se exercite presiuni și influențe de către bănuț/invinuit sau de către persoanele terțe, acționând în interesul celor dinți, în scop de răzbunare sau în scop de determinare a acestora la retragerea plîngerii, la refuzarea/shimbarea declarațiilor (să nu facă declarații sau să pledeze diferit) etc. Anume din aceste considerente este necesar ca organele de drept să dispună de posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința subiecților speciali. Totuși, efectuarea măsurilor speciale de investigații se permite doar cu acordul scris (în cazul în care inițiativa parvine din partea organelor de drept) sau la cererea prealabilă (în cazul în care inițiativa

		<p>parvine din partea subiecților speciali) al/a persoanelor, pentru a preîntâmpina eventualele acțiuni abuzive sau în exces ale exponenților autorităților publice. Așadar, reieșind din cele expuse supra și ținând cont de faptul că, spre deosebire de subiecții generali, subiecții speciali nu sunt bănuți/invinuți de săvârșirea infracțiunilor și nici suspecți că ar contribui la comiterea acestora, efectuarea măsurilor în privința subiecților speciali, fără consimțământul lor, este inadmisibilă.</p>
<p>9.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 133 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, nu este clară posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul investigațiilor financiare paralele, pentru că investigațiile financiare paralele pot fi efectuate și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave (de exemplu: art. 217¹ din <i>Codul penal</i>). Astfel, considerăm necesar de revizuit și de completat prevederile alin. (4) cu condiții compatibile cu prevederile alin. (1) din același articol.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În corespundere cu dispozițiile art. 6 pct. 20¹) din <i>Codul de procedură penală</i>, investigațiile financiare paralele reprezintă totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații efectuate cu scopul de a acumula probe referitoare la bănuț, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat, la patrimoniul acestora și la bunurile pe care le dețin în calitate de beneficiar efectiv în sensul <i>Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului</i>, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de către bănuț, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv, în vederea recuperării bunurilor infracționale. După cum se observă, investigațiile financiare paralele sunt compuse din două constituente: 1) acțiuni de urmărire penală (audieri, percheziții, ridicări, cercetări/examinări etc.); și 2) măsuri speciale de investigații. În acest registru, nu în cadrul tuturor investigațiilor financiare paralele, pe lângă acțiuni de urmărire penală, sunt efectuate și măsuri speciale de investigații. Este relevant că, efectuarea măsurilor speciale de investigații, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul investigațiilor financiare paralele, are loc cu respectarea dispozițiilor și exigențelor</p>

		<p>aceluiași cadru normativ, inclusiv a condițiilor stipulate de art. 133 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, or, dacă norma juridică de la art. 133 alin. (4) sau alte norme juridice nu prescriu reguli speciale pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul investigațiilor financiare paralele, înseamnă că se aplică regulile generale pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul urmării penale.</p>
<p>10.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 134 alin. (1) pct. 1) lit. b) și f) din <i>Codul de procedură penală</i>, localizarea prin sistemul de poziționare globală (GPS) (măsură unificată, conform dispozițiilor proiectului de lege, într-o singură nouă măsură, care urmează a fi prevăzută de art. 137¹ „Supravegherea tehnică”) se propune a fi dată în competența procurorului la autorizare, în condițiile în care aceasta urmează a fi separată de documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice care asigură înregistrarea. Raționamentele care stau la baza acestei inițiative rezidă în gradul diminuat de ingerință, adică de informații private obținute despre o persoană, or, rezultatele acestei măsurii se exprimă prin localizarea geografică a unei persoane sau a unui autovehicul, fără implicarea obținerii informațiilor ce țin de imaginea sau vocea persoanei. La autorizarea colectării informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, la fel, nu sunt identificate ingerințe semnificative în viața privată a persoanelor, or, descifrarea apelurilor și a locului efectuării lor nu permite obținerea informațiilor privind conținutul comunicărilor.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, în vederea consolidării și creșterii capacităților investigative ale organelor de drept în cadrul procesului penal se propune modificarea spectrului varietăților măsurilor speciale de investigații prin trei soluții normative: 1) substituirea unor măsuri speciale de investigații vechi cu măsuri speciale de investigații noi, rezultate din optimizarea prin comasare și reglementare unitară a măsurilor speciale de investigații similare sau chiar identice, ce implică procedee, metode și tehnici de aceeași natură, precum și utilizarea mijloacelor tehnice, inclusiv speciale, de același fel; 2) excluderea unor măsuri speciale de investigații vechi; 3) introducerea unor măsuri speciale de investigații noi. Astfel, măsura specială de investigații de la art. 132⁷ „Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea” și măsura specială de investigații de la art. 134³ „Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice” vor fi unificate într-o singură nouă măsură specială de investigații, care, conform proiectului de lege, urmează a fi prevăzută de art. 137¹, denumită „Supravegherea tehnică”, cu următorul</p>

cuprins: „Supravegherea tehnică reprezintă utilizarea mijloacelor tehnice pentru relevarea și fixarea cronologică a acțiunilor/inacțiunilor, poziționărilor, mișcărilor și contactelor (legăturilor) persoanelor, supravegherea imobilelor, urmărirea și localizarea mijloacelor de transport și a altor obiecte”. Această măsură specială de investigații se efectuează doar în condiții ce exclud violarea de domiciliu, ceea ce urmează a fi stipulat în mod expres. În acest context, având în vedere că urmărirea și localizarea persoanelor, mijloacelor de transport și a altor obiecte (de exemplu: valiză, dronă etc.) prin sistemul de poziționare globală devine, în virtutea metodelor/tehnicii și mijloacelor similare, o parte componentă a supravegherii tehnice, iar aceasta implică și alte metode/tehnici și mijloace (inclusiv speciale), prin care se obțin, în secret, informații care aduc ingerințe critice în viața privată a persoanei, atribuirea autorizării urmării și localizării prin sistemul de poziționare globală (GPS) în competența procurorului se face imposibilă. În același timp, remarcăm că, măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale de investigații unei persoane cu un grad mai înalt

		<p>de independență decât procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitate sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens.</p>
<p>11.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, de completat cu un punct nou cu următorul cuprins: „la interpelările organizațiilor internaționale, în temeiul tratatelor internaționale și acordurilor bilaterale la care Republica Moldova este parte”. Această propunere se motivează prin situația actuală, conform căreia, Republica Moldova se angajează să lucreze activ întru recuperarea fondurilor europene fraudate și, în acest sens, are încheiate acorduri prin care se obligă să prezinte informații, care pot fi obținute inclusiv prin efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(1) Măsurile speciale de investigații se efectuează în temeiul ordonanței motivate a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, emise, după caz: 1) la demersul ofițerului de investigații; 2) din oficiu; 3) la indicația scrisă a procurorului; 4) la cererea părților; 5) în vederea executării cererilor de comisie rogatorie ale organelor de drept ale altor state, la solicitarea organizațiilor internaționale sau la solicitarea agențiilor Uniunii Europene, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”</p>
<p>12.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, după textul „iar cele prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 2) se autorizează de către procuror la demersul motivat al ofițerului de urmărire penală”, de completat cu cuvintele „și ofițerului de investigații”. Astfel, potrivit prevederilor art. 57² alin. (6) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, ofițerul de investigații propune, prin demers, ofițerului de urmărire penală sau procurorului dispunerea, prelungirea sau încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, iar conform dispozițiilor art. 135 alin. (1) pct. 1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații se efectuează în temeiul ordonanței ofițerului de urmărire penală sau procurorului, emise, după caz, la demersul ofițerului de investigații.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații se efectuează în temeiul ordonanței motivate a procurorului sau a ofițerului de urmărire penală emise, după caz: 1) la demersul ofițerului de investigații; 2) din oficiu; 3) la indicația scrisă a procurorului; 4) la cererea părților; 5) în vederea executării cererilor de comisie rogatorie ale organelor de drept ale altor state, la solicitarea organizațiilor internaționale sau la solicitarea agențiilor Uniunii Europene, potrivit prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. În corespundere cu dispozițiile art. 135 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații specificate la art. 134 alin. (1) pct. 1) se autorizează de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului, iar măsurile speciale de investigații specificate la</p>

art. 134 alin. (1) pct. 2) se autorizează de către procuror la demersul motivat al ofițerului de urmărire penală sau din oficiu. De menționat că, în practică, ofițerul de investigații poate să înainteze procurorului sau ofițerului de urmărire penală demers cu solicitarea privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații doar în ipoteza în care, în cadrul procesului penal, acesta a efectuat sau efectuează o măsură specială de investigații dispusă anterior din inițiativa persoanei care efectuează urmărirea penală și a făcut cunoștință cu dosarul penal (or, anterior, ofițerul de investigații nu era în cunoștință de cauză cu privire la dosarul penal), apreciind, astfel, necesitatea prelungirii efectuării aceleiași măsuri sau necesitatea dispunerii efectuării altei măsuri. În acest fel, prevederile art. 135, mai precis – prevederile alin. (1) coroborate cu prevederile alin. (3), reglementează două spețe, după cum urmează: 1) în cadrul procesului penal ori în cadrul cauzei penale din gestiunea ofițerului de urmărire penală, acesta fiind responsabil de exercitarea urmării penale, ofițerul de investigații înaintează, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (1) pct. 1), demers cu solicitarea privind dispunerea efectuării măsurii ofițerul de urmărire penală dispune efectuarea măsurii speciale de investigații, în baza aceleiași temeii, precum și înaintează, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (3), demers cu solicitarea privind autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații, iar procurorul autorizează, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (3), efectuarea măsurii speciale de investigații, la demersul motivat al ofițerului de urmărire penală; și 2) în cadrul procesului penal ori în cadrul cauzei penale din gestiunea procurorului, acesta fiind responsabil de exercitarea urmării penale, ofițerul de investigații înaintează, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (1) pct. 1), demers

		<p>cu solicitarea privind dispunerea efectuării măsurii, procurorul dispune efectuarea măsurii speciale de investigații, în baza aceluiași temei, precum și autorizează, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (3), efectuarea măsurii speciale de investigații, din oficiu. Așadar, legislația de procedură penală în redacția propusă urmează să reglementeze dispunerea și autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații atât atunci când procurorul conduce urmărirea penală, situație în care are implicații și ofițerul de urmărire penală, cât și atunci când procurorul exercită urmărirea penală. În aceeași ordine de idei, logica omiterii ofițerului de investigații din cuprinsul art. 135 alin. (3) constă în faptul că, în cazul în care procurorul dispune efectuarea măsurii speciale de investigații deoarece consideră ca fiind întemeiat demersul ofițerului de investigații, înaintat în condițiile art. 135 alin. (1), acesta, concomitent cu dispunerea, autorizează efectuarea măsurii speciale de investigații din oficiu, or, acesta apreciază ca fiind legală și întemeiată, inclusiv din perspectiva îndeplinirii condițiilor cumulative prevăzute de art. 133 alin. (1) pct. 1-3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, efectuarea măsurii speciale de investigații dispuse.</p>
13.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvântul „procurorul”, de completat cu cuvintele „,va dispune”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 12. La demersul motivat al ofițerului de urmărire penală, înaintat în ordinea prevăzută de art. 135 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, procurorul autorizează și nicidecum dispune efectuarea măsurii speciale de investigații.</p>

14. La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (6) din *Codul de procedură penală*, după cuvintele „prezentându-i ordonanța de dispunere”, de substituit cuvintele „,cea de” cu cuvântul „și”, iar după cuvintele „,declară nulă ordonanța prin care s-a dispus și”, de exclus cuvintele „,cea prin care”. Această propunere este motivată prin excluderea formalismului exagerat, mai precis – emiterea a două ordonanțe, practic, cu același conținut, una de dispunere a efectuării măsurii speciale de investigații, iar alta de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații, în special în cazul în care ambele sunt emise de către procuror.

Nu se acceptă

Din reglementările art. 135 alin. (6) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, nu reiese expres că, în mod obligatoriu, se emit două ordonanțe distincte – 1) de dispunere a efectuării măsurii speciale de investigații; și 2) de autorizare a efectuării măsurii speciale de investigații; – nefiind posibilă dispunerea și autorizarea efectuării măsurii prin aceeași ordonanță. De fapt, raționamentele care au stat la baza utilizării în cuprinsul normei juridice prevăzute de art. 135 alin. (6) a textului „ordonanța de dispunere și cea de autorizare” și a textului „ordonanța prin care s-a dispus și cea prin care s-a autorizat” constau în necesitatea reglementării concomitente a două situații diferite, determinate în funcție de subiectul care dispune efectuarea măsurii speciale de investigații (persoana care efectuează urmărirea penală), după cum urmează: 1) dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se realizează, prin ordonanță, de către ofițerul de urmărire penală, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, iar autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații se realizează, prin ordonanță, de către procuror, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (3) sau (6) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, astfel încât sunt emise două ordonanțe – una de dispunere și alta de autorizare; și 2) dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se realizează, prin ordonanță, de către procuror, în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, iar autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații se realizează, prin ordonanță, de asemenea, de către procuror,

		<p>în temeiul dispozițiilor art. 135 alin. (3) sau (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, astfel încât este emisă o singură ordonanță – atât de dispunere, cât și de autorizare. În această ordine de idei, textele obiectate nu atestă faptul că este imperativă emiterea, în mod separat, a două ordonanțe, în vederea dispunerii și autorizării efectuării măsurii speciale de investigații, ci doar denotă faptul că dispunerea și autorizarea pot decurge din două ordonanțe diferite, atunci când cauza penală se află în gestiunea ofițerului de urmărire penală, ambele urmînd a fi prezentate judecătorului de instrucție în procesul de verificare a respectării cerințelor legale la efectuarea măsurii speciale de investigații. Totodată, evitarea emiterii a două ordonanțe distincte în cazul în care efectuarea măsurii speciale de investigații este dispusă de către ofițerul de urmărire penală se face a fi imposibilă.</p>
15.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvîntul „dispus” cu cuvîntul „autorizat”. Termenul de efectuare a măsurii speciale de investigații se calculează din momentul autorizării, iar uneori, termenul pentru care a fost dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror poate să nu coincidă cu termenul pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații de către judecătorul de instrucție sau de către procuror. Noțiunea „autorizare repetată” poate fi aplicabilă doar în cazul apariției circumstanțelor noi, pe cînd, în cazurile utilizării investigatorilor sub acoperire sau investigării cauzelor privind infracțiunile de corupție și cele conexe acestora, de criminalitate organizată, cu caracter terorist,</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(9) Dacă termenul pentru care s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 180 de zile, este interzisă autorizarea măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceluiași persoane, cu excepția apariției circumstanțelor noi, efectuării investigațiilor sub acoperire sau investigării criminalității organizate, infracțiunilor de corupție, conexe celor de corupție, contra securității statului, cu caracter terorist, de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului.”.</p>

	<p>de spălare a banilor, de finanțare a terorismului sau contra securității de stat, efectuarea măsurii speciale de investigații poate fi autorizată din nou sau poate fi autorizată prelungirea efectuării acesteia peste termenul de 180 de zile. În aceasta ordine de idei, propunem excluderea textului „repetată a” din cuprinsul alin. (9).</p>	
16.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i>, de exclus cuvântul „conduce”, fiindcă procurorul nu dispune de cunoștințe privind tactica și metodică efectuării măsurilor speciale de investigații.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(12) Procurorul coordonează și controlează efectuarea măsurii speciale de investigații sau desemnează un ofițer de urmărire penală pentru realizarea acestor acțiuni.”</p>
17.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „după finalizarea efectuării măsurii speciale de investigații”, de completat cu cuvintele „și constatarea lipsei necesității prelungirii măsurii autorizate”. Având în vedere practica neunitară pe acest segment, este oportun de concretizat expres că procesul-verbal privind desemnarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații nu se întocmește la sfârșitul fiecărei perioade de 30 de zile.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(1) După finalizarea efectuării măsurii speciale de investigații și constatarea lipsei necesității prelungirii efectuării acesteia sau, în caz de necesitate, pe parcursul realizării ei, ofițerul de investigații desemnat pentru efectuarea acesteia întocmește un proces-verbal privind desemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații.”</p>
18.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (2) pct. 5) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „numărul cauzei penale”, de completat cu cuvintele „sau procesului penal”, iar cuvintele „în cadrul căreia” de substituit cu cuvintele „în cadrul cătoră”. Potrivit prevederilor art. 134 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în cadrul procesului penal, iar conform dispozițiilor art. 134 alin. (2), măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) pot fi dispuse și efectuate din momentul începerii procesului penal, care se consideră început din momentul sesizării</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (2) pct. 5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) În procesul-verbal privind desemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații se indică: [...] 5) numărul procesului penal în cadrul căruia sau numărul cauzei penale în cadrul căreia se efectuează măsura specială de investigații.”</p>

	sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni.	
19.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (2) pct. 6) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „ale ofițerului de urmărire penală”, de completat cu cuvintele „sau ale procurorului”. Potrivit prevederilor art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații se efectuează în baza ordonanței motivate a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (2) pct. 6) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) În procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații se indică: [...] 6) mențiunea privind actele procesuale de dispoziție ale ofițerului de urmărire penală sau, după caz, ale procurorului și privind cele de autorizare ale procurorului sau, după caz, ale judecătorului de instrucție.”</p>
20.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații”, de completat cu cuvintele „sau expirării termenului pentru care a fost autorizată”. Conform dispozițiilor art. 135 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, încetarea efectuării măsurii speciale de investigații se dispune prin ordonanța procurorului, de îndată ce au dispărut condițiile și motivele care au justificat dispunerea și autorizarea efectuării ei, iar potrivit prevederilor art. 136 alin. (1), procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații se întocmește după finalizarea efectuării măsurii speciale de investigații sau, în caz de necesitate, pe parcursul realizării ei. În același timp, în cuprinsul art. 136 alin. (10) este indicat că, după expirarea perioadei pentru care a fost autorizată măsura specială de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile, informează în scris persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații despre acest fapt. La fel, se propune de substituit textul „în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal” cu cuvintele</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>Art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(4) Ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații sau expirării perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea acesteia, prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații procurorului sau ofițerului de urmărire penală, care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, decide asupra pertinentei rezultatelor. Dacă este necesar, procurorul sau ofițerul de urmărire penală va da indicații scrise ofițerului de investigații privind întocmirea stenogramei fonogramelor declarate pertinente, care se anexează la procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații.” În contrast, având în vedere că rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații constituie masive de informații (cum ar fi: înregistrări derivate din cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video; înregistrări derivate din interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor; descifrări derivate din</p>

	<p>„până la terminarea urmăririi penale”. Constatarea pertinentei măsurii speciale de investigații urmează a fi făcută până la terminarea urmăririi penale, fără a lega această acțiune de procedură de fixare expresă a unor termene. În conformitate cu prevederile art. 100 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală, probele se apreciază inclusiv prin prisma coroborării lor, iar organul de urmărire penală trebuie să dispună de posibilitatea aprecierii pertinentei datelor obținute din măsurile speciale de investigații prin coroborarea lor cu toate probele administrate.</p>	<p>colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice; rulaje derivate din monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare etc.), multe dintre care nu au nici o relevanță pentru procesul penal, este necesară aprecierea pertinentei acestora de către persoana care efectuează urmărirea penală și construiește probatoriul dosarului penal. Concomitent, pentru a nu admite tergiversarea pronunțării ofițerului de urmărire penală sau procurorului asupra pertinentei rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații, norma juridică de la art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, fixează termenul de cel mult 5 zile din momentul primirii procesului-verbal întocmit de către ofițerul de investigații, care este un termen rezonabil pentru această acțiune procesuală. Precizăm că, în eventualitatea apariției necesității, inclusiv în legătură cu administrarea probelor noi prin efectuarea altor acțiuni de urmărire penală sau prin efectuarea altor măsuri speciale de investigații, ofițerul de urmărire penală sau procurorul își poate vedea poziția, reexaminând pertinenta rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații, inclusiv prin coroborarea acestora cu probele noi. Suplimentar, menționăm că, mecanismul privind aprecierea pertinentei, prevăzut de art. 136 alin. (4), în redacția propusă a codului, urmează să substituie mecanismul privind constatarea legalității, prevăzut de art. 132⁵ alin. (4)-(7), în redacția actuală a codului.</p>
21.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, de exclus cuvintele „se copie pe suport și”, iar după cuvintele „ofițerului de urmărire penală sau procurorului”, de completat cu textul „, iar rezultatele declarate nepertinente</p>	<p>Se acceptă parțial Art. 136 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(5) Rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală prin ordonanța ofițerului</p>

	<p>se păstrează la judecătorul de instrucție sau la procurorul care a autorizat măsura”, în vederea excluderii unor ambiguități. Proiectul de lege nu reglementează locul unde se vor păstra purtătorii materiali de informații care conțin rezultatele măsurilor speciale de investigații, fiindcă la art. 136 alin. (3) este prevăzut că la procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, purtătorul material de informații care conține rezultatele măsurilor speciale de investigații, iar la art. 136 alin. (5) este stipulat că rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală, fără a fi indicată soarta rezultatelor declarate nepertinente.</p>	<p>de urmărire penală sau a procurorului, iar celelalte rezultate se păstrează la judecătorul de instrucție sau la procurorul care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații. Totodată, rezultatele declarate pertinente necesită a fi copiate pe un suport tehnic distinct de cel pe care se conțin toate rezultatele efectuării măsurii.</p>
22.	<p>La art. 1 pct. 4, privind art. 136 alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i>, de expus în următoarea redacție: „Judecătorul de instrucție sau procurorul, în funcție de cine a autorizat măsura, poate dispune, prin încheiere sau ordonanță motivată, folosirea rezultatelor obținute în urma efectuării unei măsurii speciale de investigații dintr-un proces penal în alt proces penal, în cadrul căruia este posibilă aplicarea acestei măsuri speciale de investigații sau în procesul contravențional pornit în rezultatul încetării urmăririi penale, în cadrul căreia s-a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații.”, fiind cont de faptul că măsurile speciale de investigații pot fi efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție sau a procurorului.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Mecanismul folosirii rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală într-o cauză contravențională/penală, alta decât cea în cadrul căreia au fost obținute rezultatele, presupune, într-un fel, valorificarea imixtiunii în viața privată a persoanei, admise în legătură cu investigarea bănuielilor rezonabile cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni, pentru investigarea bănuielilor rezonabile cu privire la pregătirea sau la săvârșirea altei contravenții/infracțiuni. Din acest motiv, respectivul mecanism reclamă a fi supus unui control strict, exercitat de către un subiect independent și imparțial, adică de către judecătorul de instrucție. În același timp, luând în considerație controlul instituit, nu este justificată stabilirea condițiilor menționate în propunere, după cum urmează: 1) existența posibilității dispunerii efectuării aceluiași măsuri speciale de investigații în cadrul cauzei penale în care se dorește folosirea rezultatelor; sau 2) cauza contravențională a fost începută urmare încetării cauzei penale în cadrul căreia au fost dobândite rezultatele efectuării măsurilor speciale</p>

	<p>23. La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „a fost autorizată măsura specială de investigații”, de completat cu cuvintele „sau încetarea efectuării ei”, iar după cuvântul „procurorul”, de completat cu cuvintele „sau ofițerul de urmărire penală”, deoarece art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, prevede că ofițerul de investigații, în termen de 10 zile, prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații ofițerului de urmărire penală sau procurorului, care, în termen de 5 zile de la primirea procesului-verbal, decide asupra pertinentei rezultatelor, iar art. 136 alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, stipulează că ofițerul de urmărire penală sau procurorul examinează modul de desfășurare a măsurii speciale de investigații.</p>	<p>de investigații.</p> <p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 136 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(10) După expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații sau după încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații despre acest fapt.” Totodată, informarea persoanelor despre efectuarea în privința acestora a măsurilor speciale de investigații constituie o procedură cu rol de garanție, consacrată în legislația procesuală inclusiv în scop de prevenire a efectuării arbitrare a măsurilor speciale de investigații. Ținând cont de faptul că procurorul este subiectul care coordonează efectuarea măsurilor speciale de investigații și exercită controlul în acest sens, potrivit prevederilor art. 135 alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, onorarea obligației de informare a persoanelor privind supunerea lor măsurilor speciale de investigații se pune, în mod exclusiv, în sarcina procurorului, adică în sarcina celui mai puternic actor la faza urmăririi penale a procesului penal, întru asigurarea respectării acestei garanții.</p>
<p>24.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, de exclus din lista exhaustivă a componentelor de infracțiuni art. 189 din <i>Codul penal</i>, fiindcă se repetă și, totodată, de completat cu art. 168 alin. (2) și (3), precum și cu art. 314 din <i>Codul penal</i>.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunilor prevăzute în următoarele articole din Codul penal: art. 135–145, 150, 151, 158, 164–165¹, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹, 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), art. 175, 175¹, 181,</p>

		<p>181¹, art. 181² alin. (3)-(5), art. 186 alin. (3)-(5), art. 187 alin. (3)-(5), art. 188, 189, art. 190 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(6), art. 191 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(5), art. 192¹ alin. (3), art. 201¹ alin. (3), art. 206, 207, 208¹, 208², art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (3), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³ alin. (3), art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 220¹ alin. (4) și (5), art. 224 alin. (3) și (4), art. 236, 237, art. 241¹ alin. (2), art. 242¹-243, art. 244 alin. (2), art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), art. 248, 248¹, 248², 249, art. 259-261¹, 275, 278-279¹, art. 279² alin. (3) lit. b), art. 279³, art. 280, 282-286, 289-289³, art. 290 alin. (2), art. 292, 295-295², art. 303 alin. (3), art. 306-309, 314, 318, 324-328, 330², 333-335, art. 335¹ alin. (2), art. 337-340, 342-344, art. 352 alin. (3), art. 362, 362¹, art. 368 alin. (2), art. 370 alin. (2) și (3). Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege.”.</p>
25.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și client”, de completat cu textul „, cu excepția cazurilor în care avocatul are statut de bănuț/invinuit în cauza penală vizată”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raporturile legale de asistență juridică calificată dintre avocat și clientul său, inclusiv cele de apărare, necesită a fi protejate de lege fără de echivoc.</p>
26.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² din <i>Codul de procedură penală</i>, de menționat că, nu este descrisă și, respectiv, reglementată procedura de înregistrare a comunicărilor și/sau a imaginilor, or, nu este indicat expres cine va înregistra comunicările, precum și pe care dispozitive se va realiza înregistrarea.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Normele juridice prevăzute de art. 137² din <i>Codul de procedură penală</i> nu reglementează procedurile tehnice nici de interceptare și nici de înregistrare, atât a comunicărilor ambientale, cât și a comunicărilor prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, însă reglementează unele proceduri tehnice de asigurare a interceptării comunicărilor prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, pentru că procedurile tehnice propriu-zise prin care se efectuează în mod nemijlocit interceptarea și înregistrarea comunicărilor presupun</p>

		<p>numeroase detalii de ordin tehnic cu care nu este oportun a încărca <i>Codul de procedură penală</i>, destinat reglementării generale a măsurii specială de investigații, procedurile tehnice urmînd a fi desfășurate prin acte normative subordonate celor legislative, în special, poate servi <i>Ordinul comun pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și de efectuare a măsurilor speciale de investigații în rețelele de comunicații electronice</i>. În același context, precizăm că, în cadrul unor subdivizii specializate interceptarea și înregistrarea comunicărilor este efectuată nemijlocit de către ofițerii de investigații, iar în cadrul altor subdivizii specializate aceasta este efectuată de către alte persoane, statutul cărora diferă de la o subdiviziune specializată la alta (inspectorii, specialiști etc.), care pun la dispoziția ofițerilor de investigații responsabili de efectuarea măsurii speciale de investigații rezultatele interceptării și înregistrării comunicărilor, situație care se datorează faptului că nu toți ofițerii de investigații dețin calificările necesare, cum ar fi studii în domeniul ingineriei, în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicații etc. Reiterăm că, asemenea aspecte nu necesită a fi reglementate prin lege organică, însă prin acte departamentale. Aceleași argumente sunt valabile și pentru dispozitivele pe care se înregistrează comunicările.</p> <p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Este eronată interpretarea conform căreia originalul suportului constituie echipamentul cu care a fost efectuată măsura specială de investigații și în memoria internă a căruia au fost înregistrate comunicările și/sau imaginile pentru prima dată. În realitate, originalul suportului constituie purtătorul material de informații (compact disc,</p>
27.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, evocăm faptul că, în cuprinsul normei juridice este indicat că la procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate. Astfel, o asemenea formulare va crea, în viitor, o problemă de ordin tehnic și logistic, deoarece, dacă înregistrarea</p>	

	<p>interceptărilor convorbirilor telefonice va fi realizată în conformitate cu prevederile alin. (3) din același articol, atunci la procesul-verbal, în această formulare, urmează a fi anexată tehnica respectivă, iar în cazul înregistrării audio/video, corespunzător, urmează a fi anexată camera video sau stick-ul pe care a fost realizată înregistrarea. Așadar, propunem revizuirea și reformularea sintagmei enunțate supra.</p>	<p>memory stick, hard disk etc.) pe care au fost transcrise pentru prima dată comunicările/imaginile înregistrate din memoria internă a echipamentului cu care a fost efectuată măsura specială de investigații.</p>
28.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137⁴ alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, după textul „256”, de completat cu textul „260⁶”, iar după textul „279³”, de completat cu textul „181¹, 181²”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137⁴ alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare se dispune în cazul urmăririi penale pornite pe faptul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute de art. 158, 165, 165¹, 181¹, 181², 189-192, 196, 199, 206, 208, 209, 217-217⁵, 220, 236, 237, 239-248, 248¹, 248², 249, 251-253, 255, 256, 260⁶, 278, 279, 279¹, 279³, 283, 284, 290, 292, 301¹, 302, 324-327, 328, 330¹, 330², 333, 334, 337-344, 352, 361 și 362¹ din Codul penal.”.</p>
29.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138¹ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, de exclus textul „324, 325, 326”, fiindcă infracțiunile respective nu fac parte din categoria infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave. Totodată, este necesară includerea în text a art. 181².</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138¹ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(5) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute la art. 181¹, 181², 189, 256, 333 și 334 din Codul penal.”.</p>
30.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i>, după textul „contravenții/infracțiuni”, de completat cu cuvintele „ușoare sau mai puțin grave”, în vederea coroborării prevederilor alin. (7) cu prevederile alin. (10).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138⁴ alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(7) În cazul în care este necesar, procurorul care a dispus și/sau a autorizat măsura specială de investigații poate solicita judecătorului de instrucție autorizarea săvârșirii de către investigatorul sub acoperire a unei sau a mai multor contravenții ori infracțiuni ușoare sau mai puțin grave simulate.”.</p>

31.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (12) și (16) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvântul „Legii”, de completat cu textul „nr. 105/2008” (la alin. (12)), iar după cuvântul „Legea”, de completat cu textul „nr. 245/2008” (la alin. (16)). Conform dispozițiilor art. 55 alin. (5) din <i>Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017</i>, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului normativ citat.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 138⁴ alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(12) Investigatorul sub acoperire poate fi audiat ca martor în cadrul procesului penal. Pentru motive întemeiate, investigatorul sub acoperire poate fi audiat în condițiile Legii nr. 105/2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.”, iar art. 138⁴ alin. (16) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(16) Identitatea investigatorului sub acoperire este cunoscută numai ofițerului de urmărire penală sau procurorului care a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații, precum și ofițerului de investigații responsabil de efectuarea și semnarea măsurii speciale de investigații și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al investigatorului și în conformitate cu <i>Legea nr. 245/2008</i> cu privire la secretul de stat.”</p>
32.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (17) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „îl retrace”, de completat cu textul „, prin ordonanță”, pentru stabilirea unei clarități privind modalitatea de efectuare a acțiunii procesuale.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 138⁴ alin. (17) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(17) În cazul în care există pericol real pentru viața și sănătatea investigatorului sub acoperire, precum și în cazurile descoperirii identității acestuia, ofițerul de urmărire penală sau procurorul îl retrace imediat, prin ordonanță, din misiunea sub acoperire.”</p>
33.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (19) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „poate fi înlocuit”, de completat cu textul „, prin ordonanța procurorului sau ofițerului de urmărire penală.”</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 138⁴ alin. (19) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(19) În caz de necesitate, investigatorul sub acoperire poate fi înlocuit, de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror, prin ordonanță, cu sau fără întreruperea activității.”</p>
34.	<p>La art. II pct. I și 4, privind art. I alin. (1) și art. 4 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „ordinii publice”, de substituit cuvântul „și” cu textul</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. I alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> reglementează clar și fără de echivoc care este scopul</p>

	<p>„și/sau”. Aceasta modificare/completare este necesară deoarece ordinea publică și siguranța locului de detenție sunt valori separate, care sunt în egală măsură protejate de interesele prezentei legi.</p>	<p>activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal.</p>
<p>35.</p>	<p>La art. II pct. 1, privind art. 1 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvântul „reglementează”, de completat cu textul „activitatea specială de investigații”, pentru a accentua faptul că activitatea specială de investigații înglobează un spectru larg de proceduri, inclusiv lucrul cu colaboratorii confidențiali și modul de gestionare a dosarelor speciale, nu doar efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 1 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal, subiecții și măsurile speciale de investigații ale acesteia, activitatea cu colaboratorii confidențiali, precum și asigurarea financiară a activității speciale de investigații.”. În acest fel, norma juridică va specifica, ca obiect de reglementare al legii, următoarele:</p> <p>1) subiecții care efectuează activitatea specială de investigații în afara procesului penal; 2) cele două componente ale activității speciale de investigații – (i) măsurile speciale de investigații; și (ii) activitatea cu colaboratorii confidențiali; – în afara procesului penal; și 3) asigurarea financiară a activității speciale de investigații, atât în afara procesului penal, cât și în cadrul procesului penal. Totodată, gestionarea dosarelor speciale constituie o activitate ce derivă din măsurile speciale de investigații și activitatea cu colaboratorii confidențiali.</p>
<p>36.</p>	<p>La art. II pct. 6, privind art. 5¹ din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvântul „asistenței”, de completat cu textul „juridice internaționale (cererile de asistență juridică internațională)”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cooperarea internațională între autoritățile publice din Republica Moldova, ale căror subdiviziuni specializate exercită activitate specială de investigații și organele de ocrotire a normelor de drept din alte state sau organizațiile internaționale nu trebuie limitată doar la asistența juridică internațională, or, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte pot să prevadă asistență și de altă natură, nu neapărat juridică, mai ales în afara unui proces penal, atunci când accentul este pus</p>

37.	<p>La art. II pct. 7, privind art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „din cadrul”, de completat cu cuvintele „procuraturilor specializate”. Această completare este motivată prin specificul infracțiunilor investigate de către procuraturile specializate, cauze în care procurorii exercită nemijlocit urmărirea penală, cu atât mai mult că în procuraturile specializate activează ofițeri de investigații detașați.</p>	<p>pe activitatea faptică și nu pe activitatea juridică.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal se urmărește scopul de acumulare a probelor necesare descoperirii și cercetării multiaspectuale, complete și obiective a infracțiunilor, iar prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal se urmărește scopul de acumulare a informațiilor necesare prevenirii și combaterii criminalității, asigurării securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție, apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor. Astfel, activitatea specială de investigații în afara procesului penal este destinată, în mod preponderent, pentru prevenirea comiterii de infracțiuni, iar activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal este destinată, în mod preponderent, pentru combaterea comiterii de infracțiuni. La fel, art. 9 alin. (1) din <i>Legea cu privire la Procuratură nr. 3/2016</i> stipulează că, procuraturile specializate activează în anumite domenii speciale și își exercită atribuțiile pe întregul teritoriu al Republicii Moldova. În adăos, luând în considerație specificul și complexitatea infracțiunilor atribuite, în conformitate cu prevederile legislației de procedură penală, în competența materială a procuraturilor specializate, subliniem că, ofițerii de investigații detașați la procuraturile specializate urmează să își focuseze atenția și eforturile, în mod exclusiv, pe combaterea comiterii de infracțiuni, prin formarea probatoriului indispensabil instrumentării cauzelor penale.</p>
-----	--	--

38.	<p>La art. II pct. 7, privind art. 6 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvintele „măsuri speciale de investigații” cu cuvintele „activitate specială de investigații”, luând în considerație faptul că activitatea specială de investigații înglobează un spectru larg de proceduri, inclusiv efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 6 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Ofițerul de investigații care efectuează activitatea specială de investigații își realizează sarcinile în mod independent, sub controlul conducătorului subdiviziunii specializate și, după caz, al procurorului care a autorizat sau a solicitat autorizarea măsurii speciale de investigații.”. În același timp, menționăm că, statutul ofițerului de investigații, în calitate de persoană care efectuează activitate specială de investigații în afara procesului penal, în vederea evitării dublării normelor de drept, va fi reglementat de art. 9 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>. În acest fel, art. 9 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează activitatea specială de investigații în conformitate cu prevederile prezentei legi.”.</p>
39.	<p>La art. II pct. 10, privind art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvintele „al ofițerilor” cu cuvintele „al acestora”, luând în considerație faptul că investigatori sub acoperire pot fi nu doar ofițeri, ci și alte persoane.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Identitatea ofițerilor de investigații care activează în calitate de investigatori sub acoperire, precum și identitatea persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu <i>Legea nr. 245/2008</i> cu privire la secretul de stat.”.</p>
40.	<p>La art. II pct. 11, privind art. 10 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, este necesar de definitivat în lege noțiunea „autorități publice” sau de inclus noțiunea în definițiile din <i>Codul de procedură penală</i>. De reținut că, noțiunea „autorități publice” nu se regăsește în lege, ceea ce atribuie un caracter ambiguu normelor juridice și incertitudine pe segmentul</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor art. 7 din <i>Codul administrativ</i>, reprezintă autoritate publică orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Mai mult ca atât, art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția actuală,</p>

<p>indică în mod expres subiecții care efectuează activitatea specială de investigații. Așadar, conform dispozițiilor normei juridice prenotate, activitatea specială se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate, structurale sau subordonate, ale Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal și Administrației Naționale a Penitenciarelor, toate acestea reprezentând autorități publice. Din acest punct de vedere, nu există nicio ambiguitate în legătură cu noțiunea „autoritate publică”, care ar pune în dificultate aplicarea art. 10 alin. (1) lit. a)-c) și alin. (2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. Totodată, în afara procesului penal, procurorul nu are implicații în ceea ce privește dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații. În afara procesului penal, procurorul are implicații în ceea ce privește autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații, adică acesta verifică temeinicia dispunerii efectuării măsurii speciale de investigații de către ofițerul de investigații, precum și întrunirea condițiilor cumulative necesare pentru dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații, inclusiv prin prisma proporționalității imixtiunii în viața privată a persoanei.</p>	<p>subiecților abilitați cu acest drept. În același timp, considerăm necesar de completat art. 10 alin. (1) cu o literă nouă cu următorul cuprins: „de către procuror, în baza ordonanței, în cazul în care măsura a fost autorizată de către acesta sau autorizarea a fost solicitată de la judecătorul de instrucție”. Respectiv, ordinea alfabetică de redare a punctelor urmează a fi schimbată. Această completare reiese din prevederile art. 57² alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În corespundere cu dispozițiile art. 20 alin. (3) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, efectuarea măsurii speciale de investigații, în afara procesului penal, se dispune, prin ordonanță, de către ofițerul de investigații, iar potrivit prevederilor art. 20 alin. (1) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>,</p>
<p>41.</p>	<p>La art. II pct. 13, privind art. 12 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „conducătorului subdiviziunii specializate”, de completat cu cuvintele „procurorului ierarhic superior”.</p>	

în redacția propusă în proiectul de lege, autorizarea măsurii speciale de investigații, în afara procesului penal, se dispune, prin încheiere – de către judecătorul de instrucție (pentru măsurile specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) lit. a)–f)), prin ordonanță – de către procuror (pentru măsurile de la art. 27 alin. (1) pct. 2) lit. a)–d)) sau prin rezoluție – de către conducătorul subdiviziunii specializate (pentru măsurile specificate la art. 27 alin. (1) pct. 3) lit. a)–c)). În această ordine de idei, având în vedere că, în afara procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații nu ține de ofițerul de urmărire penală sau de procuror, asemenea situației în cadrul procesului penal (art. 135 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege), în afara procesului penal este instituit mecanismul de refuzare/renunțare la efectuarea măsurii de către ofițerul de investigații (art. 12 alin. (3) din *Legea privind activitatea specială de investigații*), iar în cadrul procesului penal este instituit mecanismul de contestare a indicației ofițerului de urmărire penală sau procurorului privind efectuarea măsurii (art. 57² alin. (7) din *Codul de procedură penală*). Astfel, în afara procesului penal, refuzarea/renunțarea efectuării măsurii de către ofițerul de investigații (dispusă tot de către acesta) se comunică conducătorului subdiviziunii specializate, iar în cadrul procesului penal, contestarea efectuării măsurii de către ofițerul de investigații (dispusă de către persoana care efectuează urmărirea penală – ofițerul de urmărire penală sau procurorul) se adresează procurorului care conduce urmărirea penală, în cazul contestării indicației ofițerului de urmărire penală, sau procurorului ierarhic superior, în cazul contestării indicației procurorului care conduce sau exercită urmărirea penală. Reieșind din cele enunțate supra, nu este logică completarea art. 12 alin. (3) din

		<p><i>Legea nr. 59/2012, după cuvintele „conducătorului subdiviziunii specializate”, cu cuvintele „procurorului ierarhic superior”.</i></p>
42.	<p>La art. 13 din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția actuală, de substituit cuvântul „măsuri” cu cuvântul „activități”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică se referă în mod concret la răspunderea juridică (disciplinară, contravențională sau penală) care survine în raport cu ofițerul de investigații în legătură cu efectuarea măsurilor speciale de investigații contrar legii.</p>
43.	<p>La art. II pct. 15, privind art. 15 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de exclus cuvintele „în bază de acord scris”, deoarece din conținutul textului ar rezulta că, printr-un acord verbal, persoanele menționate ar putea fi antrenate în activitatea specială de investigații și ar putea acorda informații, fapt inadmisibil.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 15 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(6) Se interzice antrenarea în activitatea specială de investigații, în calitate de colaboratori confidențiali, a deputaților, judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală și avocaților.”.</p>
44.	<p>La art. II pct. 21, privind art. 20 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat cu propoziția „Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 2) se prelungesc de către procurorul care a autorizat măsura specială de investigații, iar în lipsa acestuia, de către procurorul ierarhic superior.”, pentru că în proiectul de lege remis spre avizare a fost omisă modalitatea de prelungire a măsurilor speciale de investigații de către procuror.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 20 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(6) Fiecare prelungire a duratei măsurii speciale de investigații nu poate depăși 30 de zile. Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 1) se prelungesc de către judecătorul de instrucție care a autorizat măsura specială de investigații, iar în lipsa acestuia, de către un judecător din instanța de judecată competentă desemnat aleatoriu. Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 2) se prelungesc de către procurorul care a autorizat măsura specială de investigații, iar în lipsa acestuia, de către un procuror din procuratura competentă desemnat de către procurorul ierarhic superior.”. Astfel, norma juridică va prevedea: 1) subiectul competent să autorizeze prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații, în cazul în care autorizarea ține de competența judecătorului de instrucție – judecătorul de instrucție care a autorizat inițial măsura, la etapa de dispunere; 2) subiectul competent să autorizeze</p>

			<p>prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații, în cazul în care autorizarea ține de competența judecătorului de instrucție, însă judecătorul de instrucție care a autorizat inițial măsura lipsește – judecătorul din instanța de judecată competentă desemnat aleatoriu;</p> <p>3) subiectul competent să autorizeze prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații, în cazul în care autorizarea ține de competența procurorului – procurorul care a autorizat inițial măsura, la etapa de dispunere;</p> <p>4) subiectul competent să autorizeze prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații, în cazul în care autorizarea ține de competența procurorului, însă procurorul care a autorizat inițial măsura lipsește – procurorul din procuratura competentă desemnat de către procurorul ierarhic superior. Totodată, se consideră mai rezonabil ca autorizarea prelungirii efectuării măsurii speciale de investigații, în situația absenței procurorului care a autorizat inițial măsura, să fie încredințată, de către procurorul ierarhic superior (de regulă, procurorul-șef sau adjunctul procurorului-șef din cadrul aceluiași organ al procuraturii), unui procuror de rând, adică unui procuror cu funcție de execuție, or, procurorul-șef sau adjunctul acestuia, adică procurorul cu funcție de conducere, are în gestiune un volum mare de lucru, în virtutea atribuțiilor sale de control ierarhic superior.</p>
45.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit textul „3 zile” cu textul „cel mult 15 zile”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din cuprinsul art. 136 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(9) În cazul în care se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind legalitatea măsurii speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă</p>	

		<p>măsuri speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.” În acest mod, se instituie termenul de 15 zile de aducere la cunoștință de către procuror.</p>
46.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în prima propoziție, de exclus textul „în termen de 15 zile”.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, purtătorul material de informații și încheierea/ordonanța privind legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații.” În acest mod, se instituie termenul de 30 de zile de luare la cunoștință de către persoană.</p>
47.	<p>La art. II pct. 27, privind art. 26 alin. (1) lit. a) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de exclus cuvintele „sau procurorul”, reieșind din faptul că procurorul nu își poate contesta propria ordonanță.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 26 alin. (1) lit. a) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Ordonanța procurorului prin care a fost admisă sau respinsă autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații ori prin care a fost constatată respectarea sau nerespectarea legalității efectuării măsurii speciale de investigații poate fi contestată la procurorul ierarhic superior de către: [...] a) conducătorul subdiviziunii specializate care a solicitat autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații;”.</p>
48.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat pct. 1) cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video”, pentru a ajusta prevederile legii</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video” reprezintă măsura specială de investigații care comportă cea mai gravă imixtiune în viața privată a persoanei.</p>

	<p>cu prevederile codului.</p>	<p>Din acest motiv, conform dispozițiilor art. 137 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, autorizarea prelungirii efectuării acesteia se permite până la cel mult 90 de zile. În același registru, evidențiem că, în ipoteza în care ar exista suficiente temeiuri faptice pentru a dispune și a efectua respectiva măsură specială de investigații în afara procesului penal, cel mai probabil, bănuiala rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni ar fi conturată demult, astfel încât ar fi posibilă începerea urmăririi penale și cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video în cadrul procesului penal. Anume aceste raționamente au stat la baza deciziei de neincludere în <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, a măsurii speciale de investigații menționate, efectuarea acesteia nefiind posibilă în afara procesului penal.</p>
49.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat pct. 2) cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Urmărirea vizuală”, pentru a ajusta prevederile legii cu prevederile codului. În aceeași ordine de idei, nu susținem propunerea privind acordarea dreptului conducătorului subdiviziunii specializate de a autoriza măsura specială de investigații „Urmărirea vizuală”, deoarece nu va fi asigurat un control adecvat, ceea ce poate genera abuzuri și excese din partea ofițerilor de investigații. Mai mult, prevederile art. 27 alin. (1) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, contravin prevederilor art. 134 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, cele din urmă indicând că</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă se subliniază necesitatea soluționării birocratizării excesive a activității speciale de investigații în afara procesului penal, care, conform naturii sale, se bazează pe operativitate și, concomitent, ale cărei scop și sarcini diferă de cele ale activității speciale de investigații în cadrul procesului penal. Reieșind din problema invocată, se propune ca prevederile <i>Legii privind activitatea specială de investigații</i> (care urmează să reglementeze doar activitatea specială de investigații în afara procesului penal), spre deosebire de prevederile <i>Codului de procedură penală</i> (care urmează să reglementeze doar activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal), să atribuie în competența conducătorului subdiviziunii specializate autorizarea</p>

	<p>măsura în cauză se autorizează în exclusivitate de către procuror. Astfel, considerăm necesar de exclus lit. a) de la art. 27 alin. (1) pct. 3).</p>	<p>efectuării următoarelor măsuri speciale de investigații: a) cercetarea obiectelor și documentelor; b) urmărirea vizuală; și c) culegerea de informații. De menționat că, se optează anume pentru respectivele trei măsuri, fiindcă acestea presupun ingerințe minime în viața privată a persoanei. Evidențiem că, urmărirea vizuală nu aduce atingeri grave vieții private, deoarece, spre deosebire de supravegherea tehnică, aceasta reprezintă relevarea și fixarea cronologică a acțiunilor/inacțiunilor, poziționărilor, mișcărilor și contactelor (legăturilor) persoanelor, supravegherea imobilelor, urmărirea și localizarea mijloacelor de transport și a altor obiecte, fără utilizarea mijloacelor tehnice (inclusiv speciale), astfel încât reproducerea obiectivă a datelor acumulate este imposibilă. În această ordine de idei, în vederea creșterii operativității și eficienței activității speciale de investigații în afara procesului penal, se preconizează transferarea anumitor competențe de la procuror la conducătorul subdiviziunii specializate și acordarea celui din urmă a instrumentelor (măsurilor speciale de investigații) enumerate supra.</p>
50.	<p>La art. II pct. 28, privind capitolul III din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat secțiunea a 2-a cu un articol nou, care să reglementeze măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video”. Aceasta măsură specială de investigații este prevăzută de art. 134 alin. (1) pct. 1) lit. a) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege prezentat spre avizare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 48.</p>
51.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat pct. 2) cu litere noi, care să prevadă măsurile speciale de investigații</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 10.</p>

	<p>„Supravegherea tehnică” și „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice”, reieșind din propunerile înaintate la art. 134 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	
52.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) pct. 2) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de exclus cuvintele „la demersul conducătorului subdiviziunii specializate”, în vederea coroborării prevederilor art. 27 alin. (1) pct. 2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, cu prevederile art. 134 alin. (1) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 49. Normele juridice propuse la art. 27 alin. (1) pct. 2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> și normele juridice propuse la art. 134 alin. (1) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i> nu trebuie și nici nu pot fi supuse uniformizării, deoarece, primele se referă la activitatea specială de investigații efectuată în afara procesului penal, în care au implicații și conducătorii subdiviziunilor specializate, iar cele din urmă se referă la activitatea specială de investigații efectuată în cadrul procesului penal, în care au implicații și ofițerii de urmărire penală. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații se efectuează în temeiul ordonanței motivate a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, emise, după caz: 1) la demersul ofițerului de investigații; 2) din oficiu; 3) la indicația scrisă a procurorului; 4) la cererea păților; 5) în vederea executării cererilor de comisie rogatorii ale organelor de drept ale altor state, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Totodată, potrivit prevederilor art. 135 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, măsurile speciale de investigații specificate la art. 134 alin. (1) pct. 1) se autorizează de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului, iar cele specificate la</p>

art. 134 alin. (1) pct. 2) se autorizează de către procuror la demersul motivat al ofițerului de urmărire penală sau din oficiu, iar la demers se anexează ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații și materialele ce confirmă necesitatea efectuării acesteia. Suplimentar, procedura în situația dispunerii și autorizării măsurilor speciale de investigații pe dosarele speciale comportă atât asemănări, cât și deosebiri. Așadar, în corespundere cu dispozițiile art. 20 alin. (1) din *Legea privind activitatea specială de investigații*, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) se autorizează, prin încheiere motivată, de către judecătorul de instrucție, măsurile speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 2) se autorizează, prin ordonanță motivată, de către procuror, iar măsurile speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 3) se autorizează, prin rezoluție, de către conducătorul subdiviziunii specializate. Concomitent, conform dispozițiilor art. 20 alin. (3) din *Legea privind activitatea specială de investigații*, măsurile speciale de investigații specificate la art. 27 alin. (1) pct. 1) se autorizează la demersul motivat al procurorului, cele prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 2) se autorizează la demersul motivat al conducătorului subdiviziunii specializate, iar cele prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 3) se autorizează la demersul motivat al ofițerului de investigații, iar la demers se anexează ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații emisă de către ofițerul de investigații și materialele ce confirmă necesitatea efectuării măsurii. În această ordine de idei, dacă în cazul dosarelor penale persoana competentă să dispună efectuarea măsurilor este ofițerul de urmărire penală sau procurorul, atunci în cazul

		<p>dosarelor speciale persoana competentă să dispună efectuarea măsurilor este ofițerul de investigații. Corespunzător, în funcție de categoria activității speciale de investigații (în cadrul sau în afara procesului penal), diferă și subiecții competenți să înainteze procurorului demers cu privire la solicitarea autorizării efectuării măsurilor speciale de investigații: 1) pe dosarele penale – ofițerul de urmărire penală; iar 2) pe dosarele speciale – conducătorul subdiviziunii specializate.</p> <p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 52.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>*Avizul Ministerului Afacerilor Interne include opiniile autorităților publice subordonate (IGP, IGPF, SPIA și BMA).</p>	<p>53. Cuprinsul art. 32 din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, urmează a fi coroborat cu cuprinsul art. 138⁴ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p> <p>54. La art. I pct. 1, privind art. 57² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvintele „efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal” cu cuvintele „efectuează activitate specială de investigații în condițiile legii”. Această prevedere presupune riscul de a desfășura activitate specială de investigații doar în cadrul procesului penal, deși activitatea specială de investigații presupune acțiuni cu caracter investigativ care se inițiază, în condițiile legii (actelor normative, ordinelor de specialitate etc.), cu mult timp înaintea procesului penal și au scopul de a preveni comiterea faptelor infracționale. La fel, prezintă riscul de a limita acționarea promptă în spațiul operativ pentru acumularea informațiilor și deconspirarea infracțiunilor.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, potrivit scopului urmărit de proiectul actului normativ (perfecționarea legislației cu privire la activitatea specială de investigații) și în corespundere cu obiectivele trasate în vederea realizării scopului propus, prin promovarea <i>Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)</i> se preconizează delimitarea clară și strictă a celor două categorii ale activității speciale de investigații – (i) în cadrul procesului penal; și (ii) în afara procesului penal; – criteriile de demarcare a acestora constituind, în mod primordial, scopurile celor două categorii ale activității speciale de investigații, iar în mod subsidiar, condiționalitățile, temeiurile, subiecții și procedurile dispunerii, autorizării, efectuării, prelungirii, încetării și consemnării măsurilor speciale de investigații. Astfel, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal se urmărește scopul de acumulare a probelor necesare pentru descoperirea</p>

și cercetarea multiaspectuală, completă și obiectivă a infracțiunilor, iar prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal se urmărește scopul de acumulare a informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor. Așadar, urmare promovării respectivului proiect de lege, fiecare dintre cele două categorii ale activității speciale de investigații va fi reglementată de un singur act normativ: 1) *Codul de procedură penală* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal; și 2) *Legea privind activitatea specială de investigații* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal. În această ordine de idei, evidențiem, o dată în plus, faptul că, în eventualitatea promovării proiectului actului normativ remis spre avizare, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. Ținând cont de modificările care se planifică a fi operate, în viitorul apropiat, la cadrul normativ în vigoare, obiectul de reglementare al căruia îl reprezintă activitatea specială de investigații (per ansamblu), se impune necesitatea reglementării în mod separat a statutului ofiterului de investigații în cuprinsul *Codului de procedură penală*, pe de o parte și în cuprinsul *Legii privind activitatea specială de investigații*, pe de altă parte, având în vedere calitatea acestuia de actor principal, atât al activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, cât și al activității speciale de investigații efectuate

		<p>în afara procesului penal, căruia, în ambele cazuri, îi revine funcția exercitării nemijlocite. În acest context, în conformitate cu prevederile art. 57² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, ofițerul de investigații, în sensul codului, este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal, iar în corespundere cu dispozițiile art. 9 alin. (1) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează activitatea specială de investigații în conformitate cu prevederile <i>Legii nr. 59/2012</i>. Totodată, art. 1 alin. (2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> prescrie că aceasta reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal, subiecții și măsurile speciale de investigații ale acesteia, activitatea cu colaboratori confidențiali, precum și asigurarea financiară a activității speciale de investigații. Prin urmare, prevederile <i>Codului de procedură penală</i> nu au relevanță pentru activitatea investigativă în afara procedurilor penale.</p>
55.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i>, de exclus cuvântul „conduce”. Procurorul nu dispune de experiență/școlarizare avansată în domeniul tacticii și metodicii efectuării măsurii speciale de investigații.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (12) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(12) Procurorul coordonează și controlează efectuarea măsurii speciale de investigații sau desemnează un ofițer de urmărire penală pentru realizarea acestor acțiuni.”.</p>
56.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (4) și (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvântul „sau” cu textul „, după caz,”.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Conform redacției propuse în proiectul de lege a art. 136 alin. (4) și (5), este evident că ofițerul de investigații prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele</p>

		<p>măsurii speciale de investigații fie procurorului, fie ofițerului de urmărire penală, adică persoanei care efectuează urmărirea penală, în funcție de în gestiunea cui se află dosarul penal (procesul penal/cauza penală), iar precizarea caracterului alternativ al subiecților respectivi prin textul „după caz” este redundantă. Același argument este valabil și pentru subiecții care acordă indicații scrise.</p>
57.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvintele „limba de stat” cu cuvintele „limba română”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Cuvintele „limba de stat” sunt cele mai potrivite pentru a indica limba în care se redau fonogramele declarate pertinente.</p>
58.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, care prevede că, în cazul în care nu s-au respectat condițiile și temeiurile de efectuare a măsurii speciale de investigații, ofițerul de urmărire penală sau procurorul declară nule rezultatele efectuării măsurii speciale de investigații și sesizează autoritățile competente, precizăm că, prevederile respective contravin prevederilor art. 298 din <i>Codul de procedură penală</i> (în redacția actuală), potrivit căreia, legalitatea acțiunilor/inacțiunilor organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații se apreciază de către procuror. Or, ofițerul de urmărire penală nu poate declara nule rezultatele efectuării măsurii speciale de investigații.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, se propune ca dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații să poată fi realizată de către persoana care efectuează urmărirea penală, adică aflat de către ofițerul de urmărire penală, cât și de către procuror. În acest fel, se va fortifica rolul activ al ofițerului de urmărire penală ca subiect care efectuează nemijlocit urmărirea penală și decide, în limitele legii, la care procedee probatorii este necesar a se recurge în cauzele penale aflate în gestiunea sa ca reprezentant al organului de urmărire penală. Respectiv, prevederile nu vor limita competențele procurorului care exercită urmărirea penală, situație deja prevăzută de către legiuitor la art. 52 alin. (1) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală. Concomitent, prevederile propuse în proiectul de lege vor asigura un control sistemic al ofițerului de urmărire penală și procurorului în raport cu rezultatele măsurilor speciale de investigații. În acest context, conform dispozițiilor propuse în art. 136 alin. (4), ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații, prezintă procesul-verbal cu rezultatele</p>

și materialele măsurii speciale de investigații ofițerului de urmărire penală sau procurorului, care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, adoptă decizia privind pertinenta rezultatelor. Totodată, dacă este necesar, ofițerul de urmărire penală sau procurorul va da indicații scrise ofițerului de investigații privind întocmirea stenogramei fonogramelor declarate pertinente, care se anexează la procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații. Astfel, ofițerul de urmărire penală și procurorul va aprecia pertinenta rezultatelor nu în particular, dar în coroborare cu alte probe administrate, deoarece aceste probe, obținute prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală (audiere, percheziție, ridicare, cercetare etc.), se păstrează la el. Împunemizarea atribuită ofițerului de urmărire penală nu este exagerată, întrucât acesta nu va aprecia legalitatea probei, ci calitatea probei. Suplimentar, pertinenta este un element calitativ inferior concluziei și utilității probei. Chiar și așa, la moment, *Codul de procedură penală* deja pune în sarcina ofițerului de urmărire penală aprecierea, în mod independent, a concludenței probelor și dacă acestea, per ansamblu, sunt suficiente (a se vedea art. 289). Ținând cont de cele expuse mai sus, considerăm că este legitim și justificat, dar și oportun și util acordarea în competența ofițerului de urmărire penală a dreptului de a decide pertinenta probelor, precum și a dreptului de a declara nulitatea probelor rezultate din efectuarea măsurilor speciale de investigații, or, în cauza penală aflată în gestiunea sa, anchetatorul construiește probatoriul după cum consideră necesar. La fel, norma juridică de la art. 136 alin. (8) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege nu este în conflict cu norma juridică de la art. 298 alin. (1) din *Codul de procedură penală*,

		<p>în redacția actuală, conform căreia, împotriva actelor, acțiunilor și inacțiunilor organului de urmărire penală și organului care exercită activitate specială de investigații pot înainta plângere bănuitul/invinuitul, reprezentantul legal al acestuia, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentantul acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi, libertăți și interese legitime au fost lezate de aceste organe, norma juridică fiind destinată, cu prioritate, subiecților enumerați, alții decât reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept.</p>
59.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, impune subdiviziunii specializate care a efectuat măsura specială de investigații sarcina de a distruge rezultatele obținute după un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii. Nu este clar cum se va proceda în cazul în care cauza penală a fost expediată pentru judecare în instanța de judecată, cine va distruge rezultatele măsurii speciale de investigații, întrucât reprezentantul care a efectuat măsura specială de investigații nu mai are acces la dosarul penal. Astfel, pentru a nu ajunge la unele incertitudini, considerăm necesar a se ține cont și de situația expusă, urmînd a fi prevăzută o soluție în acest sens.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Subdiviziunea specializată care exercită activitate specială de investigații nu are acces la dosarul penal nici la faza urmăririi penale și nici la faza judecării. În ambele cazuri, același subiect care a adoptat decizia irevocabilă în cadrul procesului penal, adică procurorul, dacă procesul penal s-a finisat în privința persoanei la faza urmăririi penale sau judecătorul, dacă procesul penal s-a finisat în privința persoanei la faza judecării, dispune, prin ordonanță (în cazul procurorului, la faza pre-judiciară) sau prin încheiere (în cazul judecătorului, la faza judiciară), după un an de la rămînerea irevocabilă a deciziei sale, transmiterea către subdiviziunea specializată a cărei ofițer de investigații a efectuat măsura specială de investigații a rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații și nimicirea propriu-zisă de către aceasta a rezultatelor respective. Este evident că, odată cu dispunerea nimicirii, prin ordonanță/încheiere, judecătorul/procurorul, care este responsabil și de întocmirea procesului-verbal privind nimicirea, trebuie să asigure accesul reprezentanților subdiviziunii specializate la rezultatele măsurii speciale de investigații, prin transmiterea nemijlocită a acestora.</p>

60.	La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i> , după cuvintele „informează în scris”, de completat cu textul „ , prin scrisoare recomandată.”.	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (10) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(10) După expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurii speciale de investigații sau după încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoanele care au fost supuse măsurii speciale de investigații despre acest fapt.”.</p>
61.	La art. I pct. 4, privind art. 137 ² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> , de substituit textul „conform art. 178 și 315 din Codul penal” cu cuvintele „prevăzută de lege”.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Art. 137² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> indică în mod expres răspunderea juridică (răspunderea penală) de care este pasibilă persoana pentru încălcarea obligației de păstrare a secretului comunicărilor.</p>
62.	La art. I pct. 4, privind art. 137 ² alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i> , se impune necesitatea de a indica asupra răspunderii de care va fi prevenită persoana care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 137² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, angajații subdiviziunii din cadrul autorității abilitate prin lege, care asigură tehnic interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor, precum și persoanele care efectuează nemijlocit ascultarea înregistrărilor, ofițerul de investigații, ofițerul de urmărire penală și procurorul sunt obligați să păstreze secretul comunicărilor, iar pentru încălcarea acestei obligații poartă răspundere penală conform dispozițiilor art. 178 și 315 din <i>Codul penal</i>. Astfel, coroborarea prevederilor art. 137² alin. (4) cu prevederile art. 137² alin. (3) denotă că, în scrisoarea de însoțire, ofițerul de urmărire penală sau procurorul menționează, în vederea prevenirii persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații, despre răspunderea penală specificată la art. 137² alin. (3), adică conform dispozițiilor art. 178 și 315 din <i>Codul penal</i>.</p>

63.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137³ alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „mandatul judecătoresc” de completat cu textul „, după caz, ordonanța motivată a procurorului”. Propunerea respectivă este justificată prin faptul că, art. 135 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, stipulează că, măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 1), adică cele autorizate de către judecătorul de instrucție, pot fi autorizate, ca excepție, prin ordonanța motivată a procurorului.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137³ alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(4) Prezentându-se în instituția poștală, ofițerul de investigații aduce la cunoștință reprezentantului instituției poștale, contra semnătură, mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc, cu privire la reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale, deschide și examinează trimerile poștale.”.</p>
64.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137³ alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, se menționează despre preîntâmpinarea participanților cu privire la răspunderea pe care o poartă pentru divulgarea informațiilor referitoare la urmărirea penală, încălcarea secretului corespondenței, precum și răspunderea prevăzută de art. 178 și 315 din <i>Codul penal</i>. Comunicăm că, acest alineat nu poate fi acceptat în redacția propusă, deoarece, „divulgarea informațiilor cu privire la urmărirea penală” la care se face referire, dublează art. 315 din <i>Codul penal</i>, iar art. 178 din <i>Codul penal</i> nu poate fi invocat deoarece reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale este o măsură autorizată conform legii și nu constituie violarea dreptului la secretul corespondenței. Așadar, propunem ca penultima propoziție din art. 137³ alin. (6) să fie expusă în următoarea redacție: „Toți participanții și cei prezenți la această acțiune procesuală sunt preîntâmpinați despre răspunderea pe care o poartă pentru încălcarea secretului corespondenței și divulgarea informațiilor urmării penale.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Art. 137³ alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i> indică în mod expres răspunderea juridică (răspunderea penală) de care este pasibilă persoana pentru încălcarea obligației de păstrare a secretului corespondenței. Sensul normei de drept nu este de a dubla, ci de a preciza infracțiunea concretă din <i>Codul penal</i> care incriminează, după caz, violarea dreptului la secretul corespondenței sau divulgarea datelor urmării penale și în conformitate cu elementele cărei componente de infracțiuni se califică fapta în eventualitatea încălcării obligației specificate la art. 137³ alin. (6). Nu sunt plauzibile argumentele potrivit cărora normă juridică dublează prevederile art. 315 din <i>Codul penal</i>, or, aceasta face trimitere la norma juridico-penală incriminatorie fără a cita dispoziției celei din urmă și, concomitent, nu corespunde adevărului teza conform căreia comunicarea către persoanele terțe, altele decât ofițerul de investigații, a informațiilor aferente corespondenței persoanei, în condițiile în care a fost emisă o autorizație pentru ridicarea corespondenței, nu constituie violarea dreptului la secretul corespondenței.</p>

65.	La art. I pct. 4, privind art. 137 ⁶ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> , de exclus textul „în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave”, deoarece acesta se repetă, fiind utilizat și în cuprinsul art. 133 alin. (1) pct. 1).	Art. 137 ⁶ alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave prevăzute la art. 175, 175 ¹ , 208 ¹ , 208 ² , 237 și 259–261 ¹ din Codul penal.”	Se acceptă
66.	La art. I pct. 4, privind art. 138 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> , de substituit cuvintele „este pedepsită conform Codului penal” cu cuvintele „atrage răspunderea prevăzută de lege”.	Art. 138 alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(5) Persoanele care sunt chemate să colaboreze cu organul de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate. Încălcarea acestei obligații atrage răspunderea prevăzută de lege.”	Se acceptă
67.	La art. II pct. 1, privind art. I alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de expus în următoarea redacție: „(2) Prezenta lege prevede subiecții care efectuează activitatea specială de investigații și reglementează activitatea cu colaboratorii confidențiali, măsurile speciale de investigații, modalitățile de dispunere, efectuare, consemnare, coordonare, contestare și control ale acestora, în afara procesului penal, precum și asigurarea financiară a activității speciale de investigații.” Se propune introducerea textului „activitate cu colaboratorii confidențiali”, pentru a accentua faptul că din activitatea specială de investigații face parte și lucrul cu informatorii, nu doar efectuarea măsurilor speciale de investigații. Asigurarea financiară este necesară și pentru efectuarea achiziției de control în cadrul unei cauze penale.	Art. I alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(2) Prezenta lege reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal, subiecții și măsurile speciale de investigații ale acesteia, activitatea cu colaboratorii confidențiali, precum și asigurarea financiară a activității speciale de investigații.” În acest fel, norma juridică va specifica, ca obiect de reglementare al legii, următoarele: 1) subiecții care efectuează activitatea specială de investigații în afara procesului penal; 2) cele două componente ale activității speciale de investigații – (i) măsurile speciale de investigații; și (ii) activitatea cu colaboratorii confidențiali; – în afara procesului penal; și 3) asigurarea financiară a activității speciale de investigații, atât în afara procesului penal, cât și în cadrul procesului penal.	Se acceptă
68.	La art. II pct. 7, privind art. 6 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de expus în următoarea redacție: „(3) Ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului, efectuează activitate specială	Art. 6 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Ofițerul de investigații care efectuează activitatea specială de investigații își realizează sarcinile	Se acceptă parțial

	<p>de investigații în conformitate cu prevederile prezentei legi.” Se propune introducerea textului „activitate specială de investigații” în loc de „măsură”, pentru a accentua faptul că din activitatea specială de investigații face parte și lucrul cu informatorii, nu doar efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p>în mod independent, sub controlul conducătorului subdiviziunii specializate și, după caz, al procurorului care a autorizat sau a solicitat autorizarea măsurii speciale de investigații.” În același timp, menționăm că, statutul ofițerului de investigații, în calitate de persoană care efectuează activitate specială de investigații în afara procesului penal, în vederea evitării dublării normelor de drept, va fi reglementat de art. 9 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>. În acest fel, art. 9 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează activitatea specială de investigații în conformitate cu prevederile prezentei legi.”.</p>
69.	<p>La art. II pct. 8, privind art. 7 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „c) a confecționa și a folosi, în cadrul efectuării activității speciale de investigații, acte, documente, ștampile sau alte rechizite pentru codificarea identității persoanelor fizice și juridice ale subdiviziunilor specializate, încăperilor și mijloacelor de transport și/sau pentru susținerea legendei investigatorilor sub acoperire și colaboratorilor confidențiali;”. Se propune introducerea textului „activitate specială de investigații” în loc de „măsură”, deoarece rechizitele de codificare sunt utilizate inclusiv și la codificarea informatorilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 7 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „c) a confecționa și a folosi, în cadrul efectuării activității speciale de investigații, acte, documente, ștampile sau alte rechizite pentru codificarea identității persoanelor fizice și juridice ale subdiviziunilor specializate, încăperilor și mijloacelor de transport și/sau pentru susținerea legendei investigatorilor sub acoperire și colaboratorilor confidențiali;”.</p>
70.	<p>La art. II pct. 8, privind art. 7 alin. (1) lit. d¹) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „d¹) a adapta și a utiliza produse software;”, deoarece termenul „software” include și termenul „programe informatice”, care este unul învechit.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 71.</p>

71.	<p>La art. II pct. 8, privind art. 7 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus lit. d) în următoarea redacție: „d) a achiziționa, a adapta și a utiliza programe informatice și softuri, mijloace tehnice speciale, cum ar fi: aparate de înregistrare video și audio, de fotografiat, alte mijloace tehnice moderne pentru obținerea în secret a informației;” și de abrogat lit. d’). Se propune introducerea textului „a adapta și a utiliza programe informatice și softuri”, pentru a accentua posibilitatea de a adapta și mijloacele tehnice procurate. Aceasta a fost propunerea inițială, varianta actuală pierzându-și sensul. Mai mult, programele informatice, la fel, pot fi achiziționate.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 7 alin. (1) lit. d) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „d) a achiziționa, a adapta și a utiliza programe informatice și softuri, precum și mijloace tehnice speciale, cum ar fi: aparate de fotografiat, de înregistrare audio și video, alte mijloace tehnice moderne pentru obținerea în secret a informației.”.</p>
72.	<p>La art. II pct. 9, privind art. 8 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat cu textul „, prin indicații în scris”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedură penală</i>, în care este menționat că toate indicațiile trebuie să fie în scris, dar și pentru a corespunde prevederilor art. 11 lit. c) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică se referă la funcțiile conducătorului subdiviziunii specializate – 1) repartizarea actelor de dispoziție privind efectuarea măsurilor speciale de investigații; 2) coordonarea activității ofițerilor de investigații; și 3) controlul activității ofițerilor de investigații; – și nu se referă la indicații.</p>
73.	<p>La art. II pct. 10, privind art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „ofițerilor” cu cuvântul „acestora”, deoarece în calitate de investigatori sub acoperire pot fi nu doar ofițeri, ci și alte persoane.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Identitatea ofițerilor de investigații care activează în calitate de investigatori sub acoperire, precum și identitatea persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu <i>Legea nr. 245/2008</i> cu privire la secretul de stat.”.</p>
74.	<p>La art. II pct. 13, privind art. 12 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, termenul „bănci de date” urmează a fi înlocuit cu termenul corect „baze de date”, iar <i>Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale</i></p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, completarea art. 12 din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> se propune reieșind</p>

	<p><i>de stat nr. 467/2003</i>, la care se face trimitere în nota informativă, operează cu o noțiune învechită – „bancă de date”, care nu mai este privită separat de noțiunea „bază de date”. Mai mult ca atât, termenul „sistem informațional” include termenul „bază de date”, ceea ce face inutilă completarea respectivă. În același sens, art. 3 din <i>Legea cu privire la informatică și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003</i>, prevede definiția termenului „bancă de date” – sistem tehnico-informațional ce include una sau mai multe baze de date și un sistem de dirijare a acestor baze.</p>	<p>din terminologia de specialitate aprobată prin <i>Legea cu privire la informatică și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003</i>. Astfel, se propune ca cuprinsul art. 12 alin. (1) lit. c) să conțină, atât noțiunea „sisteme informaționale”, cât și noțiunea „bănci de date”, fiind asigurat accesul la sistemele tehnico-informaționale care includ una sau mai multe baze de date și la sistemele de dirijare a acestor baze de date. Prin urmare, art. 12 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Ofițerul de investigații are următoarele drepturi: [...] c) să utilizeze gratuit sistemele informaționale și băncile de date ce asigură realizarea sarcinilor activității speciale de investigații;”. De notat că, art. 3 din <i>Legea cu privire la informatică și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003</i> stipulează că, baza de date constituie o totalitate de date, organizate conform unei structuri conceptuale, ce descriu caracteristicile principale și raporturile dintre esențe, destinată unui domeniu sau mai multor domenii de aplicare, iar banca de date constituie un sistem tehnico-informațional ce include una sau mai multe baze de date și un sistem de dirijare a acestor baze de date, astfel încât termenul „bancă de date” este mai larg și îl înglobează pe cel de „bază de date”. Având în vedere că legislația în vigoare operează cu noțiunea „bancă de date” și, concomitent, aceasta include noțiunea „bază de date”, art. 12 alin. (1) lit. c) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> se completează cu textul „și băncile de date”.</p>
75.	<p>La art. 13 din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția actuală, de substituit cuvântul „măsurii” cu cuvântul „activității”. Se propune utilizarea textului „activității specială de investigații” în loc de „măsurii speciale de investigații”, pentru că</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică se referă în mod concret la răspunderea juridică (disciplinară, contravențională sau penală) care survine în raport cu ofițerul de investigații în legătură cu efectuarea măsurilor speciale de investigații contrar legii.</p>

		<p>din activitatea specială de investigații face parte și lucrul cu informatorii, nu doar efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 15 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(2) Antrenarea colaboratorilor confidențiali la efectuarea activității speciale de investigații poate fi realizată cu titlu oneros sau gratuit.”. De asemenea, art. 15 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(4) Colaboratorii confidențiali sunt obligați să păstreze secretul informațiilor ce le-au devenit cunoscute în timpul colaborării confidențiale și să prezinte informații veridice.”.</p>
76.	<p>La art. 15 alin. (2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția actuală, de substituit cuvântul „măsurilor” cu cuvântul „activități”. De asemenea, la art. 15 alin. (4) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția actuală, de substituit cuvintele „efectuării măsurilor speciale de investigații” cu cuvintele „colaborării confidențiale”. Propunerea respectivă se bazează pe raționamentul că din activitatea specială de investigații face parte și lucrul cu informatorii, nu doar efectuarea măsurilor speciale de investigații. Colaboratorii confidențiali sunt antrenați nu doar la efectuarea măsurilor speciale de investigații.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raportul reprezintă un act prin care „se raportează” o informație despre un fapt sau o circumstanță. Ordonanța, dispoziția și ordinul reprezintă un act prin care „se dispune” sau „se ordonă” efectuarea unei acțiuni. Astfel, în cadrul procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de investigații, iar în afara procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de investigații.</p>	
77.	<p>La art. II pct. 21, privind art. 20 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „ordonanță” cu cuvântul „raportul”. Propunerea este motivată de faptul că se urmărește scopul de a face o diferență între actele perfectate de către ofițerul de urmărire penală și cele întocmite de către ofițerul de investigații.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raportul reprezintă un act prin care „se raportează” o informație despre un fapt sau o circumstanță. Ordonanța, dispoziția și ordinul reprezintă un act prin care „se dispune” sau „se ordonă” efectuarea unei acțiuni. Astfel, în cadrul procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de investigații.</p>	
78.	<p>La art. II pct. 21, privind art. 20 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „ordonanței” cu cuvântul „raportului”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raportul reprezintă un act prin care „se raportează” o informație despre un fapt sau o circumstanță. Ordonanța, dispoziția și ordinul reprezintă un act prin care „se dispune” sau „se ordonă” efectuarea unei acțiuni. Astfel, în cadrul procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de investigații.</p>	

	79.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit, în titlu, cuvântul „activității” cu cuvântul „măsuri”. Propunerea este motivată de faptul că se va descrie doar procedura de consemnare a măsurilor speciale de investigații.</p>	<p>se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de urmărire penală (sau de către procuror), iar în afara procesului penal, dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se va realiza prin emiterea unei ordonanțe de către ofițerul de investigații.</p>
	80.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat cu cuvintele „și nu poate fi atribuit la secret de stat”. Propunerea este motivată de faptul că, în cazul atribuirii la secret de stat, documentul nu va putea fi prezentat persoanei supuse măsurii.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul titlu: „Articolul 22. Consemnarea măsurilor speciale de investigații”.</p>
	81.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(4) Ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 1) și 2), prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații procurorului, pentru verificarea respectării legalității efectuării măsurii speciale de investigații.”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedura penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor <i>Legii privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, atribuirea la secret de stat a informațiilor rezultate din efectuarea măsurii speciale de investigații nu reprezintă temei de amânare a informării persoanei supuse măsurii.</p>
			<p>Nu se acceptă</p> <p>În funcție de categoria activității speciale de investigații (în cadrul procesului penal sau în afara procesului penal), ofițerul de investigații prezintă procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, cu toate materialele acumulate anexate la el, după cum urmează: 1) în cadrul procesului penal – persoanei care efectuează urmărirea penală (ofițerului de urmărire penală sau procurorului), pentru aprecierea pertinentei rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații (potrivit prevederilor art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>); sau 2) în afara procesului penal – judecătorului de instrucție sau procurorului, pentru aprecierea respectării legalității efectuării măsurii speciale de investigații (conform dispozițiilor art. 22 alin. (4) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>). În acest fel, este firesc ca, la etapa pre-judiciară a procesului penal (de regulă,</p>

		<p>urmărirea penală), pertinenta rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații să fie evaluată de către persoana care efectuează urmărirea penală, adică ofițerul de urmărire penală sau procurorul, responsabil de formarea dosarului penal, or, din efectuarea măsurii speciale de investigații rezultă informații care, în cadrul procesului penal, constituie probe, valabilitatea și veridicitatea cărora poate fi contestată pe parcurs, inclusiv la etapa judiciară a procesului penal (de regulă, cercetarea judecătorească), nefiind necesară exercitarea controlului respectării legalității efectuării măsurii speciale de investigații. La fel, este firesc ca, în afara procesului penal, respectarea legalității efectuării măsurii speciale de investigații să fie evaluată de către persoana care autorizează efectuarea măsurii, adică judecătorul de instrucție sau procurorul, fiind lipsită de logică ipoteza în care, la autorizare, întrunirea condițiilor cumulative necesare dispunerii efectuării măsurii speciale de investigații, inclusiv prin prisma proporționalității imixtiunii în viața privată a persoanei și imposibilității atingerii pe altă cale a scopului legitim urmărit, se verifică de către judecătorul de instrucție, iar respectarea cerințelor legale la efectuarea măsurii speciale de investigații se verifică de către procuror.</p>
82.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(5) În cazul în care se constată că măsura specială de investigații s-a efectuat cu încălcarea vădită a drepturilor și libertăților omului sau că ofițerul de investigații a acționat cu depășirea prevederilor încheierii/ordonanței de autorizare, procurorul declară nule rezultatele măsurii efectuate și dispune, prin ordonanță, nimicirea acestora. Ordonanța poate fi contestată la procurorul ierarhic superior. Nimicirea</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 81. Totodată, se consideră mai oportună reglementarea într-un alineat separat a nimicirii rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații care au fost declarate nule.</p>

		<p>rezultatelor ce au fost declarate nule se realizează în termen de 30 de zile după expirarea termenului de contestare a ordonanței sau dacă a fost menținută prin ordonanța procurorului ierarhic superior”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedura penală</i>.</p>	
83.		<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (5¹) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(5¹) Nimicirea rezultatelor măsurii speciale de investigații care au fost declarate nule se realizează în termen de 30 de zile de la: a) expirarea termenului de contestare a ordonanței, dacă nu a fost depusă contestație; b) menținerea ordonanței procurorului în cazul în care contestația a fost respinsă.”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedura penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 81.</p>
84.		<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(9) În cazul în care se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul informează în termen de 15 zile din momentul emiterii ordonanței privind legalitatea măsurii speciale de investigații persoana care a fost supusă măsurii. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedura penală</i>.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 81. Art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(9) În cazul în care se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind legalitatea măsurii speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.”. În acest mod, se instituie termenul de 15 zile de aducere la cunoștință de către procuror.</p>
85.		<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(10) Persoana supusă măsurii speciale de investigații, din momentul informării prevăzute la alin. (9),</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 81. Art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea</p>

	<p>următorul cuprins: „(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, purtătorul material de informații și încheierea/ordonanța privind legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații.”. În acest mod, se instituie termenul de 30 de zile de luare la cunoștință de către persoană.</p>	<p>următorul cuprins: „(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, purtătorul material de informații și încheierea/ordonanța privind legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații.”. În acest mod, se instituie termenul de 30 de zile de luare la cunoștință de către persoană.</p>
<p>86.</p>	<p>La art. II pct. 27, privind art. 26 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „substanțial” cu cuvântul „confidențial”. Propunerea este motivată de faptul că formularea este eronată.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>După renumerotare, norma juridică de la art. 26 alin. (4) se va regăsi la art. 26 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>. Art. 26 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Pentru asigurarea examinării cererii de contestare, conducătorul subdiviziunii specializate va pune la dispoziția procurorului ierarhic superior toate materialele necesare, cu excepția celor care conțin date despre persoanele care au contribuit în mod confidențial la efectuarea măsurii speciale de investigații.”.</p>
<p>87.</p>	<p>La art. II pct. 27, privind art. 26 alin. (8) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „reglementată” cu cuvântul „reglementată”. Modificarea se va face în scop de corectare a greșelii gramaticale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>După renumerotare, norma juridică de la art. 26 alin. (8) se va regăsi la art. 26 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i>. Art. 26 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(6) Procedura de contestare a încheierilor judecătorești de instrucție privind măsurile speciale de investigații este reglementată de Codul de procedură penală și se aplică în modul corespunzător.”.</p>
<p>88.</p>	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de abrogat lit. d) și e) de la pct. 1) și de completat pct. 2) cu litere noi, care să prevadă respectivele măsuri speciale de investigații. Sunt măsuri</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau</p>

	<p>cu o ingerință mai mică în drepturile și libertățile persoanei, fapt pentru care pot fi autorizate de către procuror.</p>	<p>controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale de investigații unei persoane cu un grad mai înalt de independență decât procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitatea sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens.</p>
89.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de abrogat lit. a) de la pct. 2) și de completat pct. 3) cu o literă nouă, care să prevadă respectiva măsură specială de investigații. Este o măsură cu o ingerință mai mică în drepturile și libertățile persoanei, fapt pentru care poate fi autorizată de către conducătorul subdiviziunii specializate.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” implică un grad suficient de înalt de amestec în viața privată a persoanei și necesită a fi autorizată de către o persoană cu un grad mai înalt de independență, care dispune de garanții suplimentare, comparativ cu conducătorul subdiviziunii specializate. În același timp, această măsură nu presupune cele mai grave ingerințe în viața privată a persoanei, astfel încât să fie imperativă autorizația de nivelul unui magistrat independent – judecător de instrucție, care dispune de cele mai riguroase garanții. Din aceste considerente, împuternicirea de a autoriza efectuarea măsurii respective îi revine procurorului.</p>
90.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „operațiunilor” cu cuvântul „investigațiilor” și de substituit cuvintele „precum și utilizarea resurselor financiare alocate</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 27 alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(5) Organizarea, tactica și metoda efectuării măsurilor speciale de investigații, regulile cu privire la</p>

	<p>pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații” cu cuvintele „precum și utilizarea resurselor financiare alocate pentru efectuarea activității speciale de investigații”. Noțiunea de operațiuni sub acoperire nu este prevăzută de <i>Codul de procedură penală</i> sau <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> (apare un termen nou). Totodată, resursele financiare sunt alocate inclusiv și pentru asigurarea financiară a surselor confidențiale.</p>	<p>gestionarea, păstrarea și distrugerea materialelor obținute, măsurile de asigurare a integrității și a confidențialității acestora, confecționarea și folosirea actelor de codificare la efectuarea măsurilor speciale de investigații, efectuarea investigațiilor sub acoperire, conducerea și coordonarea activității efectuate sub acoperire, precum și utilizarea resurselor financiare alocate pentru efectuarea activității speciale de investigații, sunt stabilite printr-un regulament comun al autorităților publice în cadrul cărora sunt constituite subdiviziuni specializate care efectuează activitate specială de investigații, coordonată cu Procuratura Generală.”.</p>
<p>91.</p>	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (8) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, se propune ca această prevedere să fie abrogată sau reglementată detaliat în scopul aplicării corespunzătoare în practică, or, orice modificare se efectuează în scopul realizării unei armonii interne a actului normativ. Deoarece este formulat ambiguu, se poate interpreta eronat și, totodată, aceste prevederi se regăsesc în alte acte normative, cum ar fi <i>Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și a Clasificatorului mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației nr. 100/2009.</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică este suficient de clară și nu comportă ambiguități, iar prin avizul subiecților care efectuează activitatea specială de investigații se subînțelege avizul subiecților specificați la art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția actuală, adică avizul subdiviziunilor specializate din cadrul sau subordonate Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv din cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate din subordine – Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Serviciului Protecție Internă și Anticorupție, Biroului Migrație și Azil etc.), Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor. Suplimentar, <i>Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și a Clasificatorului mijloacelor tehnice speciale destinate</i></p>

		<p>pentru obținerea ascunsă a informației nr. 100/2009, în clauza de adoptare, indică că, actele normative anexate, adică regulamentul și clasificatorul, se aprobă în scopul executării prevederilor art. 6 alin. (4¹) din <i>Legea privind activitatea operativă de investigații nr. 45/1994</i>. În context, subliniem că, adoptarea <i>Legii nr. 59/2012</i> a determinat abrogarea <i>Legii nr. 45/1994</i>, legea nouă substituind legea veche, astfel încât, în eventualitatea apariției necesității, modificările la <i>Regulamentul cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 100/2009</i> și modificările la <i>Clasificatorul mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 100/2009</i>, urmează a fi operate în temeiul <i>Legii nr. 59/2012</i>.</p>
92.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 28¹ alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „persoana pe care o apără”, de completat cu textul „, exceptând participarea vădită la comiterea infracțiunilor”. Practica demonstrează că și unii avocați, la fel, comit infracțiuni (orice formă de participare).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raporturile legale de asistență juridică calificată dintre avocat și clientul său, inclusiv cele de apărare, necesită a fi protejate de lege fără de echivoc.</p>
93.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 28² alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „mandate poștale”, de completat cu textul „, inclusiv orice bunuri sau înscrisuri transmise prin intermediul serviciilor de curierat sau alți intermediari”. Poșta este o instituție publică care asigură primirea, transportul și distribuirea scrisorilor, telegramelor, mandatelor poștale, coletelor etc. Actualmente, sunt persoane fizice și juridice, care prestează aceleași servicii, dar nu folosesc cuvintele „poșta” sau „poștale”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 2 din <i>Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016</i>, serviciile poștale reprezintă serviciile destinate publicului, care constau în colectarea, ambalarea, sortarea și transportul trimerilor poștale, precum și distribuirea sau înmănarea acestora destinatarilor. Totodată, potrivit prevederilor aceluiași articol, trimerile poștale reprezintă bunurile, la care se atribuie trimerile de corespondență și colete poștale, care au înscrisă o adresă la care urmează a fi distribuite de către furnizorii de servicii poștale. Concomitent,</p>

		<p>conform dispozițiilor aceluiași articol, trimerile de corespondență constituie comunicări în formă scrisă, tipărite sau înregistrate pe orice fel de suport fizic, care urmează a fi transportate și distribuite la adresa indicată de către expeditor pe suport sau pe ambalaj, iar coletele poștale constituie bunuri, cu sau fără valoare comercială, expediate prin rețelele poștale. În aceeași ordine de idei, în corespundere cu dispozițiile art. 2 din <i>Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016</i>, furnizorii de servicii poștale prezintă persoanele fizice și juridice, înregistrate în calitate de întreprinzători, care furnizează unul sau mai multe servicii poștale, precum și alte servicii conexe acestora. Astfel, norma juridică de la art. 28² din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, precum și restul legislației în vigoare acoperă integralmente toți subiecții și toate obiectele trimerilor poștale, inclusiv serviciile de curierat și orice înscrisuri/bunuri, neexistând carențe legislative în acest sens. De asemenea, menționăm că, în cazul în care persoanele prestează servicii poștale fără a fi înregistrate în calitate de întreprinzători care practică genul respectiv de activitate antreprenorială, adică nu sunt înregistrate în calitate de furnizori de servicii poștale în condițiile legii, atunci bunurile colectate și distribuite de către acestea urmează a fi obținute prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală (percheziției, ridicării etc.) și nu prin efectuarea măsurilor speciale de investigații (reținerii, cercetării, predării sau ridicării trimerilor poștale).</p>
94.	La art. II pct. 28, privind art. 28 ² alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de substituit cuvintele „sunt preveniți” cu cuvintele „sunt notificați în scris”. A preveni presupune a atrage atenția cuiva asupra consecințelor unor acțiuni (de regulă, negative), a informa în prealabil	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Prevenirea participanților și a celorlalte persoane prezente la reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale despre păstrarea secretului corespondenței, nedivulgarea informațiilor cu privire la urmărirea penală</p>

	<p>sau a avertiza. A notifica în scris presupune a aduce la cunoștință pe cale oficială sau a sublinia în mod special. Notificarea în scris va avea un impact mai puternic, care va duce la respectarea și păstrarea secretului corespondenței.</p>	<p>și răspunderea penală prevăzută de art. 178 și 315 din <i>Codul penal</i> se consemnează, contra semnătură, în procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, ceea ce este stipulat de art. 28² alin. (6). Această acțiune, corelată cu prezumția cunoașterii legii (or, necunoașterea legii nu absolvă de răspundere juridică), este suficientă pentru asigurarea, în mod normal, a respectării obligațiilor indicate mai sus, fără a fi necesară înmînarea unui înscris suplimentar în care să se conțină notificarea persoanei referitor la răspunderea juridică ce survine în cazul încălcării interdicțiilor stabile.</p>
95.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 28³ din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „tranzacțiilor financiare”, de-completat cu textul „ , în timp real.”. Anume sintagma „în timp real” va convinge instituțiile bancare și alte instituții financiare să îndeplinească obligațiunile lor în timp real și acestea nu vor putea să refuze sau să tergiverseze executarea, motivînd cu programul orelor de muncă, sărbătorile naționale și internaționale sau alte vacanțe. Situația se impune pentru a se aplica măsuri eficiente pentru identificarea, urmărirea, sistarea, sechestrarea și confiscarea bunurilor provenite din activități infracționale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 28³ din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare reprezintă operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare, în regim de timp real sau după realizarea acestora, efectuate de către persoanele fizice și juridice prin intermediul băncilor sau al altor persoane/organizații care intermediază tranzacțiile financiare ori obținerea de la entitățile respective a înscrisurilor sau a informațiilor aflate în posesia acestora referitoare la depunerile, conturile sau tranzacțiile unei persoane.”. Măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare” presupune trei operațiuni distincte, după cum urmează: 1) monitorizarea tranzacțiilor financiare, care constă în cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare în regim de timp real; 2) controlul tranzacțiilor financiare, care constă în cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare după realizarea acestora; și 3) accesul la informațiile financiare, care constă în solicitarea și obținerea</p>

		<p>informațiilor și documentelor (înscrisurilor) cu privire la conturile/tranzacțiile persoanelor.</p>
<p>96.</p>	<p>La art. II pct. 28, privind art. 36 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „de a stabili”, de completat cu textul „identifica”. A stabili constituie o acțiune fixă, iar a identifica constituie o probabilitate sporită de constatare a identității (în unele cazuri se pot admite și unele erori, urmare a percepției/stării umane (vizuale, auditive și kinestetice)).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 36 din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „Culegerea de informații constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, bunuri mobile și imobile, fapte, evenimente și circumstanțe care prezintă interes, prin comunicare nemijlocită cu alte persoane, prin studiere de documente, materiale, baze de date, sisteme informaționale și surse deschise, prin adresare de solicitări persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații care prezintă interes, precum și prin intermediul fotorobotului și al altor metode ce oferă posibilitatea de a identifica o persoană cu o probabilitate sporită.” Cuvântul „stabili” se substituie cu cuvântul „identifica”, păstrarea celui dintâi lexem fiind inutilă. La fel, pentru extinderea capacităților organelor investigative, se propune ca culegerea de informații să constea în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, fapte/evenimente și circumstanțe care prezintă interes, precum și despre bunuri mobile și imobile care prezintă interes, printre modalitățile dobândirii informațiilor regăsiindu-se atât studierea bazelor de date și sistemelor informaționale (cu acces limitat), cât și studierea surselor deschise (cu acces nelimitat), aceste aspecte ale măsurii speciale de investigații fiind marcate expres în dispoziția normei de drept care o reglementează. Completările enunțate rezidă în faptul că ofițerii de investigații adesea acumulează date despre bunurile din patrimoniul învinutului/inculpatului sau care aparțin unor persoane afiliate/interpuse, însă beneficiar efectiv al cărora este învinutul/inculpatul, în vederea asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune și în vederea</p>

		<p>recuperării bunurilor infracționale, prin identificarea, urmărirea, indisponibilizarea (înghețarea sau sechestrarea) și, eventual, confiscarea bunurilor infracționale. Totodată, sursele deschise, în special site-urile web și paginile web, reprezintă surse valoroase de date, în care, deseori, se conțin informații pertinente, care au tangență directă cu anchetele/investigațiile desfășurate, de negăsit în bazele de date și sistemele informaționale oficiale, fiind imperioasă legiferarea posibilității exploatarii respectivelor resurse informaționale de către ofițerii de investigații.</p>
97.	<p>La art. II pct. 30, privind art. 40 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „Controlul departamental asupra activității ofițerilor de investigații se exercită de către conducătorii autorității administrative care efectuează activitate specială de investigații sau de către angajații desemnați de către acesta.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Controlul departamental al activității speciale ține de conducătorul subdiviziunii specializate care efectuează activitate specială de investigații și nu de conducătorul autorității publice în cadrul căreia este constituită subdiviziunea specializată ca subdiviziune structurală.</p>
Ministerul Apărării	-	-
<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>*Avizul Ministerului Finanțelor include opiniile autorităților publice subordonate (SFS și SV).</p>	<p>98.</p> <p>Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări</p> <p>Luând în considerare că nu toate măsurile speciale de investigații sunt autorizate de către judecătorul de instrucție, considerăm necesar ca, în definiția noțiunii de mandat judecătoresc de la art. 6 pct. 25¹⁾ din <i>Codul de procedură penală</i>, cuvintele „măsurilor speciale de investigații” să fie substituite cu cuvintele „unele măsuri speciale de investigații”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 6 pct. 25¹⁾ din <i>Codul de procedură penală</i>, mandatul judecătoresc reprezintă actul judecătoresc oficial prin care se dispune sau se autorizează efectuarea acțiunilor de urmărire sau efectuarea măsurilor speciale de investigații, aplicarea măsurilor procesuale de constrângere sau efectuarea altor acțiuni procesuale și care conține dispoziția, temeiul acesteia și împuternicirile persoanei care acționează în temeiul mandatului judecătoresc. Opinia potrivit căreia din definiția noțiunii de mandat judecătoresc rezultă că efectuarea tuturor măsurilor speciale de investigații necesită a fi autorizată</p>

		<p>de către judecătorul de instrucție este eronată. Chiar dacă se creează o asemenea aparență la început, aceasta determinând o interpretare denaturată a normei de drept, prin coroborare cu alte norme juridice din <i>Codul de procedură penală</i>, se elucidează faptul că, în funcție de varietățile măsurilor speciale de investigații, competența autorizării efectuării acestora aparține, după caz, fie judecătorului, fie procurorului.</p>
<p>99.</p>	<p>Ținând cont de faptul că prin promovarea proiectului actului normativ se preconizează delimitarea clară și strictă a celor două categorii ale activității speciale de investigații – în cadrul procesului penal; și în afara procesului penal; – fiecare dintre aceste activități urmînd a fi reglementată de un singur act normativ – <i>Codul de procedură penală</i>; și <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>; – evidențiem că, potrivit prevederilor art. 2 din <i>Codul de procedură penală</i>, procesul penal este reglementat de <i>Constituția Republicii Moldova</i>, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de cod, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în cod, iar în desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească sau principiul contradictorialității ori contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional sau prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Astfel, conchidem că, în scopul reglementării procesului penal, pentru a fi aplicate normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale (<i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>), acestea trebuie să fie incluse în <i>Codul de procedură penală</i>,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, potrivit scopului urmărit de proiectul actului normativ (perfecționarea legislației cu privire la activitatea specială de investigații) și în corespundere cu obiectivele trasate în vederea realizării scopului propus, prin promovarea <i>Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)</i> se preconizează delimitarea clară și strictă a celor două categorii ale activității speciale de investigații – (i) în cadrul procesului penal; și (ii) în afara procesului penal; – criteriile de demarcare a acestora constituind, în mod primordial, scopurile celor două categorii ale activității speciale de investigații, iar în mod subsidiar, condiționalitățile, temeiurile, subiecții și procedurile dispunerii, autorizării, efectuării, prelungirii, încetării și consemnării măsurilor speciale de investigații. Astfel, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal se urmărește scopul de acumulare a probelor necesare pentru descoperirea și cercetarea multiaspectuală, completă și obiectivă a infracțiunilor, iar prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal se urmărește scopul de acumulare a informațiilor necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, a ordinii publice și a siguranței</p>

condiție care nu este întrunită. În această ordine de idei, pentru a acoperi această omisiune legală și a face posibilă efectuarea activității speciale de investigații în afara procesului penal, considerăm necesară completarea cuprinsului art. 57² alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege prezentat spre avizare, după cuvintele „în cadrul procesului penal”, cu cuvintele „și în afara procesului penal”, redacția finală fiind următoarea: „(1) Ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului, efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal și în afara procesului penal.”. De asemenea, considerăm necesară completarea art. 57² cu un alineat nou, care să prevadă: „Regimul juridic al activității speciale de investigații în afara procesului penal este reglementat de Legea privind activitatea specială de investigații.”.

în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor. Așadar, urmare promovării respectivului proiect de lege, fiecare dintre cele două categorii ale activității speciale de investigații va fi reglementată de un singur act normativ: 1) *Codul de procedură penală* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal; și 2) *Legea privind activitatea specială de investigații* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal. În această ordine de idei, evidențiem, o dată în plus, faptul că, în eventualitatea promovării proiectului actului normativ remis spre avizare, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. Ținând cont de modificările care se planifică a fi operate, în viitorul apropiat, la cadrul normativ în vigoare, obiectul de reglementare al căruia îl reprezintă activitatea specială de investigații (per ansamblu), se impune necesitatea reglementării în mod separat a statutului ofițerului de investigații în cuprinsul *Codului de procedură penală*, pe de o parte și în cuprinsul *Legii privind activitatea specială de investigații*, pe de altă parte, având în vedere calitatea acestuia de actor principal, atât al activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, cât și al activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal, căruia, în ambele cazuri, îi revine funcția exercitării nemijlocite. În acest context, în conformitate cu prevederile art. 57² alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, ofițerul de investigații, în sensul codului, este persoana împuternicită care, în numele statului și

		<p>în limitele competenței sale, efectuează măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal, iar în coreșpundere cu dispozițiile art. 9 alin. (1) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, ofițerul de investigații este persoana împuternicită care, în numele statului și în limitele competenței sale, efectuează activitatea specială de investigații în conformitate cu prevederile <i>Legii nr. 59/2012</i>. Totodată, art. 1 alin. (2) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> prescrie că aceasta reglementează activitatea specială de investigații în afara procesului penal, subiecții și măsurile speciale de investigații ale acesteia, activitatea cu colaboratorii confidențiali, precum și asigurarea financiară a activității speciale de investigații. Prin urmare, prevederile <i>Codului de procedură penală</i> nu au relevanță pentru activitatea investigativă în afara procedurilor penale.</p>
100.	<p>Conform dispozițiilor art. 93 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, elementele de fapt pot fi folosite ca probe în procesul penal dacă ele au fost dobândite de către organul de constatare, organul de control de stat, organul de urmărire penală sau altă parte în proces, cu respectarea prevederilor codului. Având în vedere că activitatea organelor de control de stat nu este reglementată de <i>Codul de procedură penală</i>, considerăm necesar ca în cuprinsul art. 93 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> textul „cu respectarea prevederilor prezentului cod” să fie substituit cu textul „cu respectarea prevederilor legislației”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea/recomandarea înaintată nu are tangență cu activitatea specială de investigații, astfel încât nu se referă la obiectul de reglementare al <i>Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)</i>.</p>
101.	<p>Considerăm necesară reexaminarea și modificarea art. 133 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care prevede că măsurile speciale de investigații pot fi efectuate</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Faptul că banii/bunurile primite sau predate, la fel ca și informațiile, au tangență cu procesul penal este evident, or, norma juridică de la art. 133 alin. (2) din <i>Codul</i></p>

în privința bănuțului, învinuțului sau persoanei despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală, prin completarea cu specificarea tangențialității pentru cauza penală a banilor/bunurilor la care s-a făcut referire în cuprinsul normei juridice, în scopul evitării interpretării extensive și defavorabile a legii penale. Totodată, considerăm necesară excluderea cuvântului „doar” din cuprinsul art. 133 alin. (3), care stipulează că măsurile speciale de investigații se dispun conform procedurii de la art. 135 și doar cu acordul în scris sau la cererea persoanelor indicate în alineatul respectiv, întrucât se impune limitarea efectuării măsurilor speciale de investigații în privința victimei, părții vătămate, părții civile sau martorului la o condiție care, ulterior, se constată a fi opțională. În acest context, cuvântul „doar” ar exprima ideea unei delimitări, restricționări sau condiționări. Astfel, în cazul în care scopul modificării este de a concretiza și a enumera cazurile în care pot fi dispuse măsurile speciale de investigații în sensul art. 133 alin. (3), atunci se constată două opțiuni – 1) acordul; sau 2) cererea; persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Așadar, considerăm oportună expunerea art. 133 alin. (3) în felul următor: „(3) Măsurile speciale de investigații în sensul prezentului alineat se dispun conform procedurii prevăzute la art. 135, cu acordul în scris sau la cererea persoanelor indicate în prezentul alineat.”. În redacția propusă în proiectul de lege, cuvântul „doar” cere, în sine, o delimitare sau o limitare a cazurilor de dispunere a efectuării măsurilor speciale de investigații, și anume – „doar cu acordul în scris” sau „doar

de procedură penală, în redacția propusă în proiectul de lege, indică tranșant asupra acestuia, prin utilizarea, în cuprins, a textului „bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală”, virgulele și conjuncția „sau” înstituind caracterul alternativ al obiectului primit sau predat – 1) bani; 2) bunuri; sau 3) informații; – iar cuvântul „pertinente” desemnând tangența menționată în aviz a obiectului primit sau predat cu cauza penală. Astfel, măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în privința: 1) persoanei despre care există probe că primește ori transmite bani ce au pertinență pentru cauza penală; 2) persoanei despre care există probe că primește ori transmite bunuri ce au pertinență pentru cauza penală; sau 3) persoanei despre care există probe că primește ori transmite informații ce au pertinență pentru cauza penală; fiind reglementate toate ipotezele în acest sens. Potrivit prevederilor art. 133 alin. (2) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații pot fi efectuate și în privința victimei, părții vătămate, părții civile, martorului sau rudei persoanelor respective, dacă există pericol iminent pentru viața și sănătatea acesteia, precum și pentru alte drepturi și libertăți fundamentale ale acesteia, dacă este necesară prevenirea infracțiunii sau dacă există riscul evident al pierderii iremediabile ori denaturării probelor, efectuarea măsurilor speciale de investigații în privința persoanelor respective fiind dispusă conform dispozițiilor art. 135 din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege și doar cu acordul în scris sau la cererea persoanelor respective, aceasta urmînd să înceteze imediat după dispariția temeiului care a stat la baza dispunerii și autorizării efectuării acesteia sau la cererea comunicată expres a persoanei supuse măsurii speciale

la cererea persoanelor indicate în prezentul alineat”, care, la fel, presupune forma scrisă. În cazul în care s-a dorit concretizarea formei de exprimare a acordului sau cererii persoanei de a fi supusă măsurilor speciale de investigații, art. 133 alin. (3) urmează să aibă cuprinsul: „(3) Măsurile speciale de investigații în sensul prezentului alineat se dispun conform procedurii prevăzute la art. 135, doar în scris, cu acordul sau la cererea persoanelor indicate în prezentul alineat”. Luînd în considerare că, în conformitate cu prevederile art. 133 alin. (4) din *Codului de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege prezentat spre avizare, măsurile speciale de investigații pot fi efectuate și în cadrul investigațiilor financiare paralele, în scopul recuperării bunurilor infracționale, considerăm necesară reglementarea procedurii respective. Notăm că, conform dispozițiilor art. 258 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, în cazul în care anumite acțiuni de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara teritoriului în care se face urmărirea penală, organul de urmărire penală poate să le efectueze însuși sau să dispună, prin delegație, efectuarea acestor acțiuni altui organ, care este obligat să execute această delegație în termen de cel mult 10 zile, iar potrivit prevederilor art. 258 alin. (3) din *Codul de procedură penală*, organul de urmărire penală dispune, prin delegație, Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale efectuarea investigațiilor financiare paralele în vederea urmării bunurilor infracționale, acumulării probelor cu privire la acestea și indisponibilizării lor în cazurile prevăzute la art. 229² alin. (2). Suplimentar, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale informează, prin procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor investigațiilor financiare paralele, despre măsurile

de investigații. Totodată, în nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, art. 133, la alin. (2), enumeră (i) subiecții generali în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) bănuitul/invinuitul; și 2) persoana despre care există probe că ar contribui, inclusiv fără intenție, la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii, fie primește ori transmite bani, bunuri sau informații pertinente pentru cauza penală; iar la alin. (3), enumeră (ii) subiecții speciali în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurilor speciale de investigații: 1) victima; 2) partea vătămată; 3) partea civilă; 4) martorul; și 5) ruda persoanelor respective (ruda victimei, părții vătămate, părții civile sau martorului). Este important ca legea să prevadă, fără echivoc, posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința persoanelor care posibil că nici nu cunosc despre faptul că sunt antrenate, într-un fel sau altul, în activitatea infracțională, iar pentru anchetă este necesară documentarea acțiunilor acestora. De asemenea, este important ca legea să prevadă posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații și în privința victimei, părții vătămate, părții civile sau martorului în situațiile în care: 1) există un pericol iminent pentru viața și/sau sănătatea acestora; 2) există un pericol iminent pentru alte drepturi și libertăți fundamentale ale acestora; 3) este necesară prevenirea săvârșirii unei infracțiuni; sau 4) există riscul evident al pierderii iremediabile ori denaturării probelor; or, nu este exclusă ipoteza în care asupra victimei, părții vătămate și/sau părții civile ori asupra martorului să se exercite presiuni și influențe de către bănuitul/invinuit sau de către persoanele terțe, acționînd în interesul celor dinți, în scop de răzbunare sau în scop de determinare a acestora la retragerea plîngerii, la refuzarea/shimbarea

întreprinse în baza delegației. La fel, *Legea privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale nr. 48/2017* nu prevede competența Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale de a efectua măsuri speciale de investigații. Astfel, considerăm necesară reglementarea competenței și procedurii de efectuare a măsurilor speciale de investigații în cadrul investigațiilor financiare paralele, în scopul recuperării bunurilor infracționale.

declarațiilor (să nu facă declarații sau să pledeze diferit) etc. Anume din aceste considerente este necesar ca organele de drept să dispună de posibilitatea efectuării măsurilor speciale de investigații în privința subiecților speciali. Totuși, efectuarea măsurilor se permite doar cu acordul scris (în cazul în care inițiativa parvine din partea organelor de drept) sau la cererea prealabilă (în cazul în care inițiativa parvine din partea subiecților speciali) al/a persoanelor, pentru a preîntîmpina eventualele acțiuni abuzive sau în exces ale exponenților autorităților publice. Modificările propuse, adică reglementarea calității (bănuț/învinuit, victimă, martor etc.) sau profilului (persoană despre care există probe că primește ori transmite bani etc.) persoanelor în privința cărora poate fi dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații, vor garanta claritatea și previzibilitatea necesară impusă de practica CtEDO (a se vedea *cauza Iordachi și alții c. Moldova*). Reieșind din cele expuse supra și ținînd cont de faptul că, spre deosebire de subiecții generali, subiecții speciali nu sunt acuzați (bănuți sau învinuți) de pregătirea sau de săvîrșirea infracțiunilor și nici suspecți că ar contribui la comiterea infracțiunilor, supunerea subiecților speciali măsurilor speciale de investigații, fără consimțămîntul lor, este inadmisibilă, iar acordul/cererea acestora reprezintă o garanție în plus împotriva dispunerii arbitrare a efectuării măsurilor speciale de investigații în privința persoanelor respective. Suplimentar, remarcăm că, în conformitate cu prevederile art. 5 lit. a) din *Legea privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale nr. 48/2017*, printre atribuțiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale este efectuarea investigațiilor financiare paralele și întocmirea proceselor-verbale privind consemnarea rezultatelor acestora, precum și

		<p>indisponibilizarea bunurilor infracționale în condițiile <i>Codului de procedură penală</i>, iar conform dispozițiilor art. 6 pct. 20¹⁾ din <i>Codul de procedură penală</i>, investigațiile financiare paralele reprezintă totalitatea acțiunilor de urmărire penală și a măsurilor speciale de investigații efectuate cu scopul de a acumula probe referitoare la bănuț, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat, la patrimoniul acestora și la bunurile pe care le dețin în calitate de beneficiar efectiv în sensul <i>Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr. 308/2017</i>, la patrimoniul proprietarului și administratorului bunurilor deținute de către bănuț, învinuit, partea civilmente responsabilă, inculpat sau condamnat în calitate de beneficiar efectiv, în vederea recuperării bunurilor infracționale.</p>
102.	<p>Considerăm necesară reexaminarea și modificarea art. 134 alin. (1) pct. 1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care, la lit. g), prevede că, în cadrul procesului penal, cu autorizarea judecătorului de instrucție, poate fi efectuată măsura specială de investigații „Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice”, precum și a art. 134 alin. (1) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care, la lit. g), prevede că, în cadrul procesului penal, cu autorizarea procurorului, poate fi efectuată măsura specială de investigații „Culegerea de informații”. Observăm că, ațt în <i>Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)</i>, cãt și în <i>Codul de procedură penală</i> (în redacția actuală), nu sunt definite noțiunile „date informatice” și „informații”, nu se face trimitere la vreun act normativ care le-ar defini și nu este</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Conform dispozițiilor art. 3 din <i>Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003</i>, datele sunt informații prezentate într-o anumită formă, care permite comunicarea, comentarea și prelucrarea acestora. Precizăm că, <i>Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467/2003</i> reprezintă actul normativ principal care reglementează tehnologiile informaționale. Definirea noțiunii „informații” în legislația de procedură penală ar constitui o absurditate, la fel ca și definirea noțiunilor „fapt”, „eveniment”, „circumstanță” sau „împrejurare”, or, aceste lexeme nu pot fi tratate altfel decãt așa cum sunt explicate în dicționarul limbii române. În același timp, evidențiem că, diferența dintre măsura specială de investigații „Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice” și măsura specială de investigații „Culegerea de informații” este substanțială, cea dintâi</p>

	<p>specificată diferența dintre cele două măsuri speciale de investigații. Astfel, în scopul evitării situațiilor incerte, considerăm necesară reglementarea noțiunilor „date informatice” și „informații” sau indicarea actului normativ în care sunt reglementate, precum și a diferenței dintre măsura de accesare, interceptare și înregistrare a datelor informatice, pe de o parte și măsura de culegere de informații, pe de altă parte.</p>	<p>măsură urmînd a fi legiferată în temeiul propunerilor înaintate de către practicieni în cadrul ședințelor grupului de lucru, care, desigur, nu sesizează nici o confundare între cele două măsuri speciale de investigații.</p>
<p>103.</p>	<p>Considerăm necesară reexaminarea și modificarea art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care prevede că, dacă termenul pentru care s-a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații a fost prelungit pînă la 180 de zile, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceleiași persoane, cu excepția apariției circumstanțelor noi, prin excluderea cuvintelor „circumstanțelor noi”, în scopul evitării interpretării extensive și defavorabile a legii penale în raport cu persoana de către organele de drept, or, art. 1 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> stipulează că, procesul penal are ca scop protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite. Precizăm că, cuvintele „circumstanțe noi” sunt extensive, care necesită o concretizare sau o excludere, deoarece măsura specială de investigații dispusă în privința unei persoane presupune o proporționalitate între pericolul social și faptele comise de către aceasta, aducînd atingere drepturilor și libertăților garantate persoanelor, inclusiv prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În redacția propusă, în categoria „circumstanțelor noi” pot fi incluse orice fapte</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În legislația de procedură penală, faptele/circumstanțele noi reprezintă un standard, asemeni bănuielii rezonabile, termenului rezonabil, bunei desfășurări a urmăririi penale etc., dezvoltată de-a lungul anilor de practica judiciară și de doctrina dreptului, cu care se operează pe larg în <i>Codul de procedură penală</i>, astfel încît interpretările eronate sau extensive defavorabile sunt excluse. În acest context, exemplificăm mai multe norme juridice conținute în cod. În conformitate cu prevederile art. 22 alin. (2), hotărîrea judecătorească definitivă împiedică pornirea sau continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor cînd fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărîrea respectivă. Conform dispozițiilor art. 287 alin. (1) pct. 2), reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei penale se dispune, prin ordonanță, de către procurorul ierarhic superior, dacă se constată că apar fapte noi sau recent descoperite, care existau la data adoptării ordonanței de încetare a urmăririi penale, ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau ordonanței de clasare a cauzei penale, dar despre care nu avea cunoștință organul de urmărire penală și care sunt de natură să afecteze decizia adoptată. În corespundere cu</p>

	<p>(acțiuni/inacțiuni) sau evenimente, care ar face posibilă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații în privința persoanei, cu încălcarea principiilor <i>Codului de procedură penală</i>. Reieșind din cele expuse, considerăm oportună următoarea redacție a prevederilor art. 135 alin. (9), după cum urmează: „(9) Dacă termenul pentru care s-a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații a fost prelungit până la 180 de zile, este interzisă autorizarea repetată a măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceleiași persoane, cu excepția utilizării investigatorilor sub acoperire sau investigării cauzelor privind infracțiunile de corupție și cele conexe acestora, de criminalitate organizată, cu caracter terorist, de spălare a banilor, de finanțare a terorismului sau contra securității de stat”. Un alt aspect ce vizează dezacordul asupra reglementărilor propuse constă în posibilitatea tergiversării urmăririi penale pe categorii de infracțiuni la investigarea cărora termenul de 180 de zile pentru efectuarea doar a măsurilor speciale de investigații ar fi unul suficient în vederea stabilirii tuturor circumstanțelor noi și ar permite aplicarea legală a cadrului normativ pentru aprecierea acestora.</p>	<p>dispozițiile art. 380 alin. (3), dacă inculpatul, în ultimul cuvânt, relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei penale, instanța judecătorească poate dispune reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea acestora. În alt registru, cu privire la perioada maximă pentru care poate fi autorizată efectuarea măsurilor speciale de investigații, considerăm că este justificată atât perioada generală, care nu trebuie să depășească 180 de zile cumulativ, cât și perioada specială care poate să depășească 180 de zile cumulativ, potrivit prevederilor art. 135 alin. (7) și (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, deoarece perioada generală nu admite tergiversarea investigațiilor desfășurate în cadrul urmăririi penale, aceasta fiind una rezonabilă, iar perioada specială permite continuarea investigațiilor desfășurate în cadrul urmăririi penale atunci când obiectul acesteia îl constituie cele mai complexe infracțiuni, după cum urmează: 1) infracțiuni cu implicarea criminalității organizate; 2) infracțiuni de corupție; 3) infracțiuni conexe celor de corupție; 4) infracțiuni contra securității statului; 5) infracțiuni cu caracter terorist; 6) infracțiuni de spălare a banilor; sau 7) infracțiuni de finanțare a terorismului.</p>
104.	<p>Considerăm necesară reexaminarea și modificarea art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care prevede că ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării măsurii speciale de investigații, prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații ofițerului de urmărire penală sau procurorului, care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, decide asupra pertinentei rezultatelor. Astfel, în scopul evitării tergiversării urmăririi penale și a riscului de distrugere</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Termenul de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații sau expirării perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea acesteia, în decursul căruia ofițerul de investigații este obligat să prezinte procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații, precum și termenul de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații, în decursul căruia ofițerul de urmărire penală sau procurorul este obligat să decidă asupra pertinentei</p>

a probelor, propunem modificarea termenului în care ofițerul de investigații este obligat să prezinte procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații ofițerului de urmărire penală sau procurorului de la 10 zile la 24 ore, precum și a termenului în care ofițerul de urmărire penală sau procurorul decide asupra pertinentei rezultatelor de la 5 zile la 3 zile. Considerăm că urmează a fi reexaminat și modificat art. 136 alin. (5) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, care prevede că rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală prin ordonanța ofițerului de urmărire penală sau a procurorului. Evidențiem că, în conformitate cu prevederile art. 136 alin. (5) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, la procesul-verbal se anexează, în plic sigilat, purtătorul material de informații, care conține rezultatele măsurilor speciale de investigații. Așadar, observăm că nu este reglementată procedura de administrare și de păstrare a purtătorilor materiali de informații, care conțin rezultatele măsurilor speciale de investigații, după ce rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală prin ordonanța ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, în scopul asigurării confidențialității procesului penal. În această ordine de idei, la art. 136 alin. (9) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, care prevede că, după un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale conform alin. (7), rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sunt distruse în baza

rezultatelor, este, în ambele cazuri, unul rezonabil, iar termenele alternative propuse în aviz sunt ireale. Mai mult ca atât, termenul de cel mult 15 zile cumulativ (cel mult 10 zile pentru cea dintâi acțiune și cel mult 5 zile pentru cea de-a doua acțiune) nu este un termen critic care să conducă spre tergiversarea urmăririi penale. La fel, art. 136 alin. (5) din *Codul de procedură penală* va avea următorul cuprins: „(5) Rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală prin ordonanța ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, iar celelalte rezultate se păstrează la judecătorul de instrucție sau la procurorul care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații.”. Așadar, după modificările operate la proiectul de lege în procesul de avizare/consultare, norma juridică de la art. 136 alin. (5) va specifica subiecții responsabili de păstrarea rezultatelor măsurilor speciale de investigații – 1) judecătorul de instrucție care a autorizat efectuarea măsurii; și 2) procurorul care a autorizat efectuarea măsurii; – aceștia urmînd a fi garanții că informațiile obținute urmare efectuării măsurilor speciale de investigații nu vor fi folosite contrar destinației, adică în alte scopuri decît în scopul procesului penal. Pe de altă parte, condițiile de păstrare a rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații sunt reglementate detaliat prin acte departamentale și nu prin legi organice. În același timp, păstrarea rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații presupune păstrarea tuturor materialelor acumulate (a procesului-verbal, a purtătorului material de informații, a stenogramei fonogramelor etc.). Într-un alt context, în nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, prin *Hotărârea Curții Constituționale nr. 31 din 23.09.2021 privind excepția*

încheierii judecătorești sau ordonanței procurorului, care întocmește un proces-verbal în acest sens, propunem majorarea termenului de păstrare a rezultatelor măsurilor speciale de investigații până la cel puțin 5 ani de la ispășirea pedepsei penale aplicate de către instanța judecătorească sau de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă nu au fost folosite în alte cauze penale sau contravenționale, în cazul proceselor penale clasate sau încetate. Menționăm că, distrugerea rezultatelor pertinente obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații în termen proxim ar face imposibilă aprecierea posibilităților abuzuri comise de către persoanele responsabile de emiterea deciziilor privind administrarea acestora.

de neconstituționalitate a art. 132° alin. (12) și (15) din Codul de procedură penală (nimicirea informației interceptate și înregistrate) (sesizarea nr. 58g/2021), Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnând persoanele responsabile de nimicire. Nimicirea informațiilor în baza încheierii judecătorești de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală” conținut în art. 132° alin. (15) din Codul de procedură penală. În motivarea hotărârii sale, Curtea Constituțională a reținut că, în rezultatul aplicării dispozițiilor contestate, poate surveni situația în care probele care sunt, de fapt, pertinente pentru apărare au fost distruse la faza urmăririi penale, iar persoana este privată de dreptul de a face cunoștință cu acestea și de dreptul de a face uz de acestea în apărarea sa la faza de judecată. Mai mult ca atât, se poate întâmpla ca unele înregistrări să nu fie pertinente la faza urmăririi penale, însă, ulterior, să capete o cu totul altă pondere. Astfel, Curtea Constituțională a conchis că textul menționat supra din cuprinsul art. 132° alin. (15) din Codul de procedură penală contravine art. 20 „Accesul liber la justiție” și art. 26 „Dreptul la apărare” în coroborare cu art. 54 „Restricționează exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți” din Constituția Republicii Moldova. Întru executarea hotărârii Curții Constituționale, reglementările propuse în proiectul de lege nu vor conține asemenea prevederi speciale, nimicirea rezultatelor interceptării și înregistrării comunicărilor/imaginilor căzând sub incidența regulilor generale privind nimicirea rezultatelor măsurilor speciale de investigații. Așadar, conform dispozițiilor art. 136 alin. (9) din Codul de procedură penală, în redacția propusă în proiectul

		<p>de lege, după un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă nu sunt folosite în alte cauze contravenționale/penale, rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații sunt distruse în baza încheierii judecătorescilor sau ordonanței procurorului, care întocmește un proces-verbal în acest sens, iar subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații este responsabilă de distrugerea propriu-zisă. În această ordine de idei, accentuăm suficiența termenului de un an, care este unul echilibrat.</p>
<p>105.</p>	<p>De substituit, în cuprinsul art. 137 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, textul „se dispune în privința persoanei despre care există probe sau alte date că a săvârșit o infracțiune sau este în curs de pregătire ori de săvârșire a unei infracțiuni” cu textul „se dispune cu privire la locul comiterii infracțiunii sau despre care există probe sau alte date cu referire la pregătirea comiterii unei infracțiuni”. Astfel, măsura specială de investigații de cercetare a domiciliului, fiind dispusă în privința persoanei concrete, va limita posibilitatea documentării comiterii infracțiunii de către alte persoane la domiciliul presupusului infractor și va putea fi calificată ca „documentare ilegală”. În cuprinsul art. 137 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, textul „cu posibilitatea prelungirii acesteia până la 90 de zile” contravine prevederilor art. 135, acesta urmînd a fi ajustat în coroborare cu prevederile respective, prin substituirea cu textul „cu posibilitatea prelungirii acesteia pînă la 180 de zile”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Efectuarea măsurilor speciale de investigații în privința persoanelor presupune acumularea probelor (informațiilor administrate ca probe) despre fapte/evenimente și circumstanțe referitoare la persoanele vizate, inclusiv despre bunurile aflate în proprietatea sau în posesiunea acestora ori care au legătură în orice alt mod cu acestea. De exemplu, efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și/sau imaginilor se dispune în privința persoanei, însă obiectul acestei măsuri îl constituie comunicările și/sau imaginile persoanei, efectuarea monitorizării sau controlului tranzacțiilor financiare și/sau accesului la informațiile financiare se dispune în privința persoanei, însă obiectul acestei măsuri îl constituie tranzacțiile financiare ale persoanei, efectuarea reținerii, cercetării, predării sau ridicării trimiterilor poștale se dispune în privința persoanei, însă obiectul acestei măsuri îl constituie trimiterile poștale ale persoanei etc. De asemenea, efectuarea cercetării domiciliului și/sau instalării în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video se dispune în privința persoanei, însă obiectul acestei măsuri speciale de investigații îl constituie domiciliul persoanei. Astfel,</p>

	<p>măsurile speciale de investigații se dispun, convențional, în privința persoanelor, însă, se efectuează afit în privința persoanelor, cât și cu privire la obiectele și fenomenele care au legătură în orice alt mod cu acestea. În adaos, măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video” poate fi efectuată nu doar cu privire la locul pregătirii/săvârșirii infracțiunii, dar și cu privire la locul predării sau primirii banilor sau bunurilor, ascunderii banilor sau bunurilor, tăinuirii obiectelor sau produselor infracțiunii, inclusiv a mijloacelor sau a instrumentelor comiterii infracțiunii (corpurilor delictive), ascunderii făptuitorului, realizării schimbului de informații care au relevanță pentru procesul penal între figuranți etc. În altă ordine de idei, măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video” reprezintă măsura specială de investigații care comportă cea mai gravă imixtiune în viața privată a persoanei. Din acest motiv, potrivit prevederilor art. 137 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, autorizarea prelungirii efectuării acesteia se permite, prin derogare de la art. 135 alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, până la cel mult 90 de zile, adică mai puțin decât în cazul tuturor celorlalte măsuri speciale de investigații (până la cel mult 180 de zile). Altfel spus, norma juridică prevăzută de art. 137 alin. (4) este o normă specială în raport cu norma juridică prevăzută de art. 135 alin. (7), care este o normă generală.</p>
<p>106.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice”</p>
<p>Considerăm necesară reexaminarea art. 137⁴ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, în partea ce ține de accesul la informațiile</p>	

financiare. Un aspect care creează impedimente în procesul de constatare a infracțiunilor economice este interdicția de acces la informațiile privind rulajul bancar. Precizăm că, ridicarea acestora în cadrul unei cauze penale urmează a fi efectuată în conformitate cu prevederile art. 126 din *Codul de procedură penală* (în redacția actuală). Totodată, prin prisma dispozițiilor art. 97 alin. (3) din *Legea privind activitatea băncilor nr. 202/2017*, informațiile care constituie secret bancar urmează a fi furnizate de către bancă, în măsura în care furnizarea acestor informații este justificată de scopul pentru care sunt solicitate, în următoarele cazuri:

- 1) la solicitarea organului de urmărire penală, cu autorizația judecătorului de instrucție, privind cauza penală concretă; 2) la solicitarea scrisă a altor autorități publice ori din oficiu, dacă prin lege specială aceste autorități publice au dreptul, în scopul îndeplinirii atribuțiilor lor specifice, să solicite și/sau să primească astfel de informații de la bancă. Evidențiem că, cercetarea rulajului bancar este esențială pentru constatarea deplină a încălcărilor fiscale care ar întruni elementele constitutive ale componenței de infracțiune de evaziune fiscală sau de pseudoactivitate, atât în cazul persoanelor juridice, cât și în cazul persoanelor fizice. Concretizăm că, în cadrul controalelor fiscale, funcționarilor fiscali le este oferit dreptul, conform *Codului fiscal*, să solicite de la instituțiile bancare, în regim de timp real (online), rulajele conturilor bancare, fără autorizații suplimentare, iar instituțiile bancare, prin intermediul sistemului informațional gestionat de organul fiscal, prezintă rulajele conturilor bancare în regim de timp real (online), care se anexează la actul de control fiscal. Corespunzător, luând în considerare că rulajul bancar este important pentru documentarea

și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale de investigații unei persoane cu un grad mai înalt de independență decât procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitatea sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens. Suplimentar, concretizăm că, chiar dacă asemenea autorități publice ca Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Autoritatea Națională de Integritate dispun de acces la informațiile financiare în condiții obișnuite, fără a fi necesară vreo autorizație suplimentară, cum ar fi cea a judecătorului de instrucție într-un proces penal, această posibilitate se datorează faptului că, pentru aceste autorități publice, accesul la informațiile financiare precum rulejele conturilor bancare țin de îndeplinirea atribuțiilor aferente competențelor funcționale. În acest registru, dacă pentru reprezentanții autorităților publice enumerate mai sus accesarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate ordinară, de rutină, atunci pentru reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept asemeni organelor de investigații speciale, organelor de urmărire penală sau organelor procuraturii ridicarea și examinarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate extraordinară, pentru care legea

	<p>încălcărilor din domeniul economic și procedura de obținere a acestor informații în cadrul unui proces administrativ este fără autorizații suplimentare, considerăm necesară reexaminarea art. 137⁴ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, în partea ce ține de accesul la informațiile financiare, în scopul optimizării procesului de lucru pentru ofițerii de investigații, ofițerii de urmărire penală și procurori, deoarece, de regulă, aceștia sunt obligați să autorizeze în mod repetat eliberarea rulajului bancar, care deja este anexat la actul de sesizare și care a fost obținut în cadrul controalelor fiscale, pentru o anumită perioadă. În acest sens, propunem completarea art. 137⁴ cu alin. (3) cu următorul cuprins: „(3) Accesul la informațiile financiare pentru organul de constatare, organul de investigații și organul de urmărire penală competent să constate, să investigheze și, respectiv, să exercite urmărirea penală ori să o conducă în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 241, 242, 244 și 244¹ din Codul penal, se efectuează fără autorizarea judecătorului de instrucție.”</p>	<p>prevede necesitatea obținerii unei autorizații. La fel, dispunerea, autorizarea, efectuarea, prelungirea, încetarea și consemnarea oricărui măsuri speciale de investigații sunt guvernate de unele și aceleași reguli pentru toate organele procuraturii și organele de urmărire penală (în cazul dispunerii, autorizării, prelungirii și încetării), precum și pentru toate organele speciale de investigații (în cazul efectuării și consemnării), introducerea în legislația de procedură penală a derogărilor în acest sens nefiind posibilă.</p>
107.	<p>Considerăm necesară reexaminarea art. 12 alin. (3) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, prin coroborare cu art. 57² alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. În acest sens, precizăm că, în coroborare cu dispozițiile art. 12 alin. (3), ofițerul de investigații are dreptul să refuze sau să renunțe la efectuarea măsurilor speciale de investigații dacă există circumstanțe reale ce pun în pericol viața și/sau sănătatea sa sau a altor persoane, refuzarea sau renunțarea efectuării măsurilor speciale de investigații urmînd a fi comunicată conducătorului subdiviziunii specializate. Totodată, în conformitate cu</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, efectuarea măsurilor speciale de investigații, în cadrul procesului penal, se dispune de către persoana care efectuează urmărirea penală (ofițerul de urmărire penală sau procuror), iar în coroborare cu dispozițiile art. 20 alin. (3) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, efectuarea măsurilor speciale de investigații, în afara procesului penal, se dispune de către ofițerul de investigații. În acest fel, în cadrul procesului penal, ofițerul de investigații este executor,</p>

prevederile art. 57² alin. (7), ofițerul de investigații poate să conteste indicația ofițerului de urmărire penală sau a procurorului privind efectuarea măsurii speciale de investigații, pe motiv că există circumstanțe reale care pun în pericol viața și sănătatea sa, refuzând astfel executarea acesteia. De asemenea, contestația ofițerului de investigații se adresează imediat, dar nu mai târziu de 3 zile, procurorului care conduce urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior procurorului care exercită urmărirea penală, însoțită de materialele aferente și obiecțiile sale expuse în scris. Contestația ofițerului de investigații suspendă executarea indicației pînă la soluționarea acesteia. Observăm că, în prima ipoteză este reglementat dreptul ofițerului de investigații să refuze sau să renunțe la efectuarea măsurilor speciale de investigații, iar în a doua ipoteză este reglementat dreptul ofițerului de investigații să conteste indicația ofițerului de urmărirea penală sau a procurorului privind efectuarea măsurii speciale de investigații, acestea fiind mecanisme diferite, care impun și acțiuni procesuale diferite. Remarcăm că, în prima ipoteză, refuzarea sau renunțarea efectuării măsurilor speciale de investigații se comunică conducătorului subdiviziunii specializate, iar în a doua ipoteză, contestația ofițerului de investigații se adresează procurorului care conduce urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior procurorului care exercită urmărirea penală. Astfel, se atestă că prevederile art. 12 alin. (3) din *Legea privind activitatea specială de investigații*, în redacția propusă în proiectul de lege și prevederile art. 57² alin. (7) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, au sens ambiguu și contravin principiului coerenței normelor juridice.

fiindcă construcția dosarului penal constituie prerogativa ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, or, în cadrul procesului penal, investigațiile speciale sunt o parte componentă a urmăririi penale, iar în afara procesului penal, ofițerul de investigații este afit executor, cât și decident, fiindcă construcția dosarului special constituie prerogativa ofițerului de investigații. Cu alte cuvinte, dacă în cadrul procesului penal ofițerul de investigații trebuie să efectueze măsurile speciale de investigații (în legătură cu desemnarea în calitate de executor al actelor de dispoziție emise de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror), ceea ce reprezintă o obligație aferentă atribuțiilor sale, atunci în afara procesului penal ofițerul de investigații poate să efectueze măsurile speciale de investigații, ceea ce reprezintă un drept aferent atribuțiilor sale, astfel încît, în cel din urmă caz, ofițerul de investigații decide de sine stătător care măsuri speciale de investigații necesită a fi efectuate, dispunînd efectuarea măsurilor, prin ordonanță și solicitînd autorizarea măsurilor, prin demers. Reieșind din considerentele menționate, proiectul actului normativ preconizează instituirea a două mecanisme diferite, în funcție de categoria activității speciale de investigații, după cum urmează:
1) în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, care urmează a fi reglementată exclusiv de *Codul de procedură penală* – mecanismul de contestare a indicațiilor privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, conform căruia, ofițerul de investigații poate să conteste indicația (i) ofițerului de urmărire penală la procurorul care conduce urmărirea penală, (ii) indicația procurorului care conduce urmărirea penală la procurorul ierarhic superior sau (iii) indicația procurorului care exercită urmărirea penală

		<p>la procurorul ierarhic superior, atunci cînd efectuarea măsurii speciale de investigații implică circumstanțe reale care pun în pericol viața și/sau sănătatea sa ori a investigatorului sub acoperire, refuzînd, în acest fel, executarea indicației (potrivit prevederilor art. 57² alin. (7)); și 2) în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal, care urmează a fi reglementată exclusiv de <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> – mecanismul de refuzare sau de renunțare, conform căruia, ofițerul de investigații poate să refuze sau să renunțe efectuarea măsurii speciale de investigații, prin depunerea unui raport motivat la conducătorul subdiviziunii specializate, atunci cînd există circumstanțe reale care pun în pericol viața și/sau sănătatea sa ori a altor persoane (conform dispozițiilor art. 12 alin. (3)).</p>
108.	<p>Considerăm necesară revizuirea art. 27 alin. (8) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, deoarece creează situația că, în cazul în care Serviciul de Informații și Securitate va iniția o procedură de importare a tehnicii speciale, va fi necesară avizarea de la toate autoritățile publice în cadrul cărora activează ofițeri de investigații, acțiune pe care o considerăm inoportună.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Fiecare dintre subdiviziunile specializate, prevăzute de art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția actuală, care exercită activitate specială de investigații, ale Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv din cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate din subordine – Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Serviciului Protecție Internă și Anticorupție, Biroului Migrație și Azil etc.), Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor urmează să se expună, în funcție de domeniile sale de competență și în limita acesteia, prin aviz, pe marginea activităților de import, export, producere și comercializare a mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret</p>

	109.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 28³ din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Accesul la informațiile financiare este admis, în cadrul examinării, de către Serviciul Fiscal de Stat, a infracțiunilor atribuite în competență, fără crearea unui dosar special, cu autorizarea de către conducătorul subdiviziunii specializate la demersul ofițerului de investigații.”.</p>	<p>a informațiilor care se intenționează a fi desfășurate de către una dintre celelalte subdiviziuni specializate sau de către alte persoane.</p> <p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 106.</p>
<p style="text-align: center;">Centrul Național Anticorupție</p>	110.	<p>La art. I pct. 1, privind art. 57² alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în scopul asigurării unei mai bune clarități, precum și pentru excluderea interpretărilor subiective a normelor juridice care reglementează procesul penal, considerăm necesară completarea prevederii cu următoarea propoziție: „În acest caz, ofițerul de investigații desemnat în calitate de conducător al grupului de ofițeri de investigații și coordonator al activității acestora este responsabil de întocmirea procesului-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații cu un grad sporit de complexitate.”.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Nu este clar cum ofițerul de investigații desemnat ca conducător al grupului special de investigații poate întocmi toate procesele-verbale privind consemnarea rezultatelor efectuării tuturor măsurilor speciale de investigații, inclusiv a celor efectuate de către alți ofițeri de investigații, care sunt membri și fac parte din grup, aplicând pe acestea semnătura sa și asumându-și, în acest fel, răspunderea pentru veridicitatea informațiilor reflectate în toate actele procesuale de consemnare și pentru respectarea cerințelor legale la efectuarea tuturor măsurilor, în condițiile în care ofițerul de investigații desemnat ca conducător al grupului special de investigații nu a participat direct, personal și nemijlocit la efectuarea tuturor măsurilor speciale de investigații și nu cunoaște toate detaliile acțiunilor procesuale. Aceleași argumente sunt valabile și în raport cu consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații cu grad sport de complexitate. Chiar dacă se efectuează o singură măsură specială de investigații, rezultatele efectuării acesteia pot fi consemnate în diferite procese-verbale, de către fiecare ofițer de investigații care a obținut anumite rezultate, în funcție de cum au fost partajate</p>

111.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 133 alin. (1) pct. 1) și alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvântul „probe” cu cuvintele „o bănuială rezonabilă”. Necesitatea modificării respective rezultă din însăși definiția de la art. 93 din <i>Codul de procedură penală</i>, care, la alin. (1), prevede că probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. La rândul său, art. 93 alin. (2) prevede că în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuțului, învinutului, inculpatului, părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile și martorului; 2) rapoartele de expertiză judiciară; 3) corpurile delictive; 4) procesele-verbale privind acțiunile de urmărire penală și ale cercetării judecătorești; 5) documentele (inclusiv cele oficiale); 6) înregistrările audio și/sau video, precum și fotografiile; 7) constatările tehnico-științifice și medico-legale; 8) actele procesuale în care se consemnează rezultatele măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenogramele, fotografiile, înregistrările și altele; 9) procesele-verbale de consemnare a rezultatelor investigațiilor financiare paralele și procesele-verbale de consemnare a opiniilor organelor de control de stat asupra activității de întreprinzător, emise conform prevederilor art. 276¹, dacă nu sunt expuse într-un proces-verbal de control; 10) procesul-verbal de control, întocmit în cadrul controlului de stat asupra activității de întreprinzător sau un alt act de control/administrativ cu caracter decizional,</p>	sarcinile între membrii grupului special de investigații.
<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, dacă în prezenta redacția a codului, una dintre condițiile dispunerii efectuării măsurii speciale de investigații este existența bănuțului rezonabil, atunci în viitoarea redacție a codului, una dintre condițiile dispunerii efectuării măsurii speciale de investigații este existența probelor cu privire la săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, întrucât bănuțurile rezonabile, în contextul legislației de procedură penală, au incidență numai asupra unui eveniment concret al procesului penal, și anume – începerea urmăririi penale. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 133 alin. (1) pct. 1)–3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, efectuarea măsurilor speciale de investigații se dispune dacă sunt întrunite cumulativ următoarele premise/condiții: 1) există probe cu privire la pregătirea sau cu privire la săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de cod; 2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; 3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor. Evidențiem că, prima și cea de-a treia condiție sunt legate strâns între ele, fiindcă imposibilitatea realizării scopului procesului penal pe altă cale decât prin efectuarea măsurilor speciale de investigații, adică prin întreprinderea unor acțiuni care aduc ingerințe grele în viața privată a persoanei, se demonstrează inclusiv prin acumularea pe cale ordinară, prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală, a tuturor probelor posibile.</p>		

întocmit de către un organ de control în rezultatul unui control efectuat conform legislației speciale în vigoare. Astfel, din prevederile analizate rezultă că, pentru dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații, scopul și esența cărora constă în descoperirea și cercetarea infracțiunilor, adică acestea urmează să stabilească pregătirea sau comiterea unei infracțiuni, autorul propune ca una dintre condițiile obligatorii să fie deja existența probelor, care, la rândul lor, pot fi obținute inclusiv în rezultatul efectuării măsurilor speciale de investigații. Or, din momentul în care măsurile speciale de investigații se efectuează pentru depistarea pregătirii sau comiterii unei infracțiuni, la această etapă, nu pot exista probe, în sensul definiției date de *Codul de procedură penală*. Prin urmare, condiția existenței probelor la etapa dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații este un nonsens. În plus, însăși esența procesului penal constă în cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel încât orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată (art. 1 alin. (2)). Suplimentar, în majoritatea cazurilor de organizare și realizare a flagrantelor, la baza inițierii măsurilor speciale de investigații stă doar actul de sesizare (faptele invocate în acesta de către petent), care, în sensul art. 93, nu constituie un element de fapt care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției etc.

Alfel spus, dovadă a faptului că pe altă cale decât prin efectuarea măsurilor speciale de investigații este imposibilă realizarea scopului procesului penal servește epuizarea, la momentul dispunerii și solicitării autorizării efectuării măsurilor speciale de investigații, a tuturor celorlalte remedii (instrumente procesuale) prevăzute de legislația în vigoare, fiind efectuate toate acțiunile de urmărire penală cu caracter de procedee probatorii, în rezultatul cărora au fost acumulate probe cu privire la pregătirea/săvârșirea unei infracțiuni de categoria celor specificate la art. 133 alin. (1). În această ordine de idei, anume efectuarea tuturor acțiunilor de urmărire penală care au fost posibile și acumularea probelor, care constituie fapte/evenimente obiective și nu presupuneri, chiar dacă logice, asemeni bănuielilor rezonabile, în condițiile neelucidării tuturor circumstanțelor cazului, „forțează” persoana care efectuează urmărirea penală (ofiterul de urmărire penală sau procurorul) să recurgă la efectuarea măsurilor speciale de investigații, ca măsuri mai drastice și urmează să convingă subiectul competent (procurorul sau judecătorul de instrucție) să autorizeze efectuarea măsurilor speciale de investigații. În același timp, considerăm oportun să reamintim, în context, că acțiunile de urmărire penală, ca procedee probatorii, reprezintă acțiuni ordinare, care se efectuează cu titlu de regulă generală, iar măsurile speciale de investigații, ca procedee probatorii, reprezintă acțiuni extraordinare, care se efectuează cu titlu de excepție specială. În partea ce ține de efectuarea măsurilor speciale de investigații în cazurile flagrante, remarcăm că, persoana care sesizează organul de urmărire penală cu privire la pregătirea sau la săvârșirea infracțiunii trebuie audiată în calitate de victimă sau martor referitor la faptele deplânse/denunțate, astfel încât informațiile comunicate

		<p>de către aceasta să fie administrate ca probe – declarații, în sensul art. 93 alin. (2) pct. 1). Eventual, declarațiile respective pot fi puse la baza ordonanței privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații și anexate la demersul privind solicitarea autorizării efectuării măsurii speciale de investigații, chiar și atunci când există și alte acțiuni de urmărire penală care pot fi efectuate, însă este periclitată în mod semnificativ activitatea de administrare a probelor (corespunzător celor prevăzute de art. 133 alin. (1) pct. 3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege).</p>
112.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 133 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit textul „bani, bunuri” cu textul „bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă”. Această modificare este necesară inclusiv în vederea asigurării temeiului legal, pentru ofiterii de investigații din cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, de a efectua măsuri speciale de investigații în scopul identificării și stabilirii beneficiarilor efectivi ai bunurilor imobile despre care nu se cunosc date.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Dacă banii și bunurile se predau și se primesc, atunci privilegiile sau avantajele se acordă sau se oferă. Dacă, însă, privilegiile sau avantajele constituie niște active nemateriale (active necorporale), atunci acestea se atribuie la categoria bunurilor, or, conform dispozițiilor art. 455 din <i>Codul civil</i>, reprezintă bunuri toate lucrurile susceptibile de apropiere individuală sau colectivă, precum și drepturile patrimoniale.</p>
113.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 134 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit textul „lit. a) și g)” cu textul „lit. a), g) și e)”. Pe lângă măsurile speciale de investigații specificate de art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g), la etapa incipientă se efectuează și investigația sub acoperire, care are un rol important în cadrul acumulării probelor în afară procesului penal. După recepționarea informațiilor referitoare la presupusa comitere a faptei infracționale se înregistrează procesul penal, apoi începe urmărirea penală propriu-zisă. Dispunerea, autorizarea și efectuarea investigației sub acoperire după începerea procesului</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În ipoteza în care sesizarea organului de urmărire penală, în temeiul prevederilor art. 24 alin. (1) lit. a) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege și în ordinea prevederilor art. 262 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală, se realizează în baza informațiilor acumulate urmare efectuării investigației sub acoperire în afara procesului penal, cel mai probabil, informațiile conținute în actul de sesizare (actul de constatare) relevă suficiente bănuiri rezonabile cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, astfel încât</p>

	<p>penal poate avea ca efect pierderea datelor care pot servi în calitate de probe, în același timp, sporind riscul pentru activitatea investigatorului sub acoperire și eficiența misiunii desfășurate.</p>	<p>este posibilă începerea imediată a urmăririi penale, în corespundere cu dispozițiile art. 274 din <i>Codul de procedură penală</i> și dispunerea efectuării investigației sub acoperire și în continuare în cadrul procesului penal. În acest fel, activitatea investigatorului sub acoperire nu se întrerupe.</p>
<p>114.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în contextul propunerilor formulate cu privire la art. 133 alin. (1) pct. 1) și alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege și în corespundere cu dispozițiile art. 135 alin. (4), de completat, înainte de cuvintele „probele care justifică ingerința”, cu cuvintele „bănuielile rezonabile sau”. La fel, în scopul uniformizării terminologiei normative utilizate în proiectul de lege (art. 57² alin. (5), cu care se completează codul), precum și pentru excluderea apariției neclarităților sau interpretărilor subiective (discreționare) la aplicarea în practică a legii, cuvintele „unor persoane a căror identitate constituie secret de stat” necesită a fi substituite cu cuvintele „investigatorilor sub acoperire sau persoanelor care colaborează confidențial cu organele care exercită activitate specială de investigații”. De asemenea, considerăm necesară substituirea textului „ofiterii de investigații desemnați pentru efectuarea și consemnarea măsurii speciale de investigații” cu unul dintre următoarele texte: 1) „subdiviziunea specializată ai cărei ofiteri de investigații vor efectua măsura specială de investigații”; sau 2) „autoritatea publică ai cărei ofiteri de investigații vor efectua măsura specială de investigații”. Drept motiv servește faptul că, la momentul emiterii actului procesual de dispoziție, ofiterul de urmărire sau procurorul nu are identificat</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 111. De asemenea, nu este exclusă ipoteza în care, pe lângă investigatorii sub acoperire și colaboratorii confidențiali, să fie antrenate și alte persoane, identitatea cărora constituie secret de stat. Într-o altă ordine de idei, prin ofiterii de investigații desemnați pentru efectuarea și consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații nu se are în vedere indicarea nominală a acestora, ci faptul că se menționează generic în sarcina ofițerilor de investigații ai cărei subdivizii specializate și/sau autorități publice se încredințează efectuarea și consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații. Cu referire la propunerea înaintată, este de menționat că, asemenea aspecte ca comunicarea intrinstituțională și interinstituțională, precum și modul de aplicare a rezoluției de către conducătorul subdiviziei specializate și vizarea, în acest fel, a ofițerului de investigații responsabil de efectuarea măsurii speciale de investigații se reglementează prin acte departamentale și nu prin lege organică.</p>

un ofițer sau un grup de ofițeri care vor efectua nemijlocit măsura specială de investigații. Ca exemplu poate servi exercitarea urmăririi penale pe un caz de autosesizare, unde sursa informațiilor care au stat la baza începerii procesului penal nu este un reprezentant al subdiviziunii specializate. Mai mult, în ordonanța/încheierea de autorizare, emisă de către procuror/judecător în ordinea prevăzută de art. 135 alin. (5), nu se indică și ofițerii de investigații. Totodată, în cadrul procesului penal, organul de urmărire penală, reieșind din circumstanțele cazului, este liber în alegerea autorității/subdiviziunii care să îi acorde suport la efectuarea măsurii speciale de investigații. Concomitent, atât în redacția actuală, cât și în redacția propusă a *Codului de procedură penală*, lipsesc prevederi care să reglementeze clar mecanismul de desemnare a ofițerilor de investigații pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații și momentul intervenirii acestora în procesul penal. Astfel, este ignorată etapa expedierii actului de autorizare către subdiviziunea specializată. În prezent, se acționează după principiul „lucrează cel ce aduce informația”, însă, reiterăm că, procesul penal începe inclusiv din momentul autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni. În același context, în practică, avocații deseori contestă participarea în procesul de efectuare a măsurii speciale de investigații a unui sau altui ofițer de investigații, invocând că nu este clară modalitate prin care acest ofițer a fost atras în efectuarea măsurii sau de ce anume el s-a ocupat de efectuarea măsurii respective. Recomandăm completarea art. 135 din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Ordonanța/încheierea de autorizare a măsurii speciale

	<p>de investigații se expediază șefului entității/subdiviziunii specializate responsabile de efectuarea măsurii speciale de investigații care, prin rezoluție, desemnează ofițerul/ofițerii de investigații responsabili de executarea actului de dispoziție.”.</p>	
<p>115.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, cu referire la textul „o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă”, menționăm că, măsurile speciale de investigații prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g), cu care se completează <i>Codul de procedură penală</i>, vor putea fi efectuate din momentul inițierii procesului penal, fără a se cunoaște care va fi aprecierea organului de urmărire penală față de categoria infracțiunii la etapa incipientă a procesului. Mai mult, din momentul înregistrării actului de sesizare, adică din momentul începerii procesului penal, organul de urmărire penală va investiga circumstanțele invocate de o persoană terță, fără a avea certitudinea că din investigațiile inițiate va rezulta constatarea comiterii unei infracțiuni. Ca exemplu poate servi infracțiunea de fals în declarații (art. 352¹ alin. (1) din <i>Codul penal</i>), care este o infracțiune ușoară, dar pentru constatarea săvârșirii căreia, primordial, urmează a fi efectuată colectarea de informații. Recomandăm excluderea textului „o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor art. 133 alin. (1) pct. 1)–3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații se dispun dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: 1) există probe cu privire la pregătirea/săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de cod; 2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; 3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată în mod considerabil administrarea probelor. Conform dispozițiilor art. 135 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, demersul privind solicitarea autorizării efectuării măsurii speciale de investigații trebuie să cuprindă probele cu privire la pregătirea/săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave și argumentele privind necesitatea și proporționalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, imposibilitatea realizării scopului procesului penal pe altă cale, precum și rezultatul scontat. Corespunzător, în cuprinsul demersului se invocă argumentele referitoare la întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de art. 133 alin. (1) pct. 1)–3), în lipsa cărora nu este posibilă dispunerea și autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații. În acest fel, specificarea categoriilor infracțiunilor (mai precis – grave, deosebit de grave sau excepțional de grave) în cuprinsul normei juridice de la art. 135 alin. (4)</p>

116.	<p>Sistarea efectuării măsurii speciale de investigații poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție la exercitarea controlului legalității. Din aceste considerente, propunem expunerea art. 135 alin. (10) în următoarea redacție: „(10) Efectuarea măsurii speciale de investigații este încetată, fără dreptul de a dispune reluarea efectuării măsurii, dacă se constată că au dispărut temeiurile și motivele care au justificat autorizarea ei și au stat la baza ingerinței în drepturile și libertățile legitime ale omului sau dacă, în cadrul controlului legalității efectuării ei, se constată că nu sunt respectate condițiile de întindere a efectuării măsurii speciale de investigații sau prin măsura dispusă se încalcă proporționat ori în mod vădit drepturile și libertățile legitime ale omului.”.</p>	<p>nu poate fi omisă.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu reglementările propuse în proiectul actului normativ, controlul legalității (art. 132⁵ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală) se substituie cu aprecierea pertinentei (art. 136 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege). Așadar, propunerea înaintată este oarecum depășită.</p>
117.	<p>Considerăm oportună introducerea unei excepții la art. 135 alin. (11) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. Recomandăm completarea cu textul „, cu excepția cazurilor în care clientul denunță avocatul său pentru fapte ilegale”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Raporturile legale de asistență juridică calificată dintre avocat și clientul său, inclusiv cele de apărare, necesită a fi protejate de lege fără de echivoc.</p>
118.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, de completat, înainte de cuvintele „în plic sigilat”, cu textul „după caz”, pentru că nu toate măsurile speciale de investigații au ca rezultat informații care urmează a fi transmise pe purtători materiali de informații.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Completarea cuprinsului normei juridice prevăzute de art. 136 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, cu textul „, după caz,” nu este necesară, or, este logic că, în situația în care rezultatele efectuării măsurii speciale de investigații nu se conțin pe un purtător material de informații, ofițerul de investigații care a întocmit procesul-verbal nu are ce anexa la acesta, iar obligația prescrisă de art. 136 alin. (3) nu are aplicabilitate.</p>
119.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, prevederea stabilește o procedură anevoioasă și birocratizată. De asemenea, în cazul</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, se propune introducerea noțiunii</p>

	<p>în care stenografierea comunicărilor urmează a fi efectuată de către ofițerul de investigații doar la indicația scrisă a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului, nu este clar ce fel de rezultate va indica ofițerul de investigații în procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații. Recomandăm substituirea textului „care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, decide asupra pertinentei rezultatelor. Dacă este necesar, ofițerul de urmărire penală sau procurorul va da indicații scrise ofițerului de investigații privind întocmirea stenogramei fonogramelor declarate pertinente, care se anexează la procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații.” cu textul „În termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, ofițerul de urmărire penală sau procurorul decide, prin ordonanță, asupra pertinentei rezultatelor măsurii, necesității întocmirii stenogramei fonogramelor declarate pertinente și persoanele responsabile de întocmirea lor.”.</p>	<p>„stenogramă a fonogramelor”, care implică transcrierea unui sunet înregistrat pe un suport de hârtie. Aceasta va oferi certitudine asupra faptului că stenograma unui sunet poate fi întocmită și la consemnarea rezultatelor efectuării altor măsuri speciale de investigații decât interceptarea și înregistrarea comunicărilor, cum ar fi cercetarea domiciliului sau supravegherea tehnică. La fel, conceptul de sunet este mult mai larg decât cel de comunicare, cuprinzând mai multe particularități acustice. Un argument în plus este cel practic, existând situații în care este important de a descrie un element acustic și nu doar de a reda un element fonetic pe un suport de hârtie. Așadar, sub incidența normei juridice de la art. 136 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, vor cădea toate măsurile speciale de investigații. În același timp, subliniem că, atât conform redacției propuse în proiectul de lege, cât și conform redacției propuse în avizul Centrului Național Anticorupție, stenograma fonogramelor declarate pertinente se întocmește, de către ofițerul de investigații, la necesitate, atunci când ofițerul de urmărire penală sau procurorul dă indicație, întocmirea acesteia în toate cazurile nefiind imperativă, ceea ce rezultă din cuvintele „dacă este necesar”, în cel dintâi caz și cuvintele „necesității întocmirii”, în cel din urmă caz, astfel încât propunerea înaintată, în eventualitatea legiferării, nu ar produce efecte juridice diferite de cele preconizate la moment.</p>
120.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, necesitatea emiterii, de către ofițerul de urmărire penală sau de către procuror, a ordonanței de anexare a procesului-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații și a suportului material la materialele</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Dacă prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală se obțin probe care rareori nu sunt pertinente pentru procesul penal, deoarece acțiunile de urmărire penală se efectuează în mod determinat în raport cu subiectul sau obiectul (se audiază martorul concret;</p>

	<p>cauzei penale este de prisos. În aceeași ordine de idei, ofițerul de urmărire penală/procurorul ar urma să emită și ordonanțe de anexare a proceselor-verbale de audiere a martorului, proceselor-verbale de cercetare la fața locului, proceselor-verbale de percheziție etc. De fapt, procesele-verbale privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații reprezintă „încheierea” documentară și logică a procesului de dispunere, de autorizare și de efectuare a măsurilor speciale de investigații în cadrul unui proces penal și, prin urmare, nu necesită a fi anexate la materialele cauzei penale prin anumite acte procesuale. Recomandăm abrogarea art. 136 alin. (5).</p>	<p>se percheziționează domiciliul concret; se cercetează obiectul/documentul concret; etc.), atunci prin efectuarea măsurilor speciale de investigații se obțin probe care deseori nu sunt pertinente pentru procesul penal, deoarece măsurile speciale de investigații se efectuează în mod nedeterminat în raport cu subiectul sau obiectul (se înregistrează toate faptele ce se produc în domiciliu; se înregistrează comunicările cu toate persoanele, chiar dacă măsura presupune interceptarea și înregistrarea comunicărilor realizate de pe un număr telefonic concret; se accesează tranzațiile cu toate persoanele, chiar dacă măsura presupune monitorizarea sau accesarea tranzațiilor realizate de pe un cont bancar concret; etc.). Prin urmare, fiind cont de faptul că în rezultatul efectuării măsurilor speciale de investigații se acumulează masive de informații, multe dintre care nu au nici o relevanță pentru procesul penal, se impune necesitatea aprecierii pertinentei acestora de către persoana care efectuează urmărirea penală și construiește probatoriul dosarului penal. Totodată, remarcăm că, mecanismul de apreciere a pertinentei, prevăzut de art. 136 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, urmează să substituie mecanismul de control al legalității, prevăzut de art. 132⁵ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală.</p>
121.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvintele „Fonogramele declarate pertinente”, de completat cu textul „, stenogramele realizate și purtătorii materiali de informații care constituie parte integrantă a procesului-verbal întocmit de către ofițerul de investigații.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Prin redarea în scris în limba de stat a fonogramei se subînțelege redarea în scris în limba de stat a stenogramei fonogramei, care reprezintă transcrierea pe suport de hârtie a sunetelor înregistrate. Totodată, purtătorii materiali de informații nu se pot reda în scris. Așadar, propunerea înaintată nu este adecvată contextului cuprinsului normei juridice prevăzute de art. 136 alin. (6).</p>

122.

La art. I pct. 4, privind art. 136 alin. (9) din *Codul de procedură penală*, procesul este prea complicat, deoarece reglementează activitatea a trei subiecți diferiți: 1) subiectul care emite hotărârea irevocabilă; 2) subiectul care emite actul procesual prin care se dispune nimicirea; și 3) subiectul care distruge propriu-zis purtătorii materiali de informații. Totodată, din conținutul prevederii nu este clar: 1) cine duce evidența examinării cauzei în instanță; 2) cum va emite judecătorul de instrucție o încheiere sau procurorul o ordonanță de distrugere a rezultatelor măsurilor speciale de investigații, fără a avea un proces în derulare; 3) ce va face ofițerul de investigații cu procesul-verbal de consemnare a nimicirii purtătorilor materiali de informații. În circumstanțele descrise, instanța care emite hotărârea irevocabilă trebuie să se expună în hotărâre și asupra rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații, să expedieze hotărârea inclusiv instanței al cărei judecător de instrucție a fost responsabil de autorizarea măsurii, iar cel din urmă, să expedieze purtătorii materiali către subdiviziunea specializată de investigații, care va efectua nimicirea propriu-zisă. Recomandăm expunerea prevederii în următoarea redacție: „Instanța de judecată care emite hotărârea irevocabilă se expune în hotărâre și asupra distrugerii rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații, după expirarea termenului de un an de la data emiterii hotărârii, dacă acestea nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale conform alin. (7). Hotărârea irevocabilă se expediază instanței de judecată al cărei judecător de instrucție a fost responsabil de autorizarea măsurii speciale

Nu se acceptă

Potrivit prevederilor art. 136 alin. (9) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, după un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale, rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sunt distruse în temeiul încheierii judecătorului (dacă procesul penal s-a finalizat la judecată) sau ordonanței procurorului (dacă procesul penal s-a finalizat la urmărirea penală), care întocmește un proces-verbal în acest sens, iar subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații este responsabilă de distrugerea propriu-zisă a rezultatelor. Astfel, norma juridică respectivă prevede: 1) subiectul care adoptă hotărârea irevocabilă în cadrul cauzei penale (procurorul sau judecătorul) și care, eventual, dispune nimicirea rezultatelor efectuării măsurilor speciale (după caz, procurorul care a adoptat, prin ordonanță, decizia irevocabilă sau judecătorul care a adoptat, prin sentință, decizia irevocabilă); și 2) subiectul care nimește propriu-zis rezultatele efectuării măsurilor (subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații). După cum se înțelege, este eronată interpretarea conform căreia dispunerea nimicirii rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații ține de procurorul sau judecătorul de instrucție care a autorizat efectuarea și la care se păstrează rezultatele măsurii. De fapt, distrugerea se dispune de către persoana care a adoptat hotărârea irevocabilă în cadrul cauzei penale, aceasta urmînd a decide și cu privire la soarta de mai departe a materialelor, inclusiv probelor, anexate la dosarul penal. Din acest punct de vedere, nu există nicio dilemă

	<p>de investigații, iar judecătorul de instrucție expediază rezultatele respective subdiviziunii specializate responsabile de efectuarea măsurilor speciale de investigații, care va efectua nimicirea propriu-zisă și va întocmi procesul-verbal de consemnare a nimicirii rezultatelor măsurilor speciale de investigații. Dacă, în termen de un an după rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale, rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale conform alin. (7), asupra distrugerii acestora se expune, în hotărârea sa, instanța de judecată care va emite hotărârea irevocabilă asupra cauzei penale sau contravenționale în care au fost folosite aceste rezultate sau procurorul în ordonanța de clasare a procesului penal sau contravențional. În ambele cazuri, hotărârea/ordonanța se expediază instanței de judecată al cărei judecător de instrucție a fost responsabil de autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații, iar judecătorul de instrucție expediază rezultatele respective subdiviziunii specializate responsabile de efectuarea măsurilor speciale de investigații, care va efectua nimicirea propriu-zisă și va întocmi procesul-verbal de consemnare a nimicirii rezultatelor măsurilor speciale de investigații. Procesul-verbal de consemnare a nimicirii rezultatelor măsurilor speciale de investigații se anexează la materialele cauzei penale sau contravenționale.”.</p>	123.
<p>referitoare la ținerea evidenței examinării cauzei penale în instanța de judecată sau emiterea unui act procesual de dispoziție fără a avea un proces penal în derulare, fiindcă nimicirea rezultatelor se dispune de către același subiect care adoptă decizia finală asupra cauzei penale (după scurgerea unui an de la rămânerea irevocabilă), iar ordonanța/încheierea se anexează la dosarul penal ca parte a acestuia. Concomitent, propunerea înaintată nu prevede altceva decât corespondența dintre diferiții participanți ai procesului penal (instanța de judecată, judecătorul de instrucție, procurorul și subdiviziunea specializată), care este firească pentru o comunicare intrainstituțională și interinstituțională normală și nu necesită a fi reglementată în mod amănunțit de legislația de procedură penală. Descrierea etapizată a corespondenței diferitor subiecți doar împovărează cu formalități care reies de la sine norma juridică de la art. 136 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În corespundere cu dispozițiile art. 137² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, interceptarea comunicărilor și/sau imaginilor presupune folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul</p>	

prevederile articolului sunt lacunare în partea ce ține de înregistrarea comunicărilor, fără interceptarea acestora de pe un dispozitiv tehnic anume. De exemplu, persoana, eventual persoana care a denunțat preținsa faptă ilegală și care își dă acordul să participe la efectuarea măsurii speciale de investigații, este înzestrată cu aparat de înregistrare audio camuflat (dictafon). În acest caz, sunt întâmpinate dificultăți în cadrul procesului de constatare a respectării cerințelor legale la efectuarea măsurii speciale de investigații. În situația respectivă, înregistrarea efectuată nu se încadrează nici în categoria celor reglementate de art. 137⁵ „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și nici în categoria celor efectuate cu aplicarea dispozitivelor de înregistrare video cu coloană sonoră. De asemenea, sunt cazuri când convorbirile purtate între două persoane, în cadrul unei întâlniri, se înregistrează de la distanță, interceptarea acestora efectuându-se prin înzestrarea persoanei cu emițător sau prin instalarea în încăperea a unui obiect care l-ar conține, dar fără înregistrarea video a convorbirii. La fel, articolul analizat nu reglementează interceptarea și înregistrarea comunicărilor (în format audio sau text) purtate prin intermediul aplicațiilor de chat instantaneu (Viber, WhatsApp, Telegram, Signal etc.) sau altor aplicații. În același timp, termenul de „comunicări” înglobează și comunicările în formă scrisă (text) sau audio (mesaje vocale), iar organul de urmărire penală și subdiviziunea specializată, la efectuarea activității speciale de investigații, prin aplicarea metodelor specifice și combinațiilor operative, le pot intercepta și fixa. Prevederea analizată urmează a fi redactată în scopul reglementării tuturor momentelor specificate

informațiilor audio sau video, transmise între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic. Reieșind din semnificațiile ce se regăsesc în dicționarul explicativ al limbii române, informațiile „audio” reprezintă informațiile care pot fi percepute pe cale auditivă. Auzul reprezintă simțul cu ajutorul căruia pot fi percepute sunetele, la care se atribuie și comunicările între persoane (mai concret – comunicările orale). Altfel spus, interceptarea și înregistrarea comunicărilor constă în utilizarea mijloacelor tehnice în vederea captării oricăror sunete transmise între persoane pentru a comunica, indiferent de faptul dacă aceste sunete sunt transmise în mediul ambiental sau prin intermediul rețelelor de comunicații electronice (de exemplu, prin telefonie), precum și stocarea informațiilor respective pe un suport tehnic. Astfel, norma juridică de la art. 137² alin. (1) acoperă ambele tipuri de interceptare a comunicărilor:

- 1) interceptarea comunicărilor purtate în mediul ambiental; și 2) interceptarea comunicărilor purtate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice.

Argumentele precum că interceptarea comunicărilor purtate în mediul ambiental nu este reglementată și această măsură nu cade sub incidența art. 137² alin. (1) nu sunt plauzibile. Așadar, instalarea mijloacelor tehnice asupra persoanei (cum ar fi denunțătorul) și interceptarea comunicărilor dintre aceasta și bănuitul/învinutul de pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni constituie acțiuni investigative prevăzute de art. 137² alin. (1). Totodată, notăm că, deoarece interceptarea și înregistrarea comunicărilor purtate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, spre deosebire de interceptarea și înregistrarea comunicărilor purtate

supra.

în mediul ambiental, presupune procedee tehnice mai complexe, cu implicarea mai multor actori, asemeni furnizorilor de servicii de comunicații electronice și autorității abilitate prin lege cu asigurarea tehnică, aceasta este reglementată suplimentar, în mod detaliat, de art. 137² alin. (3)–(5). În altă ordine de idei, interceptarea imaginilor se referă la interceptarea imaginilor asemeni celor transmise prin intermediul Multimedia Messaging Service (MMS), ce se realizează, la fel, prin telefonie, și nu la comunicările ce se realizează prin intermediul aplicațiilor de chat instantaneu, care au la bază schimbul de date informatice. Relevăm că, interceptarea/înregistrarea datelor informatice care constituie comunicări, precum și accesarea acestora, prezintă obiectul măsurii speciale „Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice”, prevăzute de art. 137⁶ din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege. În acest context, art. 137⁶ alin. (1) stipulează că, accesarea și/sau interceptarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice pentru obținerea datelor informatice stocate pe un suport tehnic, fără înștiințarea proprietarului sau utilizatorului acestuia și/sau pentru colectarea în timp real a datelor informatice asociate comunicărilor printr-un sistem informatic, iar înregistrarea datelor informatice constă în stocarea informațiilor obținute în urma accesării și/sau interceptării pe un suport tehnic. În acest registru, accentuăm că, comunicările ce se petrec între persoane prin aplicațiile Viber, WhatsApp, Telegram, Signal etc., bazate pe traficul de date informatice prin intermediul internetului, urmează a fi interceptate/înregistrare prin efectuarea măsurii speciale de investigații de accesare, interceptare și/sau înregistrare a datelor informatice, or,

		<p>în cuprinsul normei juridice de la art. 137⁶ alin. (1) este specificat expres că se interceptează și se înregistrează datele informatice „asociate comunicărilor”, inclusiv în regim de timp real.</p>
124.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, procesele descrise în prevederea examinată prezintă expunerea unui proces tehnic, iar obligația păstrării secretului/confidențialității datelor obținute în cadrul procesului penal (efectuarea măsurilor speciale de investigații fiind parte a acestuia) este o obligație generală și imperativă a organelor de urmărire penală, expusă inclusiv în art. 212 din <i>Codul de procedură penală</i>, iar terțele persoane se prezumă că cunosc despre răspunderea juridică pentru comiterea unor sau altor fapte ilicite (necunoașterea legii nu absolvă de răspundere juridică pentru încălcarea ei). Mai mult, există <i>Ordinul comun pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și de efectuare a măsurilor speciale de investigații în rețelele de comunicații electronice</i>, care prevede toate formalitățile tehnice. Recomandăm abrogarea art. 137² alin. (3).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Ținând cont de complexitatea interceptării/înregistrării comunicărilor purtate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, anumite aspecte ale acesteia, în special asigurarea tehnică, necesită a fi reglementate detaliat, inclusiv la nivel de legislație organică (în cod), actele normative subordonate desfășurând prevederile legislației organice în vigoare. Cît privește menținerea referitoare la răspunderea pentru încălcarea obligației de păstrare a secretului comunicărilor, aceasta vine ca o atenționare adăugătoare, ce se impune în legătură cu caracterul sensibil al informațiilor obținute urmare efectuării măsurii speciale de investigații de interceptare și înregistrare a comunicărilor și/sau imaginilor.</p>
125.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137³ alin. (3) și (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, efectuarea măsurii speciale de investigații nu trebuie legată de subiect, lucru care va face mai dificilă efectuare măsurii. Recomandăm substituirea cuvintelor „șeful instituției poștale” cu cuvintele „reprezentantul instituției poștale”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137³ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(3) Reprezentantul instituției poștale comunică imediat ofițerului de investigații desemnat pentru efectuarea măsurii speciale de investigații despre reținerea trimiterilor poștale indicate în mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului.” La fel, art. 137³ alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(4) Prezentându-se în instituția poștală, ofițerul de investigații aduce la cunoștință reprezentantului instituției poștale, contra semnătură,</p>

		<p>mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc, cu privire la reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale, deschide și examinează trimerile poștale.”</p>
<p>126.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137^s din <i>Codul de procedură penală</i>, măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” urmează a fi unificată cu măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic”, cu excluderea celei de-a doua și includerea în rîndul măsurilor care vor putea fi autorizate de către procuror. Ideea unificării rezidă în faptul că furnizorii informațiilor solicitate prin ambele măsuri sunt aceeași, deținînd băncile de date privind datele sau utilizatorii acestora. Menținerea „identificării” doar din raționamentul oferii posibilității autorizării ei fără implicarea judecătorului de instrucție nu este oportună, or, la necesitate, procurorul poate emite ordonanța de autorizare, cu informarea despre aceasta a judecătorului de instrucție în termen de 24 de ore. Totodată, din spectrul larg de informații deținute, în actul de autorizare se va indica exact informațiile solicitate, fără a fi necesară autorizarea a două măsuri distincte, care au ca executor același furnizor.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale de investigații unei persoane cu un grad mai înalt de independență decît procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitate sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens. În aceeași ordine de idei, prin efectuarea identificării abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic se obține un volum considerabil mai mic de informații decît prin efectuarea colectării de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, corespunzător, prima măsură specială de investigații implică ingerințe mai mici în viața privată a persoanei, iar ultima măsură specială de investigații implică ingerințe mai mari în viața privată a persoanei. Din aceste considerente, măsura specială „Identificarea</p>

		<p>abonatul, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” se autorizează de către procuror, iar măsura specială „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” se autorizează de către judecătorul de instrucție. Suplimentar, în nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, art. 134 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, conține o novație, mai precis – acordarea posibilității efectuării unor măsuri speciale de investigații din momentul demarării procesului penal și pînă la adoptarea deciziei privind începerea/începerea urmării penale. Grupul de lucru a identificat două măsuri care presupun un nivel minim de amestec în viața privată a persoanei, și anume: 1) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic; și 2) culegerea de informații. Respectiv instrumente procesuale vor permite acumularea probelor pentru pronunțarea celei mai corecte decizii pe marginea unei sesizări, în care se invocă circumstanțe complexe, oferind o siguranță procesuală persoanei responsabile de soluționarea sesizării organului de urmărire penală despre pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni.</p>
127.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138¹ alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, cu referire la cuvîntul „complice” menționăm că, acțiunile terțelor persoane nu neapărat sunt realizate în cunoștință de cauză, iar cuvîntul „complice” ar prezuma atribuirea terțelor persoane, în mod automat, a calității procesuale. Recomandăm substituirea cuvintelor „complicii acestora” cu textul „persoanele care acționează la indicația, din numele</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 138¹ alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(1) Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite reprezintă supravegherea și documentarea înmînării sau predării de bani, de servicii ori de alte valori materiale sau nemateriale către persoana care le pretinde, acceptă,</p>

	sau în interesul acestora”.	extorcă sau de către persoana care le oferă, precum și către sau de către persoanele care acționează la indicația, din numele sau în interesul acestora.”.
128.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138¹ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, este imperioasă revederea și modificarea prevederii din considerentele că, în cazul anumitor infracțiuni, făptuitorii nu vor putea fi atrași la răspundere penală. Drept exemplu aducem situația săvârșirii infracțiunii de trafic de influență. În cazul pretinderii, de către o persoană, a mijloacelor bănești ce nu i se cuvin, pentru realizarea unei pretinse influențe asupra persoanei publice, acesteia i se transmite, sub controlul persoanelor abilitate prin lege să efectueze măsură, mijloacele bănești pretinse, deoarece exercitarea influenței este condiționată de transmiterea banilor. Din moment ce, potrivit prevederilor <i>Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea legislației referitoare la răspunderea penală pentru infracțiunile de corupție nr. 11/2014</i>, traficul de influență nu poate fi gratuit, se prezumă că făptuitorul își lasă o parte din banii primiți pentru exercitarea influenței. Ulterior, în vederea realizării influenței și obținerii rezultatului promis, acesta transmite persoanei publice, asupra căreia are sau pretinde că are influență, o parte din mijloacele bănești pretinse, care, la rândul său, îndeplinește sau nu ori întârzie sau grăbește îndeplinirea acțiunii în exercitarea funcției sale. În acest caz, potrivit prevederii analizate, făptuitorului nu îi va putea fi incriminată primirea mijloacelor bănești, ci doar pretinderea, deși, urmare a primirii banilor, acesta a exercitat influența susținută și/sau a determinat obținerea rezultatului urmărit, ceea ce impune calificarea faptei conform art. 326 alin. (2) lit. d) din <i>Codul penal</i>. Totodată, prevederea</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138¹ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(3) Acțiunile de transmitere sau primire sub control a banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, comise de către persoana care s-a autodenunțat de bunăvoie, neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o și a contribuit activ la descoperirea acesteia sau de la care bunurile, serviciile ori alte valori materiale/nemateriale au fost extorcate, deși cad formal sub incidența infracțiunii, în mod separat nu constituie infracțiune și se realizează doar în scop de identificare a intențiilor și de verificare a sesizării cu privire la săvârșirea infracțiunii care a început până la sau în afara implicării organelor indicate la alin. (2).”.</p>

de la art. 138¹ alin. (3) se referă doar la cazurile transmiterii sau primirii banilor în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații, însă, nu este clar cum trebuie interpretată și aplicată norma juridică în cazul în care mijloacele bănești, serviciile, privilegiile ș.a. i-au fost transmise făptuitorului, de către denunțător, în afara măsurii speciale de investigații. Astfel, vor exista două situații identice, care, însă, vor fi calificate diferit. În primul caz, făptuitorul pretinde și primește bani, servicii, privilegii etc. și exercită influența necorespunzătoare în afara măsurii speciale de investigații, iar în al doilea caz, acesta pretinde bani, servicii, privilegii etc., însă, le primește, sub control, în cadrul măsurii speciale de investigații, acțiune urmată sau nu de influența promisă sau de obținerea rezultatului urmărit. Adică, în ambele situații, făptuitorul își continuă acțiunea începută. Totuși, conform normei examinate, în cel de-al doilea caz, făptuitorului nu îi va putea fi imputată inclusiv primirea banilor, serviciilor, privilegiilor etc., împrejurare de care poate depinde aprecierea faptei și aplicarea pedepsei penale. De fapt, autorul s-a referit la scutirea de răspundere penală a persoanei care „cumpără” traficul de influență și nu a făptuitorului propriu-zis, însă, sensul eronat al normei juridice riscă să îl scutească de o parte din răspunderea penală inclusiv pe făptuitor. Constatările enunțate supra sunt valabile și în cazul documentării infracțiunii de șantaj, când persoanei nu îi va putea fi incriminată comiterea infracțiunii prevăzute la art. 189 alin. (3) lit. e) din *Codul penal*. Recomandăm completarea art. 138¹ alin. (3), înainte de cuvintele „deși cad sub incidența infracțiunii”, cu textul „comise de către persoana care s-a autodenunțat de bunăvoie, neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu

	<p>infrațiunea pe care a săvârșit-o și a contribuit activ la descoperirea acesteia sau de la care bunurile, serviciile ori alte valori materiale/nemateriale au fost extorcate.”</p>	
129.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138¹ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, urmează a fi exclus textul „324, 325, 326”, deoarece articolele respective specifică infrațiunii care intră în categoria celor grave.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 138¹ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(5) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute la art. 181¹, 181², 189, 256, 333 și 334 din <i>Codul penal</i>.”</p>
130.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138¹ din <i>Codul de procedură penală</i>, de compeltat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Cu titlu de excepție, la efectuarea controlului transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale preținse, acceptate, extorcate sau oferite, interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor poate fi efectuată fără autorizarea judecătorului de instrucție, cu condiția prezentării materialelor obținute în rezultatul efectuării măsurii speciale de investigații judecătorului de instrucție, la finisarea perioadei pentru care a fost dispusă efectuarea măsurii speciale de investigații, pentru exercitarea controlului legalității.”, menționând în mod expres posibilitatea aplicării aparatelor tehnice de înregistrare la efectuarea măsurii respective. Lipsa unei norme juridice în acest sens îngreunează procesul documentării măsurii speciale de investigații, deoarece controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale preținse, acceptate, extorcate sau oferite este autorizată de către procuror, iar interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor – de către judecătorul de instrucție. Astfel, se impune necesitatea autorizării a două măsuri speciale de investigații distincte, ceea ce duce la tergiversarea documentării și, în consecință,</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Propunerea înaintată nu îmbunătățește cu nimic procedura de dispunere, de autorizare și de efectuare a măsurii de control al transmiterii sau al primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale preținse, acceptate, extorcate sau oferite și a măsurii de interceptare și înregistrare a comunicărilor și/sau imaginilor, or, în ambele cazuri, atât potrivit prevederilor propuse în proiect, cât și conform dispozițiilor propuse în aviz, dispunerea, autorizarea și efectuarea interceptării și înregistrării comunicărilor și/sau imaginilor în baza ordonanței procurorului este supusă controlului legalității de către judecătorul de instrucție. În această ordine de idei, instrumentul procesual de la art. 135 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, este suficient pentru a reacționa prompt în cazurile de urgență, fără tergiversarea documentării acțiunilor/inacțiunilor ilegale ale figuranților, or, norma de drept indicată mai sus prescrie că, în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și atunci când există circumstanțe ce nu permit amânare, iar încheierea judecătorului de instrucție nu poate fi obținută fără existența unui risc esențial de întârziere, care poate conduce spre pierderea informațiilor probatorii sau punerea în pericol iminent a vieții, sănătății și securității</p>

	<p>la pierderea posibilității de a reacționa prompt, chiar dacă interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor poate fi autorizată, de către procuror, în cazurile infracțiunilor flagrante și în cazurile ce nu suferă amânare. Mai mult ca atât, aplicarea aparatelor tehnice de înregistrare nu modifică ingerința în viața privată a persoanei, în sensul agravării. Cu prevederi similare urmează a fi completate și articolele care reglementează investigația sub acoperire, livrarea controlată și achiziția de control.</p>	<p>persoanelor, măsurile speciale de investigații prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 1), adică cele care sunt autorizate de către judecătorul de instrucție, cu titlu de excepție, pot fi autorizate, prin ordonanță, de către procuror, iar în termen de 24 de ore de la autorizare, procurorul înaintează judecătorului de instrucție un demers privind controlul legalității dispunerii și autorizării efectuării măsurii speciale de investigații. Totodată, considerăm că, utilizarea aparatelor pentru interceptarea și înregistrarea comunicărilor crește gradul de ingerință în viața privată a persoanei la efectuarea măsurii speciale de investigații prevăzute de art. 138¹. Aceleași argumente sunt valabile și în cazul măsurilor speciale de investigații „Investigația sub acoperire”, „Livrarea supravegheată” și „Achiziția de control”.</p>
131.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, din norma juridică examinată nu poate fi dedusă clar conlucrarea directă a ofițerului de urmărire penală/procurorului cu investigatorii sub acoperire, în special în situația în care consemnarea rezultatelor obținute în urma efectuării măsurii speciale de investigații revine ofițerului de investigații. În acest context, conform dispozițiilor art. 57² alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, dacă în cadrul procesului penal este necesară efectuarea unei măsuri speciale de investigații ce implică aplicarea unor acțiuni/metode cu antrenarea investigatorului sub acoperire sau persoanelor care colaborează confidențial cu organele care exercită activitate specială de investigații, procurorul indică ofițerul de investigații responsabil de efectuarea și consemnarea acestei măsuri speciale de investigații, iar identitatea acestor persoane poate fi dezvăluită doar cu acordul lor și în condițiile stabilite de <i>Legea</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Sensul normei juridice de la art. 138⁴ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, este de a stabili în mod expres obligația ce îi revine investigatorului sub acoperire, indiferent de faptul dacă acesta este sau nu ofițer de investigații, de a pune la dispoziția persoanei care efectuează urmărirea penală (ofițerului de urmărire penală sau procurorului), toate informațiile acumulate pe parcursul efectuării măsurii speciale „Investigația sub acoperire”, astfel încât ofițerul de urmărire penală și/sau procurorul, care a dispus și/sau a autorizat efectuarea investigației sub acoperire și construiește dosarul penal, să aibă o viziune clară despre toate circumstanțele cazului, reieșind din informațiile complete și obiective obținute în urma efectuării investigației sub acoperire. În acest context, în partea ce ține de conlucrarea investigatorului sub acoperire cu ofițerul de urmărire penală/procurorul, menționăm că, este mai puțin relevant dacă aceștia</p>

	<p>cu privire la secretul de stat nr. 245/2008. Recomandăm expunerea art. 138⁴ alin. (5) în următoarea redacție: „(5) Investigatorul sub acoperire culege date și informații, pe care le pune, în totalitate, la dispoziția ofițerului de investigații responsabil de efectuarea și consemnarea acestei măsuri speciale de investigații, indicat de către procurorul care a dispus și/sau autorizat măsura specială de investigații.”.</p>	<p>interacționează direct sau prin intermediul ofițerului de investigații responsabil de consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații „Investigația sub acoperire”, avînd în vedere dispozițiile art. 57² alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>
132.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ alin. (13) din <i>Codul de procedură penală</i>, de completat, înainte de cuvintele „decît cele pentru care a fost autorizată” cu cuvintele „sau contravenții”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Sarcina comunicării imediate a informațiilor privind pregătirea sau săvîrșirea unei contravenții, obținute de către investigatorul sub acoperire, ar îngreuna în mod nejustificat activitatea investigativă, or, gradul de prejudiciabilitate al contravenției este semnificativ mai redus decît cel al infracțiunii.</p>
133.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁴ din <i>Codul de procedură penală</i>, de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Procedura de autorizare a comiterii unei infracțiuni/contravenții simulate este solicitată de către ofițerul de investigații sau ofițerul de urmărire penală, care prezintă procurorului demersul motivat cu propunerea săvîrșirii de către investigatorul sub acoperire a unei sau a mai multor infracțiuni/contravenții simulate, care va include: data și locul întocmirii; numele, prenumele investigatorului sub acoperire; argumentarea necesității comiterii infracțiunii/contravenției simulate, care să demonstreze imposibilitatea acumulării probelor prin alte metode; date despre persoanele în privința cărora se va comite infracțiunea/contravenția simulată, dacă asemenea date există; limitele acțiunilor concrete aplicate la comiterea infracțiunii/contravenției simulate; date despre persoanele care vor participa la comiterea infracțiunii/contravenției simulate; durata aproximativă</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, pe lîngă elementele prevăzute de art. 255, ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații trebuie să conțină măsura efectuarea căreia se dispune, datele de identificare ale persoanei în privința căreia se dispune efectuarea măsurii, dacă sunt cunoscute, probele care justifică ingerința în viața privată a acesteia, mențiunea privind antrenarea unor subiecți a căror identitate constituie secret de stat, ofițerii de investigații desemnați pentru efectuarea și consemnarea rezultatelor măsurii, precum și alte date ce au importanță pentru dispunerea, autorizarea și efectuarea măsurii. În același timp, conform dispozițiilor art. 135 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, în demersul pentru solicitarea autorizării efectuării măsurii speciale de investigații se indică probele care justifică că se pregătește, se săvîrșește sau</p>

	<p>de realizare a infracțiunii/contravenției simulate; rezultatul scontat.” În varianta actuală, art. 138⁴ nu reglementează cerințele minime pe care trebuie să le conțină actul procesual de dispunere și procedura autorizării comiterii unei infracțiuni/contravenției simulate, fapt care poate genera eventuale abuzuri și interpretări discreționare.</p>	<p>a fost săvârșită o infracțiune gravă, deosebit de gravă sau excepțional de gravă, argumentele care justifică imposibilitatea realizării scopului procesului penal pe altă cale, necesitatea și proporționalitatea efectuării măsurii și rezultatul scontat. În această ordine de idei, remarcăm că, propunerea înaintată nu conține elemente care nu ar fi stipulate expres sau reieși în mod implicit din normele juridice invocate supra, fiind aplicabile regulile generale privind condițiile de fond și de formă ale ordonanței și demersului procurorului.</p>
<p>134.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138⁶ alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, măsura specială de investigații „Culegerea de informații” urmează a fi efectuată și în cazul identificării și urmăririi bunurilor infracționale mobile sau imobile, precum și în cazul obiectelor, cum ar fi mijloacele/instrumentele săvârșirii infracțiunii sau produsele comiterii infracțiunii. Totodată, privind modul de obținere a informațiilor de către ofițerii de investigații, menționăm că, sursele deschise prezintă informații publice valide, care pot conține: baze de date deschise, studii, rapoarte de cercetări, notițe, subiecte apărute în presă, rețele sociale, platforme de comunicare pe internet, imagini obținute de pe soft-urile de poziționare geografică etc., iar identificarea, prelucrarea și analiza acestor date poate genera materiale probatorii importante pentru procesul penal. Concomitent, în practică, identificarea unei persoane sau obiect este posibilă nu doar prin intermediul unor metode tehnice, una dintre care este fotorobotul, ci și prin intermediul sistemelor de recunoaștere dedicate și bazelor de date create în acest scop. Astfel, considerăm oportună utilizarea textului „folosirea de soft-uri și sisteme de recunoaștere, procedee, tactici de identificare după semnalmente”, care este o referință generală și</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 36 din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „Culegerea de informații constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, bunuri mobile și imobile, fapte, evenimente și circumstanțe care prezintă interes, prin comunicare nemijlocită cu alte persoane, prin studiere de documente, materiale, baze de date, sisteme informaționale și surse deschise, prin adresare de solicitări persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații care prezintă interes, precum și prin intermediul fotorobotului și al altor metode ce oferă posibilitatea de a identifica o persoană cu o probabilitate sporită.” Pentru extinderea capacităților investigative, se propune ca culegerea de informații să constea în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, fapte/evenimente și circumstanțe care prezintă interes, precum și despre bunuri mobile și imobile care prezintă interes, printre modalitățile dobândirii informațiilor regăsiindu-se atât studierea bazelor de date și sistemelor informaționale (cu acces limitat), cât și studierea surselor deschise (cu acces nelimitat), aceste aspecte ale măsurii speciale de investigații fiind marcate expres în dispoziția normei de drept care o reglementează. Completările enunțate</p>

	<p>înglobează întregul concept de identificare a persoanelor sau obiectelor. În sens larg, aceasta reprezintă elementul definitoriu și de maximă importanță în procesul de investigare. Suplimentar, procedeele și tacticile de identificare și de recunoaștere a persoanelor sau obiectelor rezultă dintr-un proces amplitu de acțiuni, menite să acumuleze materialul informativ comparativ despre însușiri și trăsături specifice. În acest context, în terminologia de specialitate a fost consacrată noțiunea „semnalmente”, ca o necesitate obiectivă de găsire a unor modalități de identificare a celor urmăriți, după trăsăturile exterioare, generale sau particulare, în baza cărora pot fi recunoscute și identificate persoanele. Recomandăm expunerea art. 138⁶ alin. (1) în următoarea redacție: „Culegerea de informații constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, bunuri mobile și imobile, obiecte, fapte, evenimente și circumstanțe, care prezintă interes, prin comunicare nemijlocită sau prin studierea documentelor, materialelor, bazelor de date, sistemelor informaționale și/sau surselor deschise, prin întocmirea solicitărilor adresate persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații care prezintă interes pentru procesul penal, precum și prin folosirea de soft-uri și sisteme de recunoaștere, procedee și tactici de identificare după semnalmente sau altor măsuri ce dau posibilitate de a stabili persoana sau obiectul cu o probabilitate sporită.”.</p>	<p>rezidă în faptul că ofițerii de investigații adesea acumulează date despre bunurile din patrimoniul învinutului/inculpatului sau care aparțin unor persoane afiliate/interpuse, însă beneficiar efectiv al cărora este învinutul/inculpatul, în vederea asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune și în vederea recuperării bunurilor infracționale, prin identificarea, urmărirea, indisponibilizarea (înghețarea sau sechestrarea) și, eventual, confiscarea bunurilor infracționale. Totodată, sursele deschise, în special site-urile web și paginile web, reprezintă surse valoroase de date, în care, deseori, se conțin informații pertinente, care au tangență directă cu anchetele/investigațiile desfășurate, de negăsit în bazele de date și sistemele informaționale oficiale, fiind imperioasă legiferarea posibilității exploatarei respectivelor resurse informaționale de către ofițerii de investigații. În altă ordine de idei, nu se consideră oportună și utilă completarea normei juridice cu cuvântul „obiecte”, fiindcă orice mijloc/instrument de săvârșire a unei infracțiuni constituie un bun, de regulă, mobil, chiar dacă bunul respectiv nu are valoare sau aceasta este redusă. La fel, culegerea de informații este preconizată, într-o oarecare măsură, identificării persoanei și nu identificării obiectului, iar textul „prin intermediul fotorobotului și al altor metode ce oferă posibilitatea de a identifica o persoană cu o probabilitate sporită” este suficient pentru a cuprinde toate instrumentele la care se poate recurge în vederea stabilirii persoanei, inclusiv soft-urile specializate (sistemele de recunoaștere) și procedeele, metodele și tehnicile de identificare după semnalmente.</p>
135.	<p>La art. II pct. 25, privind art. 24 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat cu o literă nouă cu următorul cuprins: „Sesizarea/autosesizarea agentului constator</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 24 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Rezultatele măsurilor speciale de investigații</p>

	<p>privind săvârșirea contravenției, pentru începerea procesului contravențional.”.</p>	<p>efectuate în conformitate cu prevederile prezentei legi pot servi drept temei pentru: a) sesizarea organului de urmărire penală, în cazul în care ofițerul de investigații constată o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni; b) sesizarea agentului constatat, în cazul în care ofițerul de investigații constată o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei contravenții; c) efectuarea altor măsuri speciale de investigații în scopul realizării sarcinilor prezentei legi; d) schimbul de informații cu alte autorități publice, cu organele de drept ale statelor străine, cu organizațiile internaționale și cu agențiile Uniunii Europene, în cazurile prevăzute de convențiile și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.”.</p>
<p>Serviciul de Informații și Securitate</p>	<p>136. La art. II pct. 10, privind art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „cu acordul scris al”, de substituit cuvântul „ofițerilor” cu cuvântul „investigatorilor”. Această modificare are menirea să asigure protecția identității persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire, care nu fac parte din rândul ofițerilor de investigații.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 9 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Identitatea ofițerilor de investigații care activează în calitate de investigatori sub acoperire, precum și identitatea persoanelor antrenate în calitate de investigatori sub acoperire constituie secret de stat și poate fi dezvăluită numai cu acordul scris al acestora și în conformitate cu <i>Legea nr. 245/2008</i> cu privire la secretul de stat.”.</p>
	<p>137. La art. II pct. 13, privind art. 12 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „se comunică”, de completat cu textul „în scris, prin depunerea unui raport motivat”. Această completare are menirea să reglementeze și să clarifice procedura respectivă.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 12 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(3) Ofițerul de investigații are dreptul să refuze sau să renunțe efectuarea măsurii speciale de investigații, dacă există circumstanțe reale care pun în pericol viața și/sau sănătatea sa ori a altor persoane. Refuzul sau renunțarea efectuării măsurii speciale de investigații se comunică în scris, prin depunerea unui raport motivat, conducătorului subdiviziunii specializate.”.</p>

138.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (11) lit. b) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „proces penal”, de completat cu cuvintele „sau necesitatea efectuării altor măsuri speciale de investigații”. Această completare este necesară pentru a nu periclită activitatea specială de investigații, or, informarea persoanei despre efectuarea unei măsuri speciale de investigații în privința sa pînă la finisarea altor măsuri sau a examinării tuturor circumstanțelor care au stat la baza inițierii activității speciale de investigații ar obstrucționa mersul acestor investigații. De exemplu, în cazul identificării abonatului, achiziției de control, accesului la informațiile financiare etc., care sunt măsuri unice, informarea persoanei nu ar permite efectuarea altor măsuri ce derivă din cele dinfi, cum ar fi interceptarea comunicărilor, supravegherea tehnică, investigația sub acoperire etc., astfel fiind imposibilă atingerea scopului activității speciale de investigații.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>După renumeroțare, norma juridică de la art. 22 alin. (11) se va regăsi la art. 22¹ alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>. Art. 22¹ alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Se amână informarea persoanei supuse măsurii speciale de investigații dacă există unul dintre următoarele temeiuri: a) informarea constituie risc sporit pentru viața și sănătatea persoanei; b) este necesară efectuarea altei măsuri speciale de investigații în cadrul aceluiași dosar special; c) rezultatele măsurii speciale de investigații impun începerea procesului penal; d) informarea constituie pericol deosebit pentru securitatea statului.”. De notat că, necesitatea efectuării altei măsuri speciale de investigații va fi temei de neinformare a persoanei, pentru o perioadă determinată de timp, doar dacă măsura, efectuarea căreia este necesară, ține de același dosar special.</p>
139.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat pct. 1) cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video”, efectuarea acesteia urmînd a fi autorizată de către judecătorul de instrucție. Nu sunt clare raționamentele care au stat la baza excluderii acestei măsuri din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, avînd în vedere că această măsură persistă în <i>Codul de procedură penală</i>. De menționat că, măsura specială de investigații „Supravegherea tehnică” nu acoperă activitatea respectivă, efectuîndu-se doar în condiții ce exclud violarea de domiciliu, cele două măsuri fiind prevăzute în mod separat inclusiv în <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video” reprezintă măsura specială de investigații care comportă cea mai gravă imixtiune în viața privată a persoanei. Din acest motiv, conform dispozițiilor art. 137 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, autorizarea prelungirii efectuării acesteia se permite pînă la cel mult 90 de zile. În același registru, evidențiem că, în ipoteza în care ar exista suficiente temeiuri faptice pentru a dispune și a efectua respectiva măsură specială de investigații în afara procesului penal, cel mai probabil, bănuiala rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvîrșirea unei infracțiuni ar fi conturată demult, astfel încît ar fi posibilă</p>

		<p>începerea urmăririi penale și cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video în cadrul procesului penal. Anume aceste raționamente au stat la baza deciziei de neincludere în <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, a măsurii speciale de investigații menționate, efectuarea acesteia nefiind posibilă în afara procesului penal.</p>
140.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de abrogat lit. e) de la pct. 2) și de completat pct. 3) cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Cercetarea obiectelor și documentelor”, efectuarea acesteia urmînd a fi autorizată de către conducătorul subdiviziunii. De precizat că, această măsură specială de investigații nu prezintă o ingerință majoră în viața privată a persoanei pentru a fi supusă unei supravegheri suplimentare din partea procurorului. Totodată, birocratizarea suplimentară a procedurii de autorizare nu aduce plusvaloare activității investigative, or, pentru efectuarea unei cercetări de obiecte sau documente, cu sau fără implicarea unui specialist în acest sens, va fi necesară emiterea unor acte procesuale adiționale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 27 alin. (1) pct. 3) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(1) Pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege pot fi dispuse și efectuate următoarele măsuri speciale de investigații: [...] 3) cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate la demersul ofițerului de investigații: [...] a) cercetarea obiectelor și documentelor; b) urmărirea vizuală; c) culegerea de informații.”.</p>
141.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (7) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „activitatea specială de investigații”, de exclus textul „, precum și regulamentul cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea unor astfel de mijloace”, deoarece regulamentul respectiv se aprobă prin lege și este parte componentă a <i>Legii cu privire la secretul de stat nr. 245/2008</i> (anexa nr. 2).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 27 alin. (7) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(7) Clasificatorul mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor în activitatea specială de investigații se aprobă de către Guvernul Republicii Moldova.”.</p>

	142.	<p>La art. II pct. 28, privind capitolul III din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de completat secțiunea a 2-a cu un articol nou, care să reglementeze măsura specială de investigații „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video”, cuprinsul acestuia fiind preluat din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 139.</p>
	143.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 36 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „comunicare nemijlocită”, de completat cu cuvintele „publică sau cifrată”. Această completare este dictată de necesitatea obținerii informațiilor, inclusiv în mod confidențial, prin chestionare cifrată, păstrării în secret față de persoanele terțe cointeresate și față de alte persoane a scopului, locului, timpului, interlocutorului, conținutului și rezultatului convorbirii sau întreținerii convorbirii sub un pretext inventat, în procesul căreia față de interlocutor nu se ascund locul și timpul, precum și conținutul convorbirii, însă se ține în secret scopul acesteia.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Cuvintele „prin comunicare nemijlocită cu alte persoane” sunt suficiente pentru a reglementa completamente dobândirea informațiilor pe calea întreținerii convorbirilor, în orice circumstanțe, cu alte persoane.</p>
<p style="text-align: center;">Serviciul de Protecție și Pază de Stat</p>	144.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, alin. (9) și (10) conțin, în esență, aceleași prevederi, diferența constând doar în termenul de aducere la cunoștință a actelor procesuale – 3 zile, în cazul alin. (9) și 15 zile, în cazul alin. (10). Astfel, nu este clar indicat care încheiere/ordonanță privind legalitatea măsurii speciale de investigații se aduce la cunoștință în termen de 3 zile și care în termen de 15 zile.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>Art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(9) În cazul în care se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind legalitatea măsurii speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.”; iar art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind</p>

		<p>dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, purtătorul material de informații și încheierea/ordonanța privind legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații.” În acest mod, se instituie termenul de 15 zile de aducere la cunoștință de către procuror (la art. 22 alin. (9)) și, subsecvent, termenul de 30 zile de luare la cunoștință de către persoană (la art. 22 alin. (10)).</p>
145.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de modificat alin. (9) astfel încât acesta să aibă următorul cuprins: „(9) În cazul în care de către instanța de judecată ierarhic superioară sau de către procurorul ierarhic superior se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații, procurorul informează, în termen de 3 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind legalitatea măsurii speciale de investigații, persoana care a fost supusă măsurii.”</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Subiecții competenți să constate legalitatea efectuării măsurilor speciale de investigații sunt subiecții competenți să autorizeze efectuarea măsurilor speciale de investigații, adică judecătorul de instrucție – pentru măsurile de la art. 27 alin. (1) pct. 1) lit. a)–f) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege și procurorul – pentru măsurile de la art. 27 alin. (1) pct. 2) lit. a)–d) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. Acest fapt reiese din prevederile art. 22. Instanța de judecată ierarhic superioară și procurorul ierarhic superior sunt subiecții competenți să examineze și să soluționeze contestațiile cu privire la încheierea judecătorului de instrucție și, corespunzător, ordonanța procurorului (ierarhic inferior), inclusiv a celor privind aprecierea legalității efectuării măsurilor speciale de investigații. Acest fapt reiese din prevederile art. 26.</p>
146.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de abrogat lit. a) de la pct. 2) și de completat pct. 3) cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” implică un grad suficient de înalt de amestec în viața privată a persoanei și necesită a fi</p>

	<p>un sistem informatic”, efectuarea acesteia urmînd a fi autorizată de către conducătorul subdiviziunii. Această modificare va spori operativitatea și eficiența offțerilor de investigații la stabilirea identității persoanelor care, prin intermediul sistemelor de comunicații electronice sau a sistemelor informatice, adresează mesaje cu conținut calomnios ori amenințări referitoare la viața, sănătatea, integritatea fizică și libertatea de acțiune a persoanelor beneficiare de protecție de stat. Totodată, aceste acțiuni vor contribui la depistarea, prevenirea și anihilarea oricăror fapte, riscuri și amenințări îndreptate spre persoanele beneficiare de protecție de stat.</p>	<p>autorizată de către o persoană cu un grad mai înalt de independență, care dispune de garanții suplimentare, comparativ cu conducătorul subdiviziunii specializate. În același timp, această măsură nu presupune cele mai grave ingerințe în viața privată a persoanei, astfel încît să fie imperativă autorizația de nivelul unui magistrat independent – judecător de instrucție, care dispune de cele mai riguroase garanții. Din aceste considerente, împuternicirea de a autoriza efectuarea măsurii respective îi revine procurorului.</p>
147.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 32 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, după cuvintele „Administrației Naționale a Penitenciarelor”, de completat cu cuvintele „sau Serviciului de Protecție și Pază de Stat”. Această modificare va contribui la îndeplinirea eficientă a obligațiilor de serviciu de către ofițerii de protecție, printre care: 1) depistarea, prevenirea și anihilarea oricăror fapte, riscuri și amenințări asupra vieții, sănătății, integrității fizice și libertății de acțiune a persoanelor beneficiare de protecție de stat, indiferent de locul lor de aflare; 2) desfășurarea, în conformitate cu legislația în vigoare, a activități speciale de investigații în vederea culegerii, verificării și valorificării informațiilor necesare îndeplinirii obligațiilor de serviciu; 3) efectuarea schimbului de informații și de tehnică specială, precum și cooperarea cu alte instituții cu atribuții în domeniul din Republica Moldova și din alte state. Potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) lit. c) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege prezentat spre avizare, în scopul realizării activității speciale</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor art. 138⁴ alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, investigatorii sub acoperire sunt angajați, special desemnați în acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat sau Administrației Naționale a Penitenciarelor ori sunt persoane antrenate în efectuarea unei măsuri speciale de investigații concrete. Conform dispozițiilor art. 32 alin. (4) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, investigatorii sub acoperire sunt angajați, special desemnați în acest scop, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat sau Administrației Naționale a Penitenciarelor ori sunt persoane antrenate în efectuarea unei măsuri speciale de investigații concrete. După cum se observă, pot efectua investigații sub acoperire, atît în cadrul, cît și în afara procesului penal, unii și aceiași subiecți, pentru că,</p>

		<p>de investigații, autoritățile publice ale căror subdiviziuni specializate efectuează activitate specială de investigații au competența de a confecționa și a folosi, în cadrul efectuării măsurilor speciale de investigații, acte, documente, ștampile sau alte rechizite pentru codificarea identității persoanelor fizice și juridice ale subdiviziunilor specializate, încăperilor și mijloacelor de transport și/sau pentru susținerea legendei investigatorilor sub acoperire și colaboratorilor confidențiali. În concluzie, atribuirea calității de investigatori sub acoperire angajaților Serviciului de Protecție și Pază de Stat este necesară pentru eficientizarea activității speciale de investigații exercitate de către ofițerii de protecție și pentru creșterea capacității de intervenție întru asigurarea protecției demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în Republica Moldova și a membrilor lor de familie.</p>	<p>în mod firesc, activitatea investigativă sub acoperire desfășurată în afara procesului penal urmează, eventual, să treacă în activitatea investigativă sub acoperire desfășurată în cadrul procesului penal.</p>
<p>Administrația Națională a Penitenciarelor</p>	-	Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări	-
<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p>	148.	<p>La art. I pct. 1, privind art. 57² alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, după cuvântul „abținerea”, de exclus cuvintele „sau recuzarea”, or, recuzarea ofițerului de investigații riscă să rămână o instituție inaplicabilă, în condițiile în care informarea despre efectuarea măsurilor speciale de investigații se realizează după expirarea perioadei pentru care a fost autorizată efectuarea măsurilor speciale de investigații sau după terminarea urmăririi penale.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Deși, la moment, ipoteza în care ofițerul de investigații ar putea fi recuzat este puțin probabilă (decît dacă persoana află despre efectuarea în privința sa a măsurii speciale de investigații din cauza unor scurgeri de informații, fie pe altă cale), evoluția de mai departe a legislației de procedură penală nu este cunoscută, or, nu toate măsurile speciale de investigații se efectuează în condiții de maximă confidențialitate. De exemplu, culegerea de informații presupune comunicare nemijlocită cu orice alte persoane, colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice presupune interacțiune cu angajații furnizorilor, iar</p>

		<p>monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare presupune interacțiune cu angajații băncilor. În această ordine de idei, anticipând eventualele relații sociale care ar putea apărea, în viitor, în legătură cu efectuarea în formă deschisă și nu în secret a unor măsuri speciale de investigații, se consideră rezonabilă reglementarea atât a instituției abținerii (autorecuzării), cât și a instituției recuzării.</p>
149.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 134 din <i>Codul de procedură penală</i>, de abrogat alin. (2), referitor la dreptul de a dispune și a efectua măsurile speciale de investigații din momentul începerii procesului penal, deoarece acesta dublează primul enunț din alin. (1) al aceluiași articol: „(1) În cadrul procesului penal pot fi efectuate următoarele măsuri speciale de investigații:”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, art. 134 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> conține o novație, mai precis – acordarea posibilității efectuării unor măsuri speciale de investigații din momentul demarării procesului penal și până la adoptarea deciziei privind începerea/nînceperea urmăririi penale. Grupul de lucru a identificat două măsuri care presupun un nivel minim de ingerință în viața privată a persoanei: 1) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic; și 2) culegerea de informații. Chiar și așa, efectuarea acestora va fi posibilă doar cu autorizarea procurorului. Astfel, art. 135 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> va stipula că, în cazul dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) de către ofițerul de urmărire penală pînă la adoptarea deciziei conform art. 274, demersul se înaintează procurorului-șef al procuraturii competente să conducă, eventual, urmărirea penală sau adjunctului acestuia, care va desemna un procuror pentru examinarea și soluționarea demersului. În acest registru, precizăm că, destinația normei juridice de la art. 134 alin. (2) este de a indica asupra posibilității efectuării celor două tipuri</p>

		<p>de măsuri speciale de investigații inclusiv din momentul sesizării organului de urmărire penală în ordinea prevăzută de art. 262 din <i>Codul de procedură penală</i> și pînă la adoptarea deciziei prin prisma art. 274 din <i>Codul de procedură penală</i>, adică inclusiv în intervalul de timp de cel mult 30 zile (art. 274 alin. (1)), iar în cazurile sesizărilor cu privire la infracțiunile de tortură și de rele tratamente (inumane și degradante) – de cel mult 15 zile (art. 274 alin. (3¹)), pînă la pornirea urmăririi penale și inițierea unei cauze penale. În practică, perioada de timp anterioară începerii urmăririi penale este denumită „proces penal”, iar perioada posteroară începerii urmăririi penale este denumită „proces penal”, iar perioada posteroară începerii urmăririi penale este denumită „cauză penală”. De menționat că, toate celelalte măsuri speciale de investigații vor putea fi dispuse și efectuate doar în cadrul unei cauze penale (parte a unui proces penal). Cu toate acestea, pentru a nu lăsa loc de interpretare, art. 134 alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> va fi modificat și va avea următorul cuprins: „(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), măsurile speciale de investigații prevăzute la alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) pot fi dispuse și efectuate din momentul începerii procesului penal.”.</p>
150.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, de substituit cuvîntul „colaboratorii” cu cuvîntul „angajații”, or, potrivit prevederilor din proiectul de lege (art. 17 alin. (1) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>), cuvîntul „colaboratorilor” se propune a fi substituit cu cuvîntul „angajaților”. Noțiunea „colaboratorii” se referă la persoanele care colaborează confidențial sau în alt mod cu autoritățile publice competente să desfășoare activitate specială de investigații și nu la angajații subdiviziunii din cadrul autorității abilitate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137² alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(3) Asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor efectuate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, cu utilizarea unor mijloace tehnice speciale, conectate, în caz de necesitate, la echipamentul furnizorilor de rețele și/sau servicii de comunicații electronice se realizează de către autoritatea abilitată prin lege cu asemenea atribuții. Angajații subdiviziunii din cadrul autorității abilitate prin lege, care asigură tehnic interceptarea și înregistrarea</p>

	<p>prin lege să efectueze măsuri speciale de investigații, adică ofițerii de investigații, care sunt împuterniciți, în numele statului, să efectueze măsuri speciale de investigații în cadrul procesului penal (a se vedea, în acest sens, art. 57² alin. (2)).</p>	<p>comunicărilor și/sau imaginilor, precum și persoanele care efectuează nemijlocit ascultarea înregistrărilor, ofițerul de investigații, ofițerul de urmărire penală și procurorul sunt obligați să păstreze secretul comunicărilor, iar pentru încălcarea acestei obligații poartă răspundere penală conform art. 178 și 315 din Codul penal.”</p>
151.	<p>La art. II pct. 8, privind art. 7 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvântul „excludé” cu cuvântul „abrogă”, or, normele juridice se abrogă și nu se exclud.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. II pct. 8 va avea următorul cuprins: „La articolul 7: [...] alineatul (2) se abrogă.”</p>
152.	<p>La art. II pct. 20, privind art. 19 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, menționăm că, temeiurile pentru dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații sunt indicate în art. 133 și 135 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, care se rezumă la următoarele: 1) există probe cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de cod; 2) acțiunea este necesară și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; 3) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor; și 4) există autorizarea, după caz, a judecătorului de instrucție, emisă la demersul motivat al procurorului sau a procurorului, emisă la demersul motivat al ofițerului de urmărire penală ori din oficiu. Prin urmare, substituirea acestor temeuri nu contribuie la caracterul unitar și univoc al legii.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, potrivit scopului urmărit de proiectul actului normativ (perfecționarea legislației cu privire la activitatea specială de investigații) și în corespundere cu obiectivele trasate în vederea realizării scopului propus, prin promovarea <i>Proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații)</i> se preconizează delimitarea clară și strictă a celor două categorii ale activității speciale de investigații – (i) în cadrul procesului penal; și (ii) în afara procesului penal; – criteriile de demarcare a acestora constituind, în mod primordial, scopurile celor două categorii ale activității speciale de investigații, iar în mod subsidiar, condiționalitățile, temeiurile, subiecții și procedurile dispunerii, autorizării, efectuării, prelungirii, încetării și consemnării măsurilor speciale de investigații. Astfel, prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal se urmărește scopul de acumulare a probelor necesare pentru descoperirea și cercetarea multiaspectuală, completă și obiectivă a infracțiunilor, iar prin efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal se urmărește scopul de acumulare a informațiilor necesare pentru</p>

prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, a ordinii publice și a siguranței în locurile de detenție, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor. Așadar, urmare promovării respectivului proiect de lege, fiecare dintre cele două categorii ale activității speciale de investigații va fi reglementată de un singur act normativ: 1) *Codul de procedură penală* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal; și 2) *Legea privind activitatea specială de investigații* – în cazul activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal. Totodată, vizavi de obiecție, precizăm că, la art. 133 alin. (1) pct. 1)–3) din *Codul de procedură penală* sunt prevăzute condițiile dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, iar la art. 19 alin. (3) lit. a)–c) din *Legea privind activitatea specială de investigații* sunt prevăzute condițiile dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal. În acest fel, cele enumerate în obiecție nu reprezintă temeuri, dar reprezintă condiții. Ținând cont de faptul că scopul celor două categorii ale activității speciale de investigații sunt diferite, condițiile care necesită a fi întrunite cumulativ în vederea dispunerii efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul și în afara procesului penal, de asemenea, sunt diferite. Suplimentar, menționăm că, temeiurile pentru dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal sunt indicate la art. 135 alin. (1) din *Codul de procedură penală*, care sunt temeuri de drept (juridice), iar temeiurile pentru dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal sunt indicate la art. 19 alin. (1) din *Legea privind activitatea specială de investigații*, care sunt temeuri de fapt (faptice).

153.

În cuprinsul art. 19 alin. (2) din *Legea nr. 59/2012*, în redacția propusă în proiectul de lege, se indică că se vor aplica dispozițiile *Codului de procedură penală* cu privire la dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații doar după ce va înceta efectuarea măsurilor speciale de investigații dispuse și efectuate în temeiul art. 19 alin. (1) pct. 1) și 2) din *Legea nr. 59/2012*, în redacția propusă în proiectul de lege, ceea ce contravine prevederilor codului. Considerăm că, anumite derogări, în măsura în care acestea sunt argumentate, trebuie să fie reglementate în *Codul de procedură penală*.

Nu se acceptă

A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 152. Așa cum s-a menționat, după promovarea proiectului de lege, activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal urmează a fi reglementată doar de *Codul de procedură penală*, iar activitatea specială de investigații în afara procesului penal urmează a fi reglementată doar de *Legea privind activitatea specială de investigații*. În acest context, reiterăm faptul că, în eventualitatea promovării prezentului proiect de act normativ, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. La fel, în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (2) din *Legea nr. 59/2012*, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații efectuate în temeiul: 1) circumstanțelor: a) neclare privind existența faptului infracțiunii grave, deosebit de grave sau excepțional de grave; b) ce pun în pericol securitatea ofițerului de investigații sau a membrilor familiei acestuia; c) ce pun în pericol securitatea investigativă sub acoperire sau a colaboratorului confidențial ori a membrilor familiilor acestora; d) ce pun în pericol siguranța în locurile de detenție; 2) amenințărilor ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului; (respectivetele temeiuri fiind specificate la art. 19 alin. (1) pct. 1) și 2) din *Legea nr. 59/2012*) încetează din momentul în care din rezultatele acestora reiese că se pregătește, se săvârșește sau a fost săvârșită o infracțiune, urmând a se proceda în conformitate cu prevederile *Codului de procedură penală*. De fapt,

		<p>norma juridică de la art. 19 alin. (2) prevede obligația de încetare a investigației în afara procesului penal și de începere a anchetei în cadrul procesului penal, pentru a nu admite prelungirea la nesfârșit a activității speciale de investigații în afara procesului penal, în acest fel, fiind eludate exigențele legislației de procedură penală, în condițiile în care din rezultatele activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal (adică din informațiile obținute și datele acumulate) se conturează o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea/săvârșirea unei infracțiuni. În același timp, prevederile art. 19 alin. (2) nu reprezintă o precondiție care necesită a fi respectată pentru a putea efectua activitate specială de investigații în cadrul unui proces penal. Asemenea precondiții, pe această cale (inclusiv în alte legi), nu pot fi înlocuite a priori, fiind conținute de prevederile art. 2 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală.</p>
154.	<p>Cu privire la excepția specificată la art. 20 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, considerăm că, reglementarea autorităților competente să autorizeze măsurile speciale de investigații ține de obiectul de reglementare al codului, or, conform art. 2 alin. (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în cod. Temeiurile și condițiile dispunerii, precum și competența materială privind dispunerea și autorizarea măsurilor speciale de investigații ține de obiectul de reglementare al <i>Codului de procedură penală</i>, reprezentând norme de procedură ale procesului penal.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiectele și/sau propunerile/recomandările nr. 152. Așa cum s-a menționat, după promovarea proiectului de lege, activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Codul de procedură penală</i>, iar activitatea specială de investigații în afara procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>. În acest context, reiterăm faptul că, în eventualitatea promovării prezentului proiect de act normativ, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. Astfel,</p>

		<p>prevederile art. 134 alin. (1) pct. 1) și 2) din <i>Codul de procedură penală</i> specifică subiecții competenți să autorizeze efectuarea măsurilor speciale de investigații în cadrul procesului penal, iar dispozițiile art. 20 alin. (1) și art. 27 alin. (1) pct. 1)–3) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> specifică subiecții competenți să autorizeze efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal.</p>
155.	<p>Potrivit prevederilor art. 20 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații „Urmărirea vizuală” și „Culegerea de informații” se autorizează, prin rezoluție, de către conducătorul subdiviziunii specializate, iar conform dispozițiilor art. 134 alin. (1) pct. 2) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsurile speciale de investigații respective se autorizează, prin ordonanță, de către procuror. În acest context, proiectul de lege conține norme juridice contradictorii. Aceeași observație vizează și prevederile art. 27 alin. (1) pct. 3).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 152. Așa cum s-a menționat, după promovarea proiectului de lege, activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Codul de procedură penală</i>, iar activitatea specială de investigații în afara procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>. În acest context, reiterăm faptul că, în eventualitatea promovării prezentului proiect de act normativ, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. Așadar, prevederile art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. f) și g) din <i>Codul de procedură penală</i> stipulează că subiectul competent să autorizeze efectuarea, în cadrul procesului penal, a urmăririi vizuale și a culegerii de informații este procurorul, iar dispozițiile art. 20 alin. (4) și art. 27 alin. (1) pct. 3) lit. b) și c) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> stipulează că subiectul competent să autorizeze efectuarea, în afara procesului penal, a urmăririi vizuale și a culegerii de informații este conducătorul subdiviziunii specializate.</p>

		<p>În nota informativă se subliniază necesitatea soluționării birocratizării excesive a activității speciale de investigații în afara procesului penal, care, conform naturii sale, se bazează pe operativitate și, concomitent, ale cărei scop și sarcini diferă de cele ale activității speciale de investigații în cadrul procesului penal. Din aceste considerente, se propune atribuirea în competența conducătorului subdiviziunii specializate, în locul procurorului, a autorizării efectuării măsurilor speciale de urmărire vizuală și de culegere de informații, care nu presupun o ingerință excesivă în viața privată a persoanei, ceea ce va spori operativitatea și eficiența acestora.</p>
156.	<p>Prevederile art. 20 alin. (5)–(7) și art. 28²–29¹ din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, dublează prevederile <i>Codului de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 152. Așa cum s-a menționat, după promovarea proiectului de lege, activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Codul de procedură penală</i>, iar activitatea specială de investigații în afara procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>. În acest context, reiterăm faptul că, în eventualitatea promovării prezentului proiect de act normativ, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal. Corespunzător, art. 137–137⁶ și 138–138⁶ din <i>Codul de procedură penală</i> reglementează măsurile speciale de investigații efectuate în cadrul procesului penal, iar art. 28–36 din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i> reglementează măsurile speciale de investigații efectuate în afara</p>

		<p>procesului penal. În adaos, evidențiem că, între cuprinsul normelor din cod și cuprinsul normelor din lege se atestă afit asemănări, cât și deosebiri, ambele fiind determinate de similitudinile și de divergențele dintre activitatea în cadrul și activitatea în afara unui proces penal. De exemplu, în cadrul procesului penal, în activitatea specială de investigații au implicații și ofițerii de urmărire penală (urmează să fie împuterniciți să dispună efectuarea măsurilor speciale de investigații, precum și să coordoneze și să controleze efectuarea acestora), iar în afara procesului penal – nu.</p>
157.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (1) lit. c) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de exclus cuvintele „la sffrșit” și de substituit cuvântul „cuvintele” cu cuvântul „textul”.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. II pct. 23 va avea următorul cuprins: „La articolul 22: [...] alineatul (1): [...] litera c) se completează cu textul „sau a datelor persoanelor, identitatea cărora constituie secret de stat”.”.</p>
158.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, subliniem că, temeiurile în care se dispun și condițiile în care se efectuează măsurile speciale de investigații, autorizate de către judecător, sunt stabilite în <i>Codul de procedură penală</i>. Cele de la art. 27 alin. (3) din <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, nu corespund cu cele de la art. 133 și 135 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 152. Așa cum s-a menționat, după promovarea proiectului de lege, activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Codul de procedură penală</i>, iar activitatea specială de investigații în afara procesului penal urmează a fi reglementată doar de <i>Legea privind activitatea specială de investigații</i>. În acest context, reiterăm faptul că, în eventualitatea promovării prezentului proiect de act normativ, reglementările codului nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în afara procesului penal, iar reglementările legii nu vor avea aplicabilitate pentru activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal.</p>

159.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 27 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, propunem comasarea alin. (7) și (8) în unul singur, or, ambele vizează modul de reglementare a importului, exportului, proiectării, producerii și comercializării mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor. De asemenea, nu este clar avizul căror subiecți concreți este necesar pentru aceste activități.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Se consideră oportună separarea acestor norme juridice, astfel încât să fie prevăzute de două unități diferite de structură. La fel, prin avizul subiecților care efectuează activitatea specială de investigații se subînțelege avizul subiecților specificați la art. 6 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția actuală, adică avizul subdiviziunilor specializate din cadrul sau subordonate Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv din cadrul autorităților administrației publice centrale de specialitate din subordine – Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Serviciului Protecție Internă și Anticorupție, Biroului Migrație și Azil etc.), Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor.</p>
160.	<p>La art. II pct. 28, privind art. 28¹ alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de substituit cuvintele „persoana pe care o apără” cu cuvântul „client”, în vederea unificării terminologiei, or, în corespundere cu dispozițiile art. 135 alin. (11) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege și potrivit prevederilor <i>Legii cu privire la avocatură nr. 1260/2002</i>, se utilizează noțiunea „client”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 28¹ alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(5) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru investigații. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și client. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.”</p>

<p>Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică</p>	<p>-</p>	<p>Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări</p>	<p>-</p>
<p>© bătăliile și/sau propunerile/recomandările înaintate în temeiul pct. 201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</p>			
<p>Curtea Supremă de Justiție</p>	<p>-</p>	<p>Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări</p>	<p>-</p>
<p>Procuratura Generală</p>	<p>161.</p>	<p>La art. 57² „Ofițerul de investigații”, considerăm oportună abrogarea alin. (4) și (5) din motiv că prevederile articolului respectiv reglementează doar atribuțiile și competențele ofițerului de investigații.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, se propune intabularea unui nou articol în capitolul I, titlul III, Partea generală, adică în compartimentul care reglementează subiecții părții acuzării – art. 57² „Ofițerul de investigații”, care să definească ofițerul de investigații ca participant la procesul penal din partea acuzării (persoana împuternicită să efectueze, în numele statului și în limitele competenței sale, măsurile speciale de investigații în cadrul procesului penal), să prescrie atribuțiile procesuale (drepturile și obligațiile) ale acestuia, să stipuleze limitele responsabilităților și răspunderea acestuia, să stabilească cercul subiecților competenți să efectueze măsurile speciale de investigații în cadrul procesului penal, să instituie un mecanism de creare a grupurilor speciale de investigații pentru situațiile în care se impune necesitatea efectuării multiplelor măsuri speciale de investigații cu grad sporit de complexitate, să instituie un mecanism de contestare a indicațiilor privind efectuarea măsurilor speciale de investigații, dar și să instituie un mecanism de abținere/recuzare a ofițerului de investigații în prezența circumstanțelor de natură să afecteze imparțialitatea acestuia la efectuarea măsurilor speciale de investigații. Astfel, argumentele invocate</p>

		<p>în aviz nu sunt plauzibile.</p> <p>Nu se acceptă</p> <p>Evidențiem că, atribuțiile exponenților puterii publice reprezintă concomitent atât drepturi, cât și obligații. Anume din acest considerent, în raport cu funcționarii publici (inclusiv cu statut special) se operează cu „atribuții” și nu cu „drepturi”/„obligații”.</p>
<p>162.</p>	<p>Propunem reformularea art. 57² alin. (6) pct. 3), referitor la informarea imediată, în scris, a ofițerului de urmărire penală sau a procurorului de către ofițerul de investigații despre informațiile devenite cunoscute în rezultatul efectuării măsurii speciale de investigații, din care reies fapte și circumstanțe cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei contravenții/infracțiuni, alta decât cea investigată. Considerăm că această acțiune constituie o obligație a ofițerului de investigații și nu poate fi catalogată ca atribuție.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, se propune instituirea a trei mecanisme aferente activității ofițerului de investigații în cadrul procesului penal, printre care: mecanismul de contestare a indicațiilor privind efectuarea măsurilor speciale de investigații (art. 57² alin. (7)), preconizat pentru oferirea anumitor garanții ofițerului de investigații în virtutea circumstanțelor reale care pun în pericol viața și sănătatea acestuia, fiind în drept să refuze provizoriu, până la soluționarea contestației, executarea indicațiilor ofițerului de urmărire penală sau ale procurorului, după modelul prevăzut de art. 57 alin. (4¹) și (4²) din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>
<p>164.</p>	<p>La art. 133 alin. (1) pct. 1), după cuvintele „unei infracțiuni”, de completat cu cuvintele „mai puțin grave”. Aici este de remarcat faptul că, din momentul începerii procesului penal, sesizarea se examinează în ordinea art. 274 din <i>Codul de procedură penală</i>, la această etapă, nefiind calificată infracțiunea, din care motiv nu poate fi nici clasificată infracțiunea potrivit prevederilor art. 16 din <i>Codul penal</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Menționă că, potrivit prevederilor art. 138 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave. La fel, art. 138⁶ alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i>,</p>

		<p>în redacția propusă în proiectul de lege, măsura specială de investigații „Culegerea de informații” poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave. Așadar, reiese că, măsurile speciale de investigații prevăzute de art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) din <i>Codul de procedură penală</i>, efectuarea căroră va putea fi dispusă din momentul începerii procesului penal, adică din momentul sesizării organului de urmărire penală în ordinea prevăzută de art. 262 și până la adoptarea deciziei prin prisma art. 274, în intervalul de timp de cel mult 30 zile (art. 274 alin. (1)), iar în cazurile sesizărilor cu privire la infracțiunile de tortură și de rele tratamente (inumane și degradante) – de cel mult 15 zile (art. 274 alin. (3¹)), până la pornirea urmăririi penale și inițierea unei cauze penal, vor putea fi efectuate pentru investigarea tuturor categoriilor de infracțiuni, astfel încât, eventuala încadrare juridico-penală a faptei (calificarea infracțiunii) și catalogarea acesteia la o anumită categorie de infracțiuni nu va avea relevanță pentru dispunerea efectuării respectivelor măsuri speciale de investigații. Corespunzător, argumentele invocate în aviz pe marginea acestei chestiuni decad.</p>
165.	<p>La art. 135 alin. (3), propunem excluderea textului „competente să conducă, eventual,” din motiv că, această noțiune este ambiguă și nu coroborează cu competențele procurorului prevăzute de art. 52 și 53¹ din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 136 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> este clară și previzibilă. Totodată, potrivit prevederilor art. 52 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, în cadrul urmăririi penale, procurorul dispune și de alte drepturi și obligații prevăzute de <i>Codul de procedură penală</i>.</p>
166.	<p>La art. 135 alin. (4), după cuvântul „săvârșită”, de completat cu cuvintele „mai puțin gravă”, reieșind din argumentele expuse supra.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 164.</p>

167.	<p>La art. 135 alin. (6), opinăm pentru substituirea cuvintelor „declară nulă” cu cuvintele „se declară respinsă”. Remarcăm că, încălcările care atrag nulitatea actelor procesuale sunt prevăzute de art. 251 din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Dispozițiile privind declararea nulității actelor procesuale prevăzute de art. 251 sunt generale, în timp ce dispoziția privind declararea nulității actului procesual specificată la art. 135 alin. (6) este specială.</p>
168.	<p>La art. 135 alin. (6), în vederea racordării noțiunilor din proiectul de lege supus avizării cu noțiunile din <i>Codul de procedură penală</i>, considerăm necesar de substituit cuvintele „circumstanțe ce nu permit amânarea” cu cuvintele „cazurile ce nu suferă amânare”, definiția expresiei evocate fiind expusă în art. 6 pct. 6) din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(6) Măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 134 alin. (1) pct. 1) pot fi autorizate, ca excepție, prin ordonanța motivată a procurorului, care va conține elementele menționate la alin. (2), în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și în cazurile ce nu suferă amânare, iar încheierea judecătorului nu poate fi obținută fără existența unui risc esențial de întârziere care poate conduce la pierderea informațiilor probatorii sau pune în pericol iminent viața, sănătatea și securitatea persoanelor. În termen de 24 de ore de la autorizare, procurorul va înainta judecătorului de instrucție un demers privind controlul legalității dispunerii și autorizării efectuării măsurii speciale de investigații, prezentându-i ordonanța de dispunere și cea de autorizare a efectuării măsurii, precum și toate materialele ce confirmă necesitatea efectuării neînfziriate a măsurii speciale de investigații. Dacă sunt temeiuri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, imediat sau în termen de cel mult 24 de ore, confirmă legalitatea dispunerii și autorizării efectuării măsurii respective. În cazul în care judecătorul de instrucție constată lipsa temeiurilor suficiente pentru dispunerea și autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații, acesta respinge, prin încheiere motivată, demersul procurorului, declară nulă ordonanța prin care s-a dispus și cea prin care s-a autorizat efectuarea măsurii, precum și rezultatele efectuării acesteia.”</p>

169.	<p>La art. 135 alin. (6), după cuvintele „În termen de 24 de ore de la autorizare”, de completat cu cuvintele „iar în cazul executării cererii de comisie rogatorie – în termen de 72 ore.”. Astfel, este necesar de notat că, termenul de 24 de ore este restrâns și insuficient pentru efectuare, la necesitate, a traducerilor de documente anexe sau chiar formularea unor solicitări suplimentare de la statul solicitant al măsurii speciale de investigații. Efectuând o analiză a legislației Uniunii Europene în domeniul cooperării în materie penală, constatăm că, în conformitate cu prevederile art. 31 din <i>Directiva nr. 2014/41/UE privind ordinul european de anchetă în materie penală</i>, termenul prin care statul solicitat autorizează măsura specială de investigații – interceptarea comunicărilor este de până la 96 ore.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Propunerea înaintată nu este întemeiată, fiind combătută de următoarele argumente: 1) efectuarea măsurii speciale de investigații în temeiul cererii de comisie rogatorie parvenite în adresa organelor de ocrotire a normelor de drept ale Republicii Moldova, de regulă, nu se dispune mai devreme de traducerea autorizată a comisiei rogatorii; și 2) efectuarea măsurii speciale de investigații în temeiul cererii de comisie rogatorie se consideră autorizată din momentul emiterii ordonanței procurorului și nu din momentul confirmării respectării legalității de către judecătorul de instrucție. Așadar, termenul de 24 de ore este suficient și nu necesită extins.</p>
170.	<p>La art. 135 alin. (9), noțiunea „contra securității de stat” este ambiguă, ceea ce poate contribui la săvârșirea abuzurilor din partea organelor de drept, neavînd un termen limită pînă cînd persoana poate fi supusă măsurilor speciale de investigații. În aceasta ordine de idei, considerăm necesar de completat noțiunea „contra securității de stat” cu textul „în sensul art. 1 din <i>Legea nr. 618/1995 securității statului</i>”. De notat că, capitolul XVII din Partea specială din Codul penal – „Infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat”, conține și infracțiuni, obiectul la care se atentează excedă securitatea statului, de exemplu art. 352, 352¹, 359–363 din <i>Codul penal</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i> este clară și previzibilă. După cum se menționează și în avizul prezentat, infracțiunile contra securității de stat sunt incriminate în capitolul XVII din Partea specială din Codul penal și nu există vreo dilemă în jurul noțiunii „contra securității statului”, utilizate în cuprinsul normei juridice art. 136 alin. (9).</p>
171.	<p>La art. 135 alin. (12), de exclus cuvintele „sau desemnează un ofițer de urmărire penală pentru coordonarea și controlul acestor acțiuni”, reieșind din faptul că atribuțiile respective ale ofițerului de urmărire penală depășesc cele prevăzute de art. 57 din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile art. 57 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în procesul penal, ofițerul de urmărire penală are și alte împuterniciri prevăzute de prezentul <i>Codul de procedură penală</i>.</p>

172.	La art. 136 alin. (5), în scopul corespunderii criteriilor de claritate și evitării interpretărilor extensive, optăm pentru substituirea cuvintelor „celelalte rezultate” cu cuvintelor „rezultatele în original”.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 136 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> este clară și previzibilă.</p>
173.	La art. 136 alin. (5), cuvântul „suport”, de substituit cu cuvintele „purtător material de informații”.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>În cadrul ședințelor grupului de lucru asupra proiectului consolidat de lege pentru modificarea <i>Codului de procedură penală</i>, s-a decis omogenizarea terminologiei în tot cuprinsul codului prin utilizarea noțiunii „suport informațional”.</p>
174.	Urmare a analizei dispoziției art. 136 alin. (6) și în scopul racordării proiectului de lege supus avizării la termenii și expresiile enumerate în art. 6 din <i>Codul de procedură penală</i> , considerăm oportun de substituit cuvintele „traducător autorizat” cu cuvântul „interpret”, deoarece în situația în care convorbirile interceptate sunt într-o limbă pe care nu o cunoaște ofițerul de investigații care urmează să consemneze rezultatele efectuării măsurii speciale de investigații sau procurorul care urmează să dispună asupra pertinentei ori în situația în care înregistrările video obținute în condițiile art. 137 ² , în redacția propusă în proiectul de lege, reflectă o discuție dintre persoane care comunică prin limbajul surdomut, în lipsa unui interpret în sensul art. 6 pct. 19) din <i>Codul de procedură penală</i> , va fi imposibil.	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(6) Fonogramele declarate pertinente se redau în scris în limba de stat, la necesitate, prin intermediul unui traducător sau interpret autorizat.”.</p>
175.	În scopul evitării unor ambiguități privind mecanismul dispunerii și folosirii rezultatelor obținute în urma efectuării unei măsuri speciale de investigații dintr-o cauză penală într-o altă cauză penală sau contravențională, opinăm la art. 136 alin. (7), după cuvintele „Judecătorul de instrucție”, de completat cu cuvintele „la demersul procurorului”.	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 136 alin. (7) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(7) Judecătorul de instrucție poate dispune, la demersul procurorului, prin încheiere motivată, folosirea rezultatelor obținute în urma efectuării unei măsuri speciale de investigații dintr-o cauză penală într-o altă cauză penală sau contravențională.”.</p>

176.	<p>Susținem propunerile înaintate în avizul anterior cu referire la prevederile art. 136 alin. (7) și reiterăm necesitatea completării acestuia, după cuvintele „Judecătorul de instrucție”, cu textul „sau procurorul, în funcție de cine a autorizat măsura,” sau procurorul, conform dispozițiilor art. 134 alin. (1), măsurile speciale de investigații pot fi efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție sau a procurorului, iar cuvintele „dintr-o cauză penală într-o altă cauză penală sau contravențională” de substituit cu cuvintele „dintr-un proces penal în alt proces penal sau contravențional”, deoarece potrivit prevederilor art. 134 alin. (1), măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în cadrul procesului penal, iar conform dispozițiilor art. 134 alin. (2), măsurile speciale de investigații prevăzute de alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) pot fi dispuse și efectuate din momentul începerii procesului penal.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 22. Mecanismul folosirii rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații dintr-o cauză penală într-o cauză contravențională/penală, alta decât cea în cadrul căreia au fost obținute rezultatele, presupune, într-un fel, valorificarea imixtunii în viața privată a persoanei, admise în legătură cu investigarea bănuielilor rezonabile cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni, pentru investigarea bănuielilor rezonabile cu privire la pregătirea sau la săvârșirea altei contravenții/infracțiuni. Din acest motiv, respectivul mecanism reclamă a fi supus unui control strict, exercitat de către un subiect independent și imparțial, adică de către judecătorul de instrucție. În același timp, luând în considerație controlul instituit, nu este justificată stabilirea condițiilor menționate în propunere, după cum urmează: 1) existența posibilității dispunerii efectuării aceluiași măsuri speciale de investigații în cadrul cauzei penale în care se dorește folosirea rezultatelor; sau 2) cauza contravențională a fost începută urmare încetării cauzei penale în cadrul căreia au fost dobândite rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații.</p>
177.	<p>La art. 136 alin. (8), după cuvintele „a încălcat vădit drepturile și libertățile persoanei”, de exclus cuvintele „ofițerul de urmărire penală”. Această propunere rezultă din atribuțiile ofițerului de urmărire penală statuate în art. 57 din <i>Codul de procedură penală</i>, și anume, acesta nu are atribuții privind declararea nulității probelor sau a anumitor acte procedurale separat, per a contrario, art. 52 alin. (1) pct. 8) din <i>Codul de procedură penală</i> stipulează atribuțiile procurorului privind anularea ordonanțelor ilegale.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 58. În conformitate cu prevederile art. 57 alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i>, în cadrul procesului penal, ofițerul de urmărire penală are și alte împuterniciri (competențe/atribuții) prevăzute de cod. În același timp, în nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, se propune ca dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații să poată fi realizată</p>

de către persoana care efectuează urmărirea penală, adică atât de către ofițerul de urmărire penală, cât și de către procuror. În acest fel, se va fortifica rolul activ al ofițerului de urmărire penală ca subiect care efectuează nemijlocit urmărirea penală și decide, în limitele legii, la care procedee probatorii este necesar a se recurge în cauzele penale aflate în gestiunea sa ca reprezentant al organului de urmărire penală. Respectivele prevederi nu vor limita competențele procurorului care exercită urmărirea penală, situație deja prevăzută de către legiuitor la art. 52 alin. (1) pct. 2) din *Codul de procedură penală*, în redacția actuală. Concomitent, prevederile propuse în proiectul de lege vor asigura un control sistemic al ofițerului de urmărire penală și procurorului în raport cu rezultatele măsurilor speciale de investigații. În acest context, conform dispozițiilor propuse în art. 136 alin. (4), ofițerul de investigații, în termen de cel mult 10 zile din momentul încetării efectuării măsurii speciale de investigații, prezintă procesul-verbal cu rezultatele și materialele măsurii speciale de investigații oferului de urmărire penală sau procurorului, care, în termen de cel mult 5 zile de la primirea procesului-verbal, adoptă decizia privind pertinenta rezultatelor. Totodată, dacă este necesar, ofițerul de urmărire penală sau procurorul va da indicații scrise ofițerului de investigații privind întocmirea stenogramei fonogramelor declarate pertinente, care se anexează la procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații. Astfel, ofițerul de urmărire penală și procurorul va aprecia pertinenta rezultatelor nu în particular, dar în coroborare cu alte probe administrate, deoarece aceste probe, obținute prin efectuarea acțiunilor de urmărire penală (audiere, percheziție, ridicare, cercetare etc.), se păstrează la el. Împuternicirea atribuită

		<p>ofițerului de urmărire penală nu este exagerată, întrucât acesta nu va aprecia legalitatea probei, ci calitatea probei. Suplimentar, pertinenta este un element calitativ inferior concluziei și utilității probei. Chiar și așa, la momentul <i>Codul de procedură penală</i> deja pune în sarcina ofițerului de urmărire penală aprecierea, în mod independent, a concluziei probelor și dacă acestea, per ansamblu, sunt suficiente (a se vedea art. 289). Ținând cont de cele expuse mai sus, considerăm că este legitim și justificat, dar și oportun și util acordarea în competența ofițerului de urmărire penală a dreptului de a decide pertinenta probelor, precum și a dreptului de a declara nulitatea probelor rezultate din efectuarea măsurilor speciale de investigații, or, în cauza penală aflată în gestiunea sa, anchetatorul construiește probatoriul după cum consideră necesar. La fel, norma juridică de la art. 136 alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege nu este în conflict cu norma juridică de la art. 298 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția actuală, conform căreia, împotriva actelor, acțiunilor și inacțiunilor organului de urmărire penală și organului care exercită activitate specială de investigații pot înainta plângere bănuitul/învinuitul, reprezentantul legal al acestuia, apărătorul, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă și reprezentantul acestora, precum și alte persoane ale căror drepturi, libertăți și interese legitime au fost lezate de aceste organe, norma juridică fiind destinată, cu prioritate, subiecților enumerați, alții decât reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept.</p>
178.	Urmare a analizei prevederilor art. 136 alin. (9), remarcăm o neclaritate ce ține de mecanismul distrugerii rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații. Considerăm că, împuternicirea	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 136 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(9) După un an de la rămânerea irevocabilă a deciziei asupra cauzei penale și dacă nu sunt</p>

întocmirii de către procuror a procesului-verbal privind distrugerea rezultatelor obținute în urma efectuării măsurilor speciale, în timp ce subdiviziunea specializată a cărei ofițer de investigații a efectuat măsura specială de investigații urmează să distrugă rezultatele obținute este lipsită de sens. În același registru, menționăm că, prin formularea actuală din proiectul de lege, se înțelege că vor fi distruse și rezultatele din cauza penală care a fost examinată și în cadrul căreia a fost emisă o hotărâre judecătorească irevocabilă sau o ordonanță de încetare/clasare, care a devenit irevocabilă, păstrată în condițiile art. 211 din *Codul de procedură penală*, fapt care este inadmisibil, or, procedura de distrugere sau de clasare a proceselor penale și a cauzelor penale sunt prevăzute de acte departamentale care nu reglementează distrugerea graduală a materialelor cauzelor penale (indicatorul documentelor-tip și al termenelor lor de păstrare). În această ordine de idei, opinăm ca art. 136 alin. (9) să fie redat în următoarea formulă: „(9) După un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă acestea nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale în condițiile alin. (7), prin încheierea judecătorului de instrucție sau prin ordonanța procurorului se va dispune nimicirea originalelor rezultatelor măsurilor speciale de investigații, păstrate în condițiile alin. (5). Încheierea sau ordonanța se va expedia către subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații și este responsabilă de distrugerea propriu-zisă, cu întocmirea procesului-verbal. Procesul-verbal de distrugere va fi expediat judecătorului de instrucție care a emis încheierea sau procurorului care a emis ordonanța, pentru anexare la materialele cauzei penale.”.

folosite în alte cauze penale sau contravenționale conform alin. (7), judecătorul sau procurorul care a adoptat decizia asupra cauzei penale dispune, prin încheiere/ordonanță, nimicirea rezultatelor care se păstrează conform alin. (5) la judecătorul de instrucție sau la procurorul care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații. Subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații este responsabilă de nimicirea propriu-zisă a rezultatelor, întocmind un proces-verbal în acest sens, pe care îl expediază judecătorului sau procurorului pentru a fi anexat la materialele cauzei penale.” La fel, notăm că, în conformitate cu prevederile art. 136 alin. (9) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, după un an de la rămânerea irevocabilă a hotărârii asupra cauzei penale și dacă nu sunt folosite în alte cauze penale sau contravenționale, rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații sunt distruse în temeiul încheierii judecătorului (dacă procesul penal s-a finalizat la judecată) sau ordonanței procurorului (dacă procesul penal s-a finalizat la urmărirea penală), care întocmește un proces-verbal în acest sens, iar subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații care a efectuat măsura specială de investigații este responsabilă de distrugerea propriu-zisă a rezultatelor. Astfel, norma juridică respectivă prevede: 1) subiectul care adoptă hotărârea irevocabilă în cadrul cauzei penale (procurorul sau judecătorul) și care, eventual, dispune nimicirea rezultatelor efectuării măsurilor speciale (după caz, procurorul care a adoptat, prin ordonanță, decizia irevocabilă sau judecătorul care a adoptat, prin sentință, decizia irevocabilă); și 2) subiectul care nimicește propriu-zis rezultatele efectuării măsurilor (subdiviziunea specializată a ofițerului de investigații

		<p>care a efectuat măsura specială de investigații). După cum se înțelege, este eronată interpretarea conform căreia dispunerea nimicirii rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații ține de procurorul sau judecătorul de instrucție care a autorizat efectuarea și la care se păstrează rezultatele măsurii. De fapt, distrugerea se dispune de către persoana care a adoptat hotărârea irevocabilă în cadrul cauzei penale, aceasta urmînd a decide și cu privire la soarta de mai departe a materialelor, inclusiv probelor, anexate la dosarul penal.</p>
179.	<p>La art. 136 alin. (9), cuvintele „cauzei penale” considerăm oportun de substituit cu cuvintele „procesului penal”, iar cuvîntul „cauze”, de substituit cu cuvîntul „proces”, deoarece potrivit prevederilor art. 134 alin. (1), măsurile speciale de investigații pot fi efectuate în cadrul procesului penal, iar conform dispozițiilor art. 134 alin. (2), măsurile speciale de investigații prevăzute de alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) pot fi dispuse și efectuate din momentul începerii procesului penal, iar termenul de un an ar putea fi calculat și de la rămînera irevocabilă a deciziei de refuz în începerea urmăririi penale.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>De menționat că, măsurile speciale de investigații specificate la art. 134 alin. (1) pct. 2) lit. a) și g) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, adică măsura „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” și măsura „Culegerea de informații” comportă ingerințe minime în viața privată a persoanei, pot fi efectuate în orice moment și se aplică retroactiv.</p>
180.	<p>La art. 137 alin. (3), cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Instalarea aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video se dispune și în încăperea în care, potrivit probelor sau informațiilor obținute, se săvîrșesc acțiuni cu caracter infracțional”. Necesitatea introducerii acestei prevederi se explică prin oferirea posibilității investigării infracțiunilor cu caracter sistematic sau cazurilor denumite generic „fenomen”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor art. 137 alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video presupune accesul secret sau legendat în interiorul domiciliului, fără înștiințarea proprietarului/posesorului, în scopul studierii acestuia pentru descoperirea urmelor activității infracționale, pentru obținerea altor informații necesare probării circumstanțelor faptei infracționale, precum și pentru observarea și înregistrarea evenimentelor care se produc</p>

		<p>în domiciliu. Totodată, în corespundere cu dispozițiile art. 6 pct. 11) din <i>Codul de procedură penală</i>, domiciliul reprezintă locuință sau construcție destinată pentru locuirea permanentă sau temporară a unei sau a mai multor persoane (casă, apartament, vilă, cameră la hotel, cabină pe o navă maritimă sau fluvială), precum și încăperile anexate nemijlocit la acestea, care constituie o parte indivizibilă (verandă, terasă, mansardă, balcon, beci, un alt loc de uz comun). Aceeași normă juridică stipulează că, prin noțiunea de domiciliu, în sensul codului, se înțelege și orice teren privat, automobil, navă maritimă și fluvială privată, birou etc. Astfel, legislația de procedură penală în vigoare acoperă aspectele menționate în obiectie/propunere/recomandare, aceasta nefiind necesară, oportună și utilă.</p>
181.	<p>La art. 137² alin. (1), de substituit cuvintele „informațiilor audio sau video transmise între două sau mai multe persoane” cu cuvintele „conținutul comunicărilor între două sau mai multe persoane”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În corespundere cu dispozițiile art. 137² alin. (1) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, interceptarea comunicărilor și/sau imaginilor presupune folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul informațiilor audio sau video, transmise între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport informațional. Reieșind din semnificațiile ce se regăsesc în dicționarul explicativ al limbii române, informațiile „audio” reprezintă informațiile care pot fi percepute pe cale auditivă. Auzul reprezintă simțul cu ajutorul căruia pot fi percepute sunetele, la care se atribuie și comunicările între persoane (mai concret – comunicările orale). Altfel spus, interceptarea și înregistrarea comunicărilor constă în utilizarea mijloacelor tehnice în vederea captării oricăror sunete transmise între persoane pentru a comunica,</p>

		<p>constituie comunicări, precum și accesarea acestora, reprezentă obiectul măsurii speciale „Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice”, prevăzute de art. 137⁶ din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. În acest context, art. 137⁶ alin. (1) stipulează că, accesarea și/sau interceptarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice pentru obținerea datelor informatice stocate pe un suport informațional, fără înștiințarea proprietarului sau utilizatorului acestuia și/sau pentru colectarea în timp real a datelor informatice asociate comunicărilor printr-un sistem informatic, iar înregistrarea datelor informatice constă în stocarea informațiilor obținute în urma accesării și/sau interceptării pe un suport informațional. În acest registru, accentuăm că, comunicările ce se petrec între persoane prin aplicațiile Viber, WhatsApp, Telegram, Signal etc., bazate pe traficul de date informatice prin intermediul internetului, urmează a fi interceptate/înregistrate prin efectuarea măsurii speciale de investigații de accesare, interceptare și/sau înregistrare a datelor informatice, or, în cuprinsul normei juridice de la art. 137⁶ alin. (1) este specificat expres că se interceptează și se înregistrează datele informatice „asociate comunicărilor”, inclusiv în regim de timp real.</p> <p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 137² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(2) Prevederile alin. (1) se aplică în exclusivitate la cauzele penale care au ca obiect urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunilor prevăzute în următoarele articole din Codul penal: art. 135–145, 150, 151, 158, 164–165¹, art. 166 alin. (2) și (3), art. 166¹, 167, art. 168 alin. (2) și (3), art. 171 alin. (2) și (3), art. 172 alin. (2) și (3), art. 175,</p>
182.	La art. 137 ² alin. (2), de substituit textul „art. 181 ² alin. (3)–(5)” cu textul „art. 181 ² , art. 181 ³ ”.	

indiferent de faptul dacă aceste sunete sunt transmise în mediul ambiental sau prin intermediul rețelelor de comunicații electronice (de exemplu, prin telefonie), precum și stocarea informațiilor respective pe un suport tehnic. Astfel, norma juridică de la art. 137² alin. (1) acoperă ambele tipuri de interceptare a comunicărilor:

1) interceptarea comunicărilor purtate în mediul ambiental; și 2) interceptarea comunicărilor purtate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice.

Argumentele precum că interceptarea comunicărilor purtate în mediul ambiental nu este reglementată și această măsură nu cade sub incidența art. 137² alin. (1) nu sunt plauzibile. Așadar, instalarea mijloacelor tehnice asupra persoanei (cum ar fi denunțatorul) și interceptarea comunicărilor dintre aceasta și bănuitul/invinuitul de pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni constituie acțiuni investigative prevăzute de art. 137² alin. (1). Totodată, notăm că, deoarece interceptarea și înregistrarea comunicărilor purtate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice, spre deosebire de interceptarea și înregistrarea comunicărilor purtate în mediul ambiental, presupune procedee tehnice mai complexe, cu implicarea mai multor actori, asemeni furnizorilor de servicii de comunicații electronice și autorității abilitate prin lege cu asigurarea tehnică, aceasta este reglementată suplimentar, în mod detaliat, de art. 137² alin. (3)-(5). În altă ordine de idei, interceptarea imaginilor se referă la interceptarea imaginilor asemeni celor transmise prin intermediul Multimedia Messaging Service (MMS), ce se realizează la fel, prin telefonie, și nu la comunicările ce se realizează prin intermediul aplicațiilor de chat instantaneu, care au la bază schimbul de date informatice. Relevăm că, interceptarea/înregistrarea datelor informatice care

		<p>175¹, 181, 181¹, 181², 181³, art. 186 alin. (3)-(5), art. 187 alin. (3)-(5), art. 188, 189, art. 190 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(6), art. 191 alin. (2) lit. d) și alin. (3)-(5), art. 192¹ alin. (3), art. 201¹ alin. (3), art. 206, 207, 208¹, 208², art. 216 alin. (3), art. 217 alin. (3), art. 217¹ alin. (3) și (4), art. 217³ alin. (3), art. 217⁴ alin. (2) și (3), art. 219 alin. (2), art. 220 alin. (2) și (3), art. 224 alin. (3) și (4), art. 236, 237, art. 241¹ alin. (2), art. 242¹-243, art. 244 alin. (2), art. 245¹⁰ alin. (2) și (3), art. 248, 248¹, 248², 249, art. 259-261¹, 275, 278-279¹, art. 279² alin. (3) lit. b), art. 279³, art. 280, 282-286, 289-289³, art. 290 alin. (2), art. 292, 295-295², art. 303 alin. (3), art. 306-309, 314, 318, 324-328, 330², 333-335, art. 335¹ alin. (2), art. 337-340, 342-344, art. 352 alin. (3), art. 362, 362¹, art. 368 alin. (2), art. 370 alin. (2) și (3). Lista componentelor de infracțiuni este exhaustivă și poate fi modificată doar prin lege.”</p>
183.	<p>Urmare a analizei prevederilor art. 137² alin. (6) și în vederea coroborării cu prevederile art. 136 alin. (5), optăm pentru substituirea cuvintelor „în original suportul” cu cuvintele „purtătorul de informații”, deoarece în cuprinsul art. 136 alin. (5), în redacția propusă în proiectul de lege, se menționează că rezultatele declarate pertinente se copie pe suport și se anexează împreună cu procesul-verbal la cauza penală, iar rezultatele în original se păstrează la judecătorul de instrucție sau procuror, or, este incert faptul cum originalele rezultatelor măsurilor vor fi anexate și la cauza penală, totodată fiind transmise în original procurorului/judecătorului de instrucție care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații pentru păstrare.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Art. 137² alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(6) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sunt cunoscute, ale căror comunicări sunt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și client. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează suportul informațional pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcându-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.”</p> <p>De asemenea, menționăm că, în cadrul ședințelor grupului</p>

			<p>de lucru asupra proiectului consolidat de lege pentru modificarea <i>Codului de procedură penală</i>, s-a decis omogenizarea terminologiei în tot cuprinsul codului prin utilizarea noțiunii „suport informațional”.</p>
184.	La art. 137 ⁴ alin. (2), după textul „181 ² ”, de completat cu textul „181 ³ ”.		<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137⁴ alin. (2) din Codul de procedură penală va avea următorul cuprins: „(2) Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare se dispune în cazul urmăririi penale pornite pe faptul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute de art. 158, 165, 165¹, 181¹, 181², 181³, 189–192, 196, 199, 206, 208, 209, 217–217⁵, 220, 236, 237, 239–248, 248¹, 248², 249, 251–253, 255, 256, 260⁶, 278, 279, 279¹, 279³, 283, 284, 290, 292, 301¹, 302, 324–327, 328, 330¹, 330², 333, 334, 337–344, 352, 361 și 362¹ din Codul penal.”.</p>
185.	La art. 137 ⁵ , în vederea stabilirii unei clarități privind aplicabilitatea prevederilor legii, de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute de art. 177, 178, 237, 259–261 ¹ și 301 ¹ din Codul penal.”. Totodată, la art. 137 ⁵ alin. (2) și la art. 138 alin. (3), considerăm judicios substituirea cuvintelor „în scris” cu cuvintele „în format electronic”.		<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția/propunerea/recomandarea nu este argumentată, nefiind demonstrată necesitatea, oportunitatea și utilitatea acesteia.</p>
186.	Subsecvent, considerăm necesar ca art. 138 să fie completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „(6) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave.”.		<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138 alin. (6) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(6) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave.”.</p>
187.	Considerăm necesară completarea proiectului de lege supus avizării cu măsura specială de investigații „Supravegherea transfrontalieră”. Excluderea acestei măsuri este motivată de către autorul proiectului de lege		<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă care însoțește proiectul de lege este menționat că, în proiectul de lege se propune excluderea măsurii speciale de investigații prevăzute de</p>

	<p>prin inaplicabilitatea acesteia, or, este necesar de menționat că, în cadrul activității de asistență juridică internațională în materie penală, măsura specială de supraveghere transfrontalieră este pe larg utilizată, în special în cadrul echipelor comune de investigații încheiate dintre Republica Moldova și alte state interesate, după caz. Supravegherea transfrontalieră a fost inclusă ca formă de asistență juridică internațională în materie penală între state prin <i>Protocolul adițional nr. 2 la Convenția europeană de asistență juridică în materie penală</i>.</p>	<p>art. 134¹ „Monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice” și a măsurii speciale de investigații specificate la art. 138¹ „Supravegherea transfrontalieră”, din cauza inaplicabilității acestora. Subliniem că, în cadrul ședințelor grupului de lucru, reprezentanții subdiviziunilor specializate care efectuează activitate specială de investigații și ai organelor de urmărire penală din cadrul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne au confirmat faptul că, în practică, nu se atestă cazuri de efectuare a supravegherii transfrontaliere.</p>
<p>188.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>în conformitate cu prevederile art. 138⁴ alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, contravenția/infracțiunea simulată, deși în mod formal întrunește elementele constitutive ale compoentei de contravenție/infracțiune, nu constituie contravenție/infracțiune și se săvârșește doar în scopul menținerii legendei, probării existenței infracțiunii și identificării făptuitorului. La fel, art. 14 din <i>Codul penal</i> și art. 10 din <i>Codul contravențional</i> definesc noțiunile „infracțiune” și, respectiv, „contravenție”. Nu există nici o necesitate de a defini noțiunea „infracțiune simulată” și noțiunea „contravenție simulată”, tendința definirii tuturor lexemelor posibile în actele normative naționale reprezentând o practică vicioasă a creației legislative autohtone care nu face decât să producă efecte adverse celor dorite, împovărând, astfel, cadrul normativ în vigoare, ceea ce complică aplicarea acestuia de către practicieni. În altă ordine de idei, suntem de acord cu faptul că normele de drept de la art. 138¹ alin. (3) și (4) și de la art. 138⁴ alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, sunt mai degrabă norme de drept material, decât norme de drept procesual.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>în conformitate cu prevederile art. 138⁴ alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, contravenția/infracțiunea simulată, deși în mod formal întrunește elementele constitutive ale compoentei de contravenție/infracțiune, nu constituie contravenție/infracțiune și se săvârșește doar în scopul menținerii legendei, probării existenței infracțiunii și identificării făptuitorului. La fel, art. 14 din <i>Codul penal</i> și art. 10 din <i>Codul contravențional</i> definesc noțiunile „infracțiune” și, respectiv, „contravenție”. Nu există nici o necesitate de a defini noțiunea „infracțiune simulată” și noțiunea „contravenție simulată”, tendința definirii tuturor lexemelor posibile în actele normative naționale reprezentând o practică vicioasă a creației legislative autohtone care nu face decât să producă efecte adverse celor dorite, împovărând, astfel, cadrul normativ în vigoare, ceea ce complică aplicarea acestuia de către practicieni. În altă ordine de idei, suntem de acord cu faptul că normele de drept de la art. 138¹ alin. (3) și (4) și de la art. 138⁴ alin. (8) din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, sunt mai degrabă norme de drept material, decât norme de drept procesual.</p>

		<p>Chiar și așa, normele juridice respective reglementează temeuri speciale de liberare de răspundere penală, care se aplică anume în legătură cu efectuarea unor acțiuni procesuale (efectuarea măsurilor speciale în cadrul proceselor penale), stabilirea acestora în <i>Codul de procedură penală</i> fiind mai potrivită.</p>
189.	<p>La art. 138¹ alin. (5), după textul „181^{2,3}”, de completat cu textul „181³”. Necesitatea includerii art. 181³ din <i>Codul penal</i> rezidă în faptul că, efectuarea măsurii „Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite”, ar permite documentarea și probarea unor asemenea fapte ilegale, iar în anumite situații specifice, realizarea scopului procesului penal pe altă cale (alte mijloace de probă și procedee probatorii decât măsurile speciale) nu este posibilă.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138¹ alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(5) Măsura specială de investigații prevăzută de prezentul articol poate fi dispusă și în cazul infracțiunilor ușoare și mai puțin grave prevăzute la art. 181¹, 181², 181³, 189, 256, 333 și 334 din <i>Codul penal</i>.”.</p>
190.	<p>Urmare a studierii art. 138² alin. (2) se atestă că formularea este ambiguă și neclară. Astfel, opinăm pentru reformularea acestui alineat.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 138² alin. (2) din <i>Codul de procedură penală</i> este clară și previzibilă.</p>
191.	<p>La art. 138⁴ alin. (12), de substituit textul „Legii nr. 105/2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal” cu textul „art. 110 din <i>Codul de procedură penală</i>”, deoarece procedura de audiere a martorilor în condiții speciale, inclusiv cu imaginea și vocea distorsionată în condiții de maximă confidențialitate, este reglementată de prevederile art. 110 din <i>Codul de procedură penală</i>, or, art. 16 din <i>Legea nr. 105/2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal</i> este o normă de blanchetă și face trimitere la art. 110 și 110¹ din <i>Codul de procedură penală</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p><i>Legea nr. 105/2008 cu privire la protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal</i> reprezintă legea de bază în materia protecției martorilor și a celorlalți participanți la procesul penal. Din acest motiv, se face trimitere la reglementările legii organice respective (în ansamblu și nu doar prevederile art. 16).</p>

192.	<p>La art. 4 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, cuvintele „cu excepțiile” urmează a fi interpretate. În această ordine de idei, propunem completarea articolului cu un alineat nou care să prevadă excepțiile respective.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 4 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i> este clară și previzibilă, or, excepțiile la care se face referire sunt prevăzute de art. 22¹ alin. (1) lit. a)-d) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>
193.	<p>În vederea coroborării prevederilor art. 5 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> cu prevederile art. 39 „Controlul exercitat de către procuror” din aceeași lege, în redacția propusă în aviz, considerăm necesar de substituit cuvintele „procurorului ierarhic superior” cu textul „Procurorul General, adjuncții acestuia și/sau procurorii desemnați prin ordinul acestuia”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În vederea exercitării unui control eficient asupra activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal, se consideră a fi cel mai oportun ca responsabilitatea respectivă să îi revină procurorului ierarhic superior. Remarcăm că, nu poate fi distinsă o justificare rezonabilă de limitare a controlului la Procurorul General, adjuncții Procurorului General și/sau procurorii desemnați de către Procurorul General. Asemenea prevederi ar conduce spre tergiversarea examinării contestațiilor din cauza numeroaselor sarcini ale conducerii Procuraturii Generale.</p>
194.	<p>Propunem completarea art. 5¹ din <i>Legea nr. 59/2012</i> cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Solicitarea cooperării, prin efectuarea activității speciale de investigații în cadrul urmăririi penale, în orice caz, se realizează prin cereri de asistență juridică internațională în materie penală în conformitatea cu prevederile tratatelor internaționale, ale capitolului IX din Codul de procedură penală și ale Legii nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală.” Această propunere rezultă din prevederile instrumentelor internaționale, cum ar fi art. 1 din <i>Convenția europeană de asistență juridică în materie penală</i>, care prevede că, părțile contractante se angajează să-și acorde reciproc, potrivit dispozițiilor prezentei convenții, asistența judiciară cea mai amplă cu putință, în orice procedură privitoare la infracțiuni,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiectiile și/sau propunerile/recomandările nr. 36.</p>

	<p>a căror reprimare este, în momentul solicitării asistenței, de competența autorităților judiciare ale părții solicitante; și art. 3 din <i>Convenția europeană de asistență juridică în materie penală</i>, care prevede că, partea solicitată va face să se îndeplinească, în formele prevăzute de legislația sa, comisiile rogatorii referitoare la o cauză penală, care îi vor fi adresate de către autoritățile judiciare ale părții solicitante și care au ca obiect îndeplinirea acielor de urmărire sau comunicarea mijloacelor materiale de probă, dosarelor sau documentelor, precum și din dispozițiile legislației naționale în vigoare (art. 531, 532 și 536 din <i>Codul de procedură penală</i>; și art. 24–25 din <i>Legea nr. 371/2006 cu privire la asistența juridică internațională în materie penală</i>).</p>	
195.	<p>La art. 12 alin. (1) lit. f), după cuvintele „activității speciale de investigații”, de completat cu cuvintele „conform planului confirmat de către conducătorul autorității publice, potrivit prevederilor regulamentului pentru finanțarea activității speciale de investigații, aprobat prin Hotărârea Guvernului”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția/propunerea/recomandarea nu este argumentată, nefiind demonstrată necesitatea, oportunitatea și utilitatea acesteia.</p>
196.	<p>La art. 12 alin. (3), după cuvintele „conducătorului subdiviziunii specializate”, de completat cu textul „și informarea, după caz, a procurorului sau a judecătorului de instrucție care a dispus sau a autorizat măsura specială de investigații”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Informarea, după caz, a procurorului sau a judecătorului de instrucție care a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații în legătură cu refuzul sau renunțarea ofiterului de investigații este lipsită de sens. Totodată, în afara procesului penal, procurorul nu poate dispune efectuarea măsurii speciale de investigații.</p>
197.	<p>La art. 19 alin. (5), urmează de revăzut temeuriile pentru dispunerea și efectuarea măsurilor speciale de investigații. Luînd în considerație faptul că, la dispunerea măsurilor speciale de investigații este imperios de ținut cont de imixtiunea neargumentată în viața privată, considerăm necesară excluderea</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Reieșind din obiecția/propunerea înaintată, norma juridică de la art. 2 lit. g) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Sarcinile activității speciale de investigații sunt: [...] g) evaluarea integrității instituționale.”, norma juridică de la art. 19 alin. (1) pct. 5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Temeuriile</p>

	<p>circumstanței „evaluarea integrității instituționale”, care constituie temei pentru dispunerea efectuării măsurilor speciale de investigații. La fel, nu este argumentată necesitatea efectuării măsurilor speciale de investigații în cazul anumitor circumstanțe, cum ar fi „ce pun în pericol securitatea ofițerului de investigații sau a membrilor familiei acestuia”. Tot aici, menționăm că, noțiunea „amenințările ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului” este prea vastă și urmează a fi revizuită. În această ordine de idei, considerăm necesar, după cuvintele „contra securității de stat”, de completat cu textul „prevăzute de art. 1 din Legea securității statului nr. 618/1995”.</p>	<p>pentru dispunerea măsurilor speciale de investigații sunt: [...] evaluarea integrității instituționale.” și norma juridică de la art. 27 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Pe lângă măsurile prevăzute de alin. (1) pct. 2) și 3), în cadrul testului de integritate profesională pot fi efectuate, prin derogare de la prevederile alin. (3), și măsurile prevăzute de alin. (1) pct. 1) lit. a) și e)” se abrogă. În contrast, este firesc ca cele trei categorii de persoane –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ofițerii de investigații și membrii familiilor acestora; 2) investigatorii sub acoperire, colaboratorii confidențiali și membrii familiilor acestora; și 3) martorii, precum și alți participanți la procesul penal și membrii familiilor acestora; – să fie protejați, inclusiv prin efectuarea măsurilor speciale de investigații, având în vedere riscurile sporite pe care le generează activitatea acestora pe dosarele speciale și pe dosarele penale. Cu privire la „amenințările ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului”, subliniem că, în cuprinsul art. 4 din <i>Legea securității statului nr. 618/1995</i>, se conține o listă exhaustivă privind faptele (acțiunile/inacțiunile) și circumstanțele care constituie pericol deosebit pentru securitatea statului. În acest context, reiterăm că, necesitatea efectuării măsurilor speciale de investigații urmează a fi apreciată inclusiv de către, după caz, procuror sau judecător, la examinarea demersului motivat privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații pe temeiul „amenințărilor ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului”.
<p>198.</p>	<p>La art. 20 alin. (7), după cuvintele „aparității circumstanțelor noi”, de completat cu textul „recent descoperite, necunoscute, la moment, de către organul care efectuează activitate specială de investigații”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 20 alin. (7) din <i>Legea nr. 59/2012</i> este clară și previzibilă.</p>

199.	La art. 22 alin. (5 ¹) lit. a), după cuvintele „dacă nu a fost depusă contestație”, de completat cu textul „, după informarea persoanei supuse măsurilor speciale de investigații”.	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial</p> <p>Art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(9) După constatarea respectării sau nerespectării legalității, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.”. Reieșind din modificările operate la art. 22 alin. (9), prin care se precizează că, indiferent de faptul dacă măsura specială de investigații s-a efectuat cu sau fără respectarea legalității, persoana oricum este informată despre supunerea sa măsurilor speciale, completarea cuprinsului dispoziției normei juridice de la art. 22 alin. (5¹) lit. a) devine inoportună.</p>
200.	La art. 22 ¹ alin. (1) lit. a), după cuvintele „și sănătatea persoanei”, de completat cu textul „, supuse măsurilor speciale de investigații sau în privința altei persoane în coraport cu aceasta”.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Dispoziția normei juridice de la art. 22¹ alin. (1) lit. a) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, este intenționat formulată astfel – „informarea constituie risc sporit pentru viața și sănătatea persoanei”, pentru a asigura protecție inclusiv și terțelor persoane.</p>
201.	La art. 22 ¹ alin. (1) lit. d), noțiunea „pericol deosebit pentru securitatea statului” este prea largă și urmează a fi definită mai clar/explicit sau să se facă referire la o listă exhaustivă de infracțiuni care ar constitui temei pentru inițierea măsurilor speciale de investigații. De menționat că, acțiunile care prezintă pericol deosebit pentru securitatea statului sunt prevăzute de art. 4 alin. (2) din <i>Legea securității statului nr. 618/1995</i> , or, din cuprinsul normei juridice precitate pot fi autorizate măsuri speciale de investigații pe un număr nedeterminat de acțiuni considerate a fi pericol deosebit	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Potrivit prevederilor art. 4 din <i>Legea securității statului nr. 618/1995</i>, pericol deosebit pentru securitatea statului prezintă: a) acțiunile îndreptate spre schimbarea prin violență a regimului constituțional, suprimarea suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării; b) activitatea ce contribuie, atât în mod direct, cât și în mod indirect, la desfășurarea de acțiuni militare contra țării sau la declanșarea războiului civil; c) acțiunile militare și alte acțiuni violente care subminează temeliile statului; d) acțiunile care</p>

pentru securitatea statului. Astfel, considerăm că, situațiile/cazurile în care pot fi dispuse măsurile speciale de investigații urmează a fi stabilite concret.

favorizează apariția de evenimente extraordinare în transporturi, telecomunicații, la unitățile economice și cele de importanță vitală; e) spionajul, transmiterea informațiilor ce constituie secret de stat altor state, precum și obținerea ori deținerea ilegală a informațiilor ce constituie secret de stat în vederea transmiterii lor unor state străine sau entități/structuri anticonstituționale; f) trădarea manifestată prin acordarea de ajutor unui stat străin în desfășurarea activității ostile împotriva Republicii Moldova; g) acțiunile care au ca scop răsturnarea prin violență a autorităților publice alese pe cale legală; h) acțiunile care lezează drepturile și libertățile constituționale ale cetățenilor și pun în pericol, prin aceasta, securitatea statului; i) pregătirea și comiterea actelor teroriste, atentatelor la viața și la sănătatea persoanelor oficiale de rang înalt din Republica Moldova, a oamenilor de stat și fruntașilor vieții publice din alte state, aflați în Republica Moldova; j) sustragerea armamentului, munițiilor, tehnicii militare, materiilor explozive, radioactive, otrăvitoare, psihotrope/stupeficante, toxice și de altă natură, contrabanda cu acestea, producerea, folosirea, transportarea și păstrarea lor ilegală, dacă prin aceasta sunt atinse interesele de asigurare a securității statului; k) constituirea de organizații sau grupări ilegale care pun în pericol securitatea statului sau participarea la activitatea acestora; l) cazurile de criminalitate organizată și/sau de corupție, care subminează securitatea statului. Astfel, după cum se observă, *Legea securității statului nr. 618/1995* conține o listă exhaustivă privind faptele (acțiunile/încălcările) și circumstanțele care constituie pericol deosebit pentru securitatea statului. În acest context, reiterăm că, necesitatea efectuării măsurilor speciale de investigații urmează a fi apreciată inclusiv de către, după caz,

		<p>procuror sau judecător, la examinarea demersului motivat privind autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații pe temeul „amenințării ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului”.</p>
202.	<p>La art. 22¹ alin. (4), noțiunile „permanent” și „provizoriu” urmează a fi explicate în coraport cu alin. (5) din același articol.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Noțiunile „provizoriu” și „permanent” nu ar trebui să suscite probleme legate de claritate, acestea urmînd a fi înțelese în sens uzual. Totodată, <i>Legea nr. 59/2012</i> nu poate să prevadă toate circumstanțele care ar constitui temei cu caracter provizoriu sau cu caracter permanent, noțiunile respective urmînd a fi dezvoltate de practica investigațiilor speciale.</p>
203.	<p>La art. 24 alin. (2), după cuvîntul „planurile”, de exclus textul „și rezultatele efectuării activității speciale de investigații”, din motiv că, rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații nu sunt informații atribuite la secret de stat conform prevederilor <i>Legii nr. 254/2008 cu privire la secretul de stat</i>.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 24 alin. (2) din <i>Legea nr. 59/2012</i> este destinată anume acelor rezultate ale efectuării măsurilor speciale de investigații, care sunt atribuite la secret de stat în condițiile legislației în vigoare.</p>
204.	<p>La art. 24, de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Rezultatele efectuării activității speciale de investigații sunt informații cu accesibilitate limitată sau atribuite la secret de stat în circumstanțele prevăzute de lege.”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția/propunerea/recomandarea nu este argumentată, nefiind demonstrată necesitatea, oportunitatea și utilitatea acesteia.</p>
205.	<p>La art. 26 alin. (4), textul „5 zile” de substituit cu textul „15 zile”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția/propunerea/recomandarea nu este argumentată, nefiind demonstrată necesitatea, oportunitatea și utilitatea acesteia.</p>
206.	<p>Studiind modificările propuse în proiectul de lege, constatăm o neconcordanță vădită dintre prevederile <i>Legii privind activitatea specială de investigații</i> și prevederile <i>Codului de procedură penală</i>. Unele modificări propuse la legea menționată vin să aducă schimbări conceptuale, total diferite de prevederile actualei legi în vigoare, însă studiul efectuat denotă</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 54. În același timp, reiterăm că, „Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video” reprezintă măsura specială de investigații care comportă</p>

contradicții esențiale între prevederile codului și cele ale legii. În acest sens, legiuitorul a statuat la art. 2 alin. (4) din *Codul de procedură penală* faptul că normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în cod și, în consecință, efectuarea măsurilor speciale de investigații în afara procesului penal, fără includerea acestei noțiuni, precum și a competențelor de rigoare, ar duce la caducitatea legii în sine. În jurisprudența sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure. De altfel, la efectuarea măsurilor speciale de investigații, cum ar fi interceptarea și înregistrarea comunicărilor, la etapa urmăririi penale, CEDO a stabilit condițiile minime pe care legea trebuie să le conțină pentru a se evita abuzurile: 1) natura infracțiunilor care pot da naștere unei interceptări; 2) cercul de persoane ale căror comunicări pot fi interceptate; 3) durata interceptării; 4) trebuie stabilită procedura care trebuie urmată pentru examinarea, utilizarea și stocarea datelor obținute; 5) trebuie stabilite măsurile care trebuie întreprinse pentru comunicarea informațiilor către părți; și 6) circumstanțele în care datele interceptate pot sau trebuie să fie șterse sau nimicite (*cauza Big Brother Watch și alții c. Regatului Unit*), accepțiuni care au fost preluate ulterior și de către Curtea Constituțională (*Hotărârea nr. 31 din 23.09.2021*). În această ordine de idei, reiterăm necesitatea ajustării prevederilor art. 27 alin. (1) pct. 1) din *Legea nr. 59/2012*, în redacția propusă în proiectul de lege, la prevederile art. 134 din *Codul de procedură penală* și completarea celui dinții articol cu măsura specială de investigații

cea mai gravă imixtiune în viața privată a persoanei. Din acest motiv, conform dispozițiilor art. 137 alin. (4) din *Codul de procedură penală*, în redacția propusă în proiectul de lege, autorizarea prelungirii efectuării acesteia se permite până la cel mult 90 de zile. În același registru, evidențiem că, în ipoteza în care ar exista suficiente temeiuri faptice pentru a dispune și a efectua respectiva măsură specială de investigații în afara procesului penal, cel mai probabil, bănuiala rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni ar fi conturată demult, astfel încât ar fi posibilă începerea urmăririi penale și cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video în cadrul procesului penal. Anume aceste raționamente au stat la baza deciziei de neincludere în *Legea privind activitatea specială de investigații*, în redacția propusă în proiectul de lege, a măsurii speciale de investigații menționate, efectuarea acesteia nefiind posibilă în afara procesului penal.

	<p>„Cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video”. Considerăm că, argumentele invocate de către autor în sinteză nu sunt întemeiate. Astfel, conform dispozițiilor art. 27 alin. (1), pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege, pot fi dispuse și efectuate următoarele măsuri speciale:</p> <p>1) cu autorizarea judecătorului de instrucție la demersul procurorului: a) supravegherea tehnică; b) interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor; c) reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale; d) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare; e) colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice; f) accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice. Efectuind o analiză a prevederilor art. 27 alin. (1), constatăm că, legiuitorul prevede/permite posibilitatea efectuării în afara procesului penal, cu autorizarea judecătorului de instrucție, a unor măsuri speciale de investigații care, în sine, la fel, prezumă o ingerință majoră în viața privată a persoanei.</p>	
207.	<p>Susținem și în continuare obiecția/propunerea înaintată în avizul anterior, privind excluderea acordării dreptului conducătorului subdiviziunii specializate de a autoriza măsura specială de investigații de urmărire vizuală. Reiterăm că, acest drept al conducătorului va genera lipsa unui control corespunzător, care va conduce spre ingerințe neargumentate în viața privată a persoanelor și abuzuri din partea subiecților activității speciale de investigații. Mai mult, prevederile noi contravin dispozițiilor art. 134 din <i>Codul de procedură penală</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, conform căruia, măsura respectivă este autorizată în exclusivitate</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În nota informativă se subliniază necesitatea soluționării birocratizării excesive a activității speciale de investigații în afara procesului penal, care, conform naturii sale, se bazează pe operativitate și, concomitent, ale cărei scop și sarcini diferă de cele ale activității speciale de investigații în cadrul procesului penal. Reieșind din problema invocată, se propune ca prevederile <i>Legii privind activitatea specială de investigații</i> (care urmează să reglementeze doar activitatea specială de investigații în afara procesului penal), spre deosebire de prevederile <i>Codului de procedură penală</i> (care urmează</p>

de către procuror. Astfel, considerăm necesar de abrogat lit. b) de la art. 27 alin. (1) pct. 3) și de completat art. 27 alin. (1) pct. 2), cu o literă nouă, care să prevadă măsura specială de investigații „Urmărirea vizuală”.

să reglementeze doar activitatea specială de investigații în cadrul procesului penal), să atribuie în competența conducătorului subdiviziunii specializate autorizarea efectuării următoarelor măsuri speciale de investigații:

a) cercetarea obiectelor și documentelor; b) urmărirea vizuală; și c) culegerea de informații. De menționat că, se optează anume pentru respectivele trei măsuri, fiindcă acestea presupun ingerințe minime în viața privată a persoanei. Evidențiem că, urmărirea vizuală nu aduce atingeri grave vieții private, deoarece, spre deosebire de supravegherea tehnică, aceasta reprezintă relevarea și fixarea cronologică a acțiunilor/inacțiunilor, poziționărilor, mișcărilor și contactelor (legăturilor) persoanelor, supravegherea imobilelor, urmărirea și localizarea mijloacelor de transport și a altor obiecte, fără utilizarea mijloacelor tehnice (inclusiv speciale), astfel încât reproducerea obiectivă a datelor acumulate este imposibilă. În această ordine de idei, în vederea creșterii operativității și eficienței activității speciale de investigații în afara procesului penal, se preconizează transferarea anumitor competențe de la procuror la conducătorul subdiviziunii specializate și acordarea celui din urmă a instrumentelor (măsurilor speciale de investigații) enumerate supra.

208. În vederea stabilirii unui mecanism de control exercitat de către procuror, considerăm necesar ca alin. (1)-(3) ale art. 39 să fie redactate în următoarea formulă:

„(1) Controlul asupra executării prezentei legi se efectuează de către Procurorul General, adjuncții Procurorului General și/sau procurorii desemnați prin ordinul acestuia, în baza plîngerilor depuse de către persoanele ale căror drepturi și interese legitime se presupune că au fost încălcate în urma efectuării activității speciale de investigații sau din oficiu.”;

Nu se acceptă

În vederea exercitării unui control eficient asupra activității speciale de investigații efectuate în afara procesului penal, se consideră a fi cel mai oportun ca responsabilitatea respectivă să îi revină procurorului ierarhic superior. Remarcăm că, nu poate fi distinsă o justificare rezonabilă de limitare a controlului la Procurorul General, adjuncții Procurorului General și/sau procurorii desemnați de către Procurorul General. Asemenea prevederi ar conduce spre tergiversarea

	209.	<p>„(2) Procurorul General, adjuncții Procurorului General și/sau procurorii desemnați care efectuează controlul au drept de acces la informațiile ce constituie secret de stat și la dosar special.”; „(3) Activitatea colaboratorilor confidențiali se află sub controlul Procurorului General, adjuncților Procurorului General și/sau al unui procuror desemnat prin ordinul acestuia.”.</p> <p>La art. I pct. 4, privind art. 134 alin. (1) pct. 1) lit. e) și f) din <i>Codul de procedură penală</i> (privind „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare” și privind „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice”), se propune atribuirea autorizării efectuării măsurilor respective în competența procurorului. Raționamentele care stau la baza acestei inițiative rezidă în gradul diminuat de ingerință, adică de informații private obținute despre persoane. La autorizarea colectării informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, la fel, nu sunt identificate ingerințe semnificative în viața privată a persoanei, or, descifrarea apelurilor și a locului efectuării lor nu permite obținerea informațiilor referitoare la conținutul comunicărilor. De menționat că, informațiile obținute în urma efectuării acestor măsuri adesea sunt stocate și în alte bănci de date cu acces public sau limitat, care pot fi obținute și printr-o solicitare obișnuită. Cu titlu de exemplu, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are acces nelimitat la informațiile legate de tranzacțiile financiare.</p>	<p>examinării contestațiilor din cauza numeroaselor sarcini ale conducerii Procuraturii Generale.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>*Avizul Ministerului Afacerilor Interne include opiniile autorităților publice subordonate (IGP, IGPF, SPIA și BMA).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixțiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale de investigații unei persoane cu un grad mai înalt de independență decât procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitate sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens. Suplimentar, concretizăm că, chiar dacă asemenea autorități publice ca Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Autoritatea Națională de Integritate dispun de acces la informațiile financiare în condiții obișnuite, fără a fi necesară vreo autorizare suplimentară, cum ar fi cea a judecătorului de instrucție într-un proces penal, această posibilitate se datorează faptului că, pentru aceste autorități publice, accesul la informațiile financiare</p>		

	<p>precum rulelele conturilor bancare țin de îndeplinirea atribuțiilor aferente competențelor funcționale. În acest registru, dacă pentru reprezentanții autorităților publice enumerate mai sus accesarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate ordinară, de rutină, atunci pentru reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept asemeni organelor de investigații speciale, organelor de urmărire penală sau organelor procuraturii ridicarea și examinarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate extraordinară, pentru care legea prevede necesitatea obținerii unei autorizații.</p>
<p>210.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Norma juridică de la art. 8 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> stabilește în mod clar care este rolul conducătorului subdiviziunii specializate și nu necesită a fi modificată. Cuvântul „departamental” indică asupra autorităților administrației publice centrale de specialitate, însă nu se referă exclusiv la conducătorii autorităților publice respective, dar și la alte persoane cu funcție de conducere (conducătorii subdiviziunilor structurale). Reieșind din aceasta, controlul departamental poate fi exercitat și de către conducătorii subdiviziunilor specializate care efectuează activitate specială de investigații. La fel, în vederea asigurării unui grad adecvat de independență ofițerilor de investigații în exercitarea atribuțiilor sale prevăzute de lege, controlul departamental asupra activității acestora se încredințează conducătorilor subdiviziunilor specializate, care, de asemenea, sunt ofițeri de investigații.</p> <p>La art. II pct. 22, privind art. 8 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(1) Conducătorul subdiviziunii specializate a autorității publice care efectuează activitatea specială de investigații, denumită în continuare subdiviziune specializată, repartizează actele prin care se dispune efectuarea măsurilor speciale de investigații, coordonează activitatea ofițerilor de investigații din subordine și exercită controlul asupra lor prin indicații în scris.”. Propunerea este inspirată, prin analogie, din <i>Codul de procedură penală</i>, în care se indică că toate indicațiile trebuie să fie în scris. Un alt argument constă în prevederile art. 11 lit. c), conform cărora ofițerul de investigații are obligația să execute indicațiile scrise ale conducătorului subdiviziunii specializate. O altă necesitate este asigurarea unui control riguros asupra activității speciale de investigații. Cu privire la cuvântul „departamental” menționăm că, acesta se referă la ramură, minister etc. Conducătorul subdiviziunii specializate exercită controlul nemijlocit asupra activității ofițerilor din subordine. Controlul departamental se referă la controlul din partea autorității publice a cărei</p>

	<p>subdiviziune specializată efectuează activitate specială de investigații, aici fiind verificată inclusiv activitatea conducătorului subdiviziunii specializate. Totodată, controlul departamental este prevăzut de art. 40 din <i>Legea nr. 59/2012</i>.</p>	
211.	<p>La art. II pct. 21, privind art. 20 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de exclus textul „iar cele prevăzute la art. 27 alin. (1) pct. 3) se autorizează la demersul motivat al ofițerului de investigații”. Propunerea este motivată de faptul că această dispoziție intră în contradicție cu art. 20 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>La art. 20 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, este indicată persoana care solicită autorizarea efectuării măsurilor speciale de la art. 27 alin. (1) pct. 3) – ofițerul de investigații, precum și modalitatea prin care se solicită autorizarea – prin înaintarea demersului de către ofițerul de investigații, iar la art. 20 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, este indicată persoana care autorizează efectuarea măsurilor speciale de la art. 27 alin. (1) pct. 3) – conducătorul subdiviziunii specializate, precum și modalitatea prin care se autorizează – prin aplicarea rezoluției de către acesta.</p>
212.	<p>La art. II pct. 21, privind art. 20 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „(9) Ofițerul de investigații care a dispus efectuarea măsurii speciale de investigații, în termen de cel mult 30 de zile de la data autorizării măsurii speciale de investigații sau în termenul stabilit în actul de dispunere, în caz de necesitate, va solicita prelungirea efectuării acesteia”. Propunerea este motivată de faptul că măsura poate fi dispusă de către un ofițer de investigații, iar efectuată de către alt ofițer de investigații sau subdiviziune specializată. Totodată, rezultatele măsurii speciale de investigații urmează a fi consemnate conform dispozițiilor art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Aprecierea necesității, oportunității și utilității autorizării prelungirii efectuării măsurii speciale de investigații trebuie să fie făcută de către ofițerul de investigații care a efectuat măsura specială de investigații, or, acesta cunoaște cel mai bine situația faptică și, după cum se menționează în obiecția/propunerea înaintată în aviz, ofițerul care efectuează măsura nu mereu coincide cu ofițerul care dispune măsura, astfel încât se impune necesitatea precizării faptului că responsabilitatea informării conducătorului subdiviziunii specializate sau procurorului despre rezultatele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații, precum și solicitării prelungirii efectuării îi revine ofițerului de investigații care nemijlocit a efectuat măsura.</p>

213.	La art. II pct. 22, privind art. 21 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de completat cu cuvintele „cu excepțiile stabilite de prezenta lege”. Propunerea este motivată de prevederile art. 22 alin. (5), (5 ¹) și (11).	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 21 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(6) Rezultatele efectuării măsurilor speciale de investigații obținute în privința persoanelor se păstrează în dosarul special și se nimicesc odată cu acesta, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.”</p>
214.	La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de completat cu textul „, cu excepția informațiilor atribuite la secret de stat”. Propunerea este motivată de faptul că temei pentru efectuarea urmăririi informative în cadrul dosarelor speciale deseori sunt informațiile, parvenite de la organele de drept ale altor state, organizațiile internaționale și agențiile Uniunii Europene, ce țin de documentarea criminalității care poartă un caracter transnațional și durează o perioadă îndelungată de timp. Informarea persoanei supuse urmării informative despre temeiul pornirii dosarului special sau includerea persoanei în urmărire informativă poate urma scurgerea informațiilor și, respectiv, periclită investigațiile internaționale, care se pot solda cu urmări extrem de grave pentru autoritatea organelor de drept ale statului și însuși a Republicii Moldova.	<p style="text-align: center;">Se acceptă</p> <p>Art. 22 alin. (10) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(10) În termen de 30 de zile din momentul informării prevăzute la alin. (9), persoana supusă măsurii speciale de investigații are dreptul să facă cunoștință cu actele de dispoziție privind dispunerea, autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii speciale de investigații, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor efectuării măsurii speciale de investigații, suportul informațional și încheierea/ordonanța privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații, cu excepția informațiilor atribuite la secret de stat.”</p>
215.	La art. II pct. 23, privind art. 22 din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de abrogat alin. (11), deoarece această procedură este prevăzută de art. 21 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i> .	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Prevederile art. 21 alin. (6) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, reglementează păstrarea rezultatelor efectuării măsurilor speciale de investigații ca parte a dosarelor speciale (materiale anexate).</p>
216.	La art. II pct. 24, privind art. 22 ¹ alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , după cuvintele „amânarea informării pentru o perioadă determinată de timp”, de completat cu cuvintele „sau neinformarea”. Propunerea este motivată de faptul că temeiurile cu caracter permanent	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Chiar și temeiurile cu caracter permanent necesită a fi reevaluate cu regularitate, însă la expirarea unei perioade mai îndelungate de timp (180 de zile), deoarece nu este exclusă ipoteza în care eronat se apreciază ca fiind</p>

	nu pot fi reevaluate.	cu caracter permanent temeiul în baza căruia s-a autorizat amnarea informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații de către procuror. Astfel, cuvintele „pentru o perioadă determinată de timp”, conținute în dispoziția normei juridice de la art. 22 ¹ alin. (4) și termenul pe care le prescrie norma juridică de la art. 22 ¹ alin. (5) sunt destinate ocrotirii persoanei de la potențialele abuzuri ale reprezentanților organelor de drept.
217.	La art. II pct. 24, privind art. 22 ¹ alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de expus în următoarea redacție: „(5) În cazul temeiurilor cu caracter permanent se emite ordonanță privind neinformarea persoanei”. Propunerea reiese din modificările propuse la art. 22 ¹ alin. (4).	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Cuvintele „pentru o perioadă determinată de timp”, conținute în dispoziția normei juridice de la art. 22¹ alin. (4) și termenul pe care le prescrie norma juridică de la art. 22¹ alin. (5) sunt destinate protejării persoanei de la potențialele abuzuri ale reprezentanților organelor de ocrotire a normelor de drept. În această ordine de idei, neinformarea persoanei se face a fi imposibilă, fiind prevăzută amnarea informării persoanei supuse măsurii speciale de investigații.</p>
218.	La art. II pct. 28, privind art. 27 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i> , de abrogat lit. d) și e) de la pct. 1) și de completat pct. 2) cu litere noi, care să prevadă respectivele măsuri speciale de investigații și, totodată, de abrogat lit. a) de la pct. 2) și de completat pct. 3) cu o literă nouă, care să prevadă respectiva măsură specială de investigații. Propunerea este motivată de faptul că aceste măsuri comportă o ingerință mai mică în drepturile și libertățile persoanei, astfel încât pot fi autorizate de către procuror. De menționat că, informațiile obținute în urma efectuării acestor măsuri adesea sunt stocate și în alte bănci de date cu acces public sau limitat, care pot fi obținute și printr-o solicitare obișnuită. Cu titlu de exemplu, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor are acces nelimitat la informațiile legate de tranzacțiile financiare.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 88 și 89. Măsura specială de investigații „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura specială de investigații „Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei supuse măsurilor speciale de investigații. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri speciale</p>

La autorizarea colectării informațiilor de la furnizorii de servicii de comunicații electronice, la fel, nu sunt identificate ingerințe semnificative în viața privată a persoanei, or, descifrarea apelurilor și a locului efectuării lor nu permite obținerea informațiilor referitoare la conținutul comunicărilor.

de investigații unei persoane cu un grad mai înalt de independență decât procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitate sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens. Suplimentar, concretizăm că, chiar dacă asemenea autorități publice ca Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Autoritatea Națională de Integritate dispun de acces la informațiile financiare în condiții obișnuite, fără a fi necesară vreo autorizație suplimentară, cum ar fi cea a judecătorului de instrucție într-un proces penal, această posibilitate se datorează faptului că, pentru aceste autorități publice, accesul la informațiile financiare precum rulejele conturilor bancare țin de îndeplinirea atribuțiilor aferente competențelor funcționale. În acest registru, dacă pentru reprezentanții autorităților publice enumerate mai sus accesarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate ordinară, de rutină, atunci pentru reprezentanții organelor de ocrotire a normelor de drept asemeni organelor de investigații speciale, organelor de urmărire penală sau organelor procuraturii ridicarea și examinarea rulajelor conturilor bancare constituie o activitate extraordinară, pentru care legea prevede necesitatea obținerii unei autorizații. Totodată, măsura specială de investigații „Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic” implică un grad suficient de înalt de amestec în viața privată a persoanei și necesită a fi autorizată de către o persoană cu un grad mai înalt de independență, care dispune de garanții suplimentare, comparativ cu conducătorul subdiviziunii specializate. În același timp, această măsură nu presupune cele mai grave ingerințe în viața privată a persoanei,

	219.	<p>La art. II pct. 32, privind art. 40 din <i>Legea nr. 59/2012</i>, de expus în următoarea redacție: „Controlul departamental asupra activității ofițerilor de investigații se exercită de către conducătorii autorităților publice care efectuează activitate specială de investigații sau de către angajații desemnați de către aceștia.” Cu privire la cuvântul „departamental” menționăm că, acesta se referă la ramură, minister etc. Conducătorul subdiviziunii specializate exercită controlul nemijlocit asupra activității ofițerilor din subordine. Controlul departamental se referă la controlul din partea autorității publice a cărei subdiviziune specializată efectuează activitate specială de investigații, aici fiind verificată inclusiv activitatea conducătorului subdiviziunii specializate. Așadar, în redacția propusă în proiectul de lege, art. 40 își pierde sensul, deoarece această atribuție este prevăzută și de art. 8 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>.</p>	<p>astfel încât să fie imperativă autorizația de nivelul unui magistrat independent – judecător de instrucție, care dispune de cele mai riguroase garanții. Din aceste considerente, împuternicirea de a autoriza efectuarea măsurii respective îi revine procurorului.</p> <p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Cuvântul „departamental” indică asupra autorităților administrației publice centrale de specialitate, însă nu se referă exclusiv la conducătorii autorităților publice respective, dar și la alte persoane cu funcție de conducere (conducătorii subdiviziunilor structurale). Reieșind din aceasta, controlul departamental poate fi exercitat și de către conducătorii subdiviziunilor specializate care efectuează activitate specială de investigații. La fel, în vederea asigurării unui grad adecvat de independență ofițerilor de investigații în exercitarea atribuțiilor sale prevăzute de lege, controlul departamental asupra activității acestora se încredințează conducătorilor subdiviziunilor specializate, care, de asemenea, sunt ofițeri de investigații.</p>
<p>Ministerul Apărării</p>	-	Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări	-
<p>Ministerul Finanțelor <small>*Avizul Ministerului Finanțelor include opiniile autorităților publice subordonate (SFS și SV).</small></p>	220.	Susținem obiecțiile și/sau propunerile/recomandările expuse în avizul anterior.	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiecțiile și/sau propunerile/recomandările nr. 98–109.</p>
<p>Serviciul de Informații și Securitate</p>	221.	La art. I pct. 4, privind art. 135 din <i>Codul de procedură penală</i> , de completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Ordonanța privind dispunerea efectuării măsurii speciale de investigații se stabilește	<p style="text-align: center;">Nu se acceptă</p> <p>Este firesc ca efectuarea măsurilor speciale de investigații să fie atribuită spre executare subdiviziunilor specializate (ofițerilor de investigații ai acestora) constituite în cadrul</p>

		<p>spre executare subdiviziunilor specializate (ofițerilor de investigații) ale autorităților publice indicate în Legea privind activitatea specială de investigații, doar în conformitate cu atribuțiile acestora stabilite prin lege.” Propunerea respectivă își are raționamentul în respectarea legilor speciale ale organelor de drept, în care sunt stabilite limitele atribuțiilor autorităților investite cu sarcina efectuării măsurilor speciale de investigații, în domeniul prevenirii și contracarării infracțiunilor și faptelor care prezintă pericol pentru securitatea statului. În acest fel, fiecare subdiviziune specializată investită cu sarcina efectuării măsurilor speciale de investigații va executa doar acele măsuri, care sunt dispuse în legătură cu investigarea faptelor ce se încadrează în competențele legale ale autorității publice din care face parte respectiva subdiviziune specializată. Propunerea enunțată are o conotație practică, or, deja există cazuri când subdiviziunilor specializate constituite în cadrul Serviciului de Informații și Securitate li s-au stabilit spre executare măsuri speciale de investigații în cadrul cauzelor penale inițiate pe faptul pregătirii/săvârșirii infracțiunilor de furt, escrocherie, îmbogățire ilicită etc., fapte ce nu se încadrează nemijlocit în atribuțiile Serviciului de Informații și Securitate stabilite prin lege.</p>	<p>autorităților publice conform competențelor și atribuțiilor funcționale ale respectivelor autorități publice, stabilite prin lege. De asemenea, este important ca procuratura și organele de urmărire penală să aibă posibilitatea să atragă în activitatea specială de investigații efectuată în cadrul procesului penal, la necesitate, în special în cazurile când există un conflict de interes între ofițerii de investigații și subiecții investigați sau atunci când se petrec operațiuni de amploare, ofițerii altor subdiviziuni specializate, de competența cărora, în mod normal, nu ținne investigarea faptelor pentru documentarea cărora sunt incluși în grupul de urmărire penală și/sau special de investigații. Raționamentele expuse nu permit legiferarea prevederii propuse.</p>
<p>Serviciul de Protecție și Pază de Stat</p>	<p>222.</p>	<p>Potrivit prevederilor art. 12 lit. a) din <i>Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat</i>, Serviciul de Protecție și Pază de Stat are dreptul să desfășoare, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, activitate specială de investigații pentru culegerea, verificarea și valorificarea informațiilor necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute de art. 11 lit. a) din <i>Legea nr. 134/2008</i>. Astfel, insistăm ca la art. II pct. 28, privind art. 32 alin. (4) din <i>Legea</i></p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>A se vedea argumentele/comentariile cu privire la obiectiile și/sau propunerile/recomandările nr. 147.</p>

	<p>nr. 59/2012, după cuvintele „Administrației Naționale a Penitenciarelor”, de completat cu cuvintele „sau Serviciului de Protecție și Pază de Stat”. Se constată că, sinteza a fost elaborată fără a se ține cont de prevederile Legii nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat și de faptul că modificarea propusă în aviz va contribui la asigurarea eficienței îndeplinirii obligațiilor de serviciu de către ofițerii de protecție, și anume: 1) depistarea, prevenirea și anihilarea oricăror fapte, riscuri și amenințări asupra vieții, sănătății, integrității fizice și libertății de acțiune a persoanelor beneficiare de protecție de stat, indiferent de locul lor de aflare; 2) desfășurarea, în conformitate cu legislația în vigoare, a activități speciale de investigații în vederea culegerii, verificării și valorificării informațiilor necesare pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu; 3) efectuarea schimbului de informații și de tehnică specială, precum și cooperarea cu alte instituții cu atribuții în domeniu din Republica Moldova și din alte state. În concluzie, specificăm că, prin operarea modificării propuse în aviz, se dorește eficientizarea activității speciale de investigații efectuate de către ofițerii de protecție, precum și consolidarea capacității de intervenție a acestora întru prevenirea și depistarea situațiilor de risc ce pot surveni în adresa demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în Republica Moldova și a membrilor de familie ai acestora.</p>	
<p>Administrația Națională a Penitenciarelor</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

<p>Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică</p>	<p>-</p>	<p>Lipsă de obiecții și/sau propuneri/recomandări</p>	<p>-</p>
<p>Constatare Raportului de expertiză anticorupție nr. ELO22/8339 din 18.11.2022</p>			
<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>223.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i>, caracterul ambiguu al prevederii poate oferi, persoanelor responsabile din cadrul autorităților publice competente să efectueze măsuri speciale de investigații, posibilitatea aplicării discreționare și abuzive a acesteia, încălcând, astfel, drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor. Așadar, potrivit normei juridice, se interzice autorizarea măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceluiași persoane, dacă termenul pentru care s-a autorizat efectuarea măsurii respective a fost prelungit până la 180 de zile. De asemenea, sunt enumerate excepțiile de la această regulă, ceea ce presupune că survenirea uneia dintre situațiile în cauză acordă dreptul prelungirii termenului pentru care s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații sau poate fi obținută o nouă autorizare în acest sens. Totodată, în cazul survenirii excepțiilor, nu poate fi dedusă perioada de timp pe parcursul căreia este justificată necesitatea ingerinței în viața privată a persoanei. În lipsa reglementării clare, interpretarea conform căreia se are în vedere posibilitatea autorizării efectuării măsurii speciale de investigații pe aceleași principii și pentru aceeași durată de timp (autorizarea pentru 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii până la maximum 180 zile), rămâne la nivel de presupuneri. Or, <i>Legea nr. 100/2017</i>, la art. 54 alin. (1) lit. a), stabilește clar că la elaborarea textului proiectului de act normativ „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu,</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 135 alin. (9) din <i>Codul de procedură penală</i> vor avea următorul cuprins: „(9) Dacă termenul pentru care s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații a fost prelungit până la 180 de zile cumulativ, este interzisă autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceluiași persoane, cu excepția apariției circumstanțelor noi, efectuării investigațiilor sub acoperire sau investigații criminalității organizate, infracțiunilor de corupție, conexe celor de corupție, contra securității statului, cu caracter terorist, de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, cazuri în care se permite autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații până la 2 ani cumulativ”. În același timp, menționăm că, au fost suplinite și reglementările <i>Legii nr. 59/2012</i>, astfel încât, art. 20 alin. (7) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(7) Dacă termenul pentru care s-a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații a fost prelungit până la 180 de zile cumulativ, este interzisă autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații din aceleași motive și în privința aceluiași persoane, cu excepția apariției circumstanțelor noi, căutării persoanelor învinuite/inculpate sau condamnat care se ascund de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată ori se eschivează de la executarea pedepsei privative de libertate, căutării deținutului evadată, efectuării investigațiilor sub acoperire sau investigații amenințării ce constituie pericol deosebit pentru securitatea statului,</p>

	<p>clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc”. Reiterăm că, lipsa delimitării în timp a efectuării măsurilor speciale de investigații poate fi utilizată în mod abuziv de către persoanele interesate, ceea ce presupune încălcarea dreptului la viața privată a persoanei și restrângerea nejustificată a drepturilor și libertăților fundamentale ale acesteia, voalată după paravanul investigațiilor sub acoperire, luptei cu criminalitatea organizată sau infracțiunile contra securității statului, cu caracter terorist etc. Recomandăm redactarea prevederii în contextul stabilirii perioadei de timp pe parcursul căreia pot fi prelungite sau autorizate în mod repetat efectuarea măsurilor speciale de investigații, în cazul survenirii circumstanțelor care constituie excepții.</p>	<p>cazuri în care se permite autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații pînă la 2 ani cumulativ.”.</p>
<p>224.</p>	<p>La art. I pct. 4, privind art. 137³ alin. (3) și (4) din <i>Codul de procedură penală</i>, caracterul întortocheat al prevederilor poate crea dificultăți în activitatea ofițerilor de investigații în raport cu reprezentanții instituțiilor poștale, în ceea ce privește consecutivitatea acțiunilor care urmează a fi întreprinse în cadrul măsurii speciale de investigații „Reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale”. Astfel, din cuprinsul actual al articolului examinat, rezultă că ofițerul de investigații aduce la cunoștința reprezentantului instituției poștale mandatul judecătoresc/extrasul din ordonanța procurorului, prin care se dispune reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale, abia atunci cînd se prezintă la instituția poștală pentru efectuarea nemijlocită a acțiunii în cauză. Totodată, pînă la momentul prezentării la instituția poștală, ofițerul de investigații urmează să fie informat, în prealabil, de către reprezentantul instituției poștale despre reținerea trimerilor poștale indicate în mandatul</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 137³ alin. (3)-(5) din <i>Codul de procedură penală</i> vor avea următorul cuprins: „(3) Ofițerul de investigații aduce la cunoștința reprezentantului instituției poștale, contra semnătură, mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc, cu privire la reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimerilor poștale.”; „(4) Reprezentantul instituției poștale comunică imediat ofițerului de investigații desemnat pentru efectuarea măsurii speciale de investigații despre reținerea trimerilor poștale indicate în mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului.”; „(5) Prezentîndu-se în instituția poștală, ofițerul de investigații deschide și examinează trimerile poștale. La descoperirea obiectelor și/sau documentelor care au importanță probatorie pentru cauza penală, ofițerul de investigații le ridică sau face copii de pe acestea, prelevează mostre, execută muleje sau tipare de</p>

	<p>judecătoresc/extrasul din ordonanța procurorului. În aceste condiții, apare întrebarea logică – cum este informat reprezentantul instituției poștale despre existența mandatului judecătoresc/ordonanței procurorului prin care s-a dispus reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimitărilor poștale. Obiecția este valabilă și pentru art. 28² din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege. Recomandăm expunerea normelor juridice enunțate în redacție nouă, după cum urmează: „(3) Ofițerul de investigații aduce la cunoștința reprezentantului instituției poștale, contra semnătură, mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului, care va conține elementele unui mandat judecătoresc, cu privire la reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimitărilor poștale.”; „(4) Reprezentantul instituției poștale comunică imediat ofițerului de investigație desemnat pentru efectuarea măsurii speciale de investigații despre reținerea trimitărilor poștale indicate în mandatul judecătoresc sau, după caz, extrasul din ordonanța procurorului.”; „(5) Prezentându-se în instituția poștală, ofițerul de investigații deschide și examinează trimitățile poștale.”.</p>	<p>urme. În lipsa unor asemenea obiecte și/sau documente, ofițerul de investigații dispune înmânarea/expedierea trimitărilor poștale cercetate destinatarului.”.</p>
225.	<p>La art. I pct. 4, privind art. 138 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i>, notăm că, potrivit prevederilor art. 55 alin. (5) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat. Prevederea examinată face referire imprecisă, neclară la o oarecare „lege”, în ceea ce privește răspunderea pentru încălcarea, de către persoanele</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 138 alin. (5) din <i>Codul de procedură penală</i> va avea următorul cuprins: „(5) Persoanele care sunt chemate să colaboreze cu organul de urmărire penală au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate. Încălcarea acestei obligații atrage răspundere penală.”. Totodată, art. 30 alin. (5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(5) Persoanele care sunt chemate să colaboreze cu subdiviziunea specializată au obligația de a păstra secretul operațiunii efectuate. Încălcarea acestei obligații atrage răspundere penală.”.</p>

chamate să colaboreze cu organul de urmărire penală, a obligației de a păstra secretul operațiunii efectuate. La acest capitol, menționăm că, art. 315 alin. (1) din *Codul penal* stabilește răspunderea pentru divulgarea datelor urmării penale contrar interdicției persoanelor care efectuează urmărirea penală. Prin urmare, persoanele vizate în norma analizată poartă răspundere penală pentru nerespectarea obligației de a păstra secretul operațiunii efectuate. Suplimentar, consemnăm că, spre deosebire de articolul analizat, norma juridică de la art. 30 alin. (5) din *Legea nr. 59/2012*, în redacția propusă în proiectul de lege, stabilește expres că pentru încălcarea aceleiași obligații, în cadrul efectuării măsurii speciale de investigații similare în dosarul special, persoanele poartă răspundere conform *Codului penal*. Recomandăm substituirea cuvintelor „prevăzută de lege” cu cuvântul „penală”.

În rezultatul analizei prevederilor proiectului și a informațiilor conținute în nota informativă, este dificilă înțelegerea noțiunilor de „mijloace tehnice”, „mijloace tehnice speciale” și „echipamente tehnice speciale”. Cu alte cuvinte, nu este clară diferența dintre acestea. Situația este și mai dificilă din moment ce prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 100/2009 privind aprobarea Regulamentului cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și a Clasificatorului mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației* au căzut în desuetudine. În context, în proiectul de lege, noțiunile „mijloace tehnice” și „mijloace tehnice speciale” sunt utilizate concomitent, ceea ce denotă că acestea, aparent, sunt diferite. De exemplu: 1) art. 134 alin. (3) – „În procesul de

226.

Nu se acceptă

*Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației și a Clasificatorului mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației nr. 100/2009, în clauza de adoptare, indică că, actele normative anexate, adică regulamentul și clasificatorul, se aprobă în scopul executării prevederilor art. 6 alin. (4¹) din *Legea privind activitatea operativă de investigații nr. 45/1994*. În context, subliniem că, adoptarea *Legii nr. 59/2012* a determinat abrogarea *Legii nr. 45/1994*, legea nouă substituind legea veche, astfel încât, în eventualitatea apariției necesității, modificările la *Regulamentul cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate**

efectuare a măsurilor speciale de investigații se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare foto, audio și video, de alte mijloace tehnice, inclusiv de mijloace tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor”; 2) art. 7 alin. (1) lit. d) din *Legea nr. 59/2012* – „a achiziționa, a adapta și a utiliza programe informatice și softuri, precum și mijloace tehnice speciale, cum ar fi: aparate de fotografiat, de înregistrare audio și video, alte mijloace tehnice moderne pentru obținerea în secret a informației;”;

3) art. 27 alin. (6) din *Legea nr. 59/2012* – „În procesul de efectuare a măsurilor speciale de investigații, în condițiile prezentei legi, se face uz de sisteme informațional și bănci de date, aparate de înregistrare foto, video și audio, de alte mijloace tehnice, inclusiv de mijloace tehnice speciale pentru obținerea în secret a informațiilor”. Concomitent, din prevederile enunțate supra, rezultă că aparatele de înregistrare foto, video și audio, de fapt, fac parte din categoria mijloace tehnice speciale. Mai mult ca atât, acestea sunt utilizate nemijlocit pentru obținerea în secret a informațiilor. Acest fapt este confirmat și de către autor în nota informativă: „[...] - achiziționarea, adaptarea și utilizarea programelor informatice și softurilor, precum și mijloacelor tehnice speciale, cum ar fi: aparatele de fotografiat, de înregistrare audio și video, alte mijloace tehnice moderne pentru obținerea în secret a informațiilor [...] De asemenea, achiziționarea mijloacelor tehnice speciale, cum ar fi: aparate de fotografiat, de înregistrare audio și video, alte mijloace moderne pentru obținerea în secret a informațiilor, este strict necesară, deoarece efectuarea măsurii speciale de investigații cu utilizarea aparatelor obișnuite de fotografiat, de înregistrare audio și video

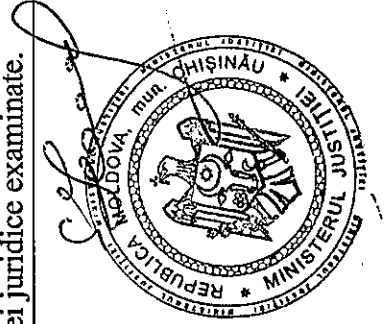
pentru obținerea ascunsă a informației, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 100/2009* și modificările la *Clasificatorul mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 100/2009*, urmează a fi operate în temeiul *Legii nr. 59/2012*. La fel, este relevant că, reglementările regulamentului și clasificatorului continuă să ultraactiveze până în prezent, în așa mod încât se face o delimitare clară între mijloacele tehnice ordinare și mijloacele tehnice extraordinare („mijloacele tehnice speciale”), cele din urmă fiindu-se în circulația nelimitată a bunurilor, iar cele din urmă, adică speciale, aflându-se în circulația limitată a bunurilor. În această ordine de idei, în corespundere cu dispozițiile pct. 2 din *Regulamentul cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 100/2009*, la mijloace tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației (în continuare – mijloace tehnice speciale) se atribuie mijloacele tehnice și/sau de program, proiectate, modificate sau programate pentru captarea, obținerea, interceptarea, culegerea, ascultarea, înregistrarea și transmiterea semnalelor informaționale de natură sonoră, vizuală, electromagnetică sau de altă natură, inclusiv din rețelele de comunicații electronice, în scopul obținerii accesului ascuns la informația străină. Cât privește obiecția conform căreia din unele prevederi reiese că aparatele de fotografiat, de înregistrare audio și video, se atribuie la categoria mijloacelor tehnice speciale, menționăm că, această remarcă este adevărată pe jumătate, deoarece aparatele respective pot fi atât obișnuite, cât și speciale, normele juridice la care se face trimitere în aviz referindu-se anume la cele care se atribuie la categoria

	<p>ș.a. se poate solda cu eșec”. Suplimentar, art. 1 alin. (1) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, prevede că: „Activitatea specială de investigații reprezintă o activitate cu caracter secret și/sau public, efectuată de către autoritățile publice competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul colectării informațiilor necesare pentru [...]”. Generalizând cele expuse mai sus, menționăm că, terminologia utilizată neuniform, la aplicare, poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normelor de drept, și anume, tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor diferite. Ca rezultat, pot apărea abuzuri din partea exponenților atât ai sectorului public, cât și ai celui privat. Recomandăm uniformizarea terminologiei din proiectul de lege prin utilizarea noțiunii „mijloace tehnice speciale”.</p>	<p>mijloacelor tehnice speciale, ceea ce se confirmă prin textul „alte mijloace moderne pentru obținerea în secret a informațiilor” care urmează.</p>
227.	<p>La art. II pct. 20, privind art. 19 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, menționăm că, potrivit prevederilor art. 6 pct. 28) din <i>Codul de procedură penală</i>, ordonanța este definită ca „hotărâre a organului de urmărire penală, adoptată în cursul procesului penal”. La rândul său, <i>Legea nr. 59/2012</i> nu prevede o definiție o ordonanței, prin care să-i acorde un sens diferit față de cel din <i>Codul de procedură penală</i>. Prin urmare, utilizarea noțiunii „ordonanță” pentru actul prin care ofițerul de investigații dispune efectuarea măsurilor speciale de investigații creează confuzii în ceea ce privește competența procedurală a ofițerilor de investigații în limitele <i>Legii nr. 59/2012</i>. Concomitent, conform dispozițiilor art. 21 alin. (3) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, în redacția propusă în proiectul de lege, actul prin care ofițerul de investigații poate solicita efectuarea măsurilor speciale de investigații de la art. 27 alin. (1) pct. 3)</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Nu este necesar ca <i>Legea nr. 59/2012</i> să prevadă definiția noțiunii „ordonanță”, or, nu toate actele juridice, inclusiv emise de către reprezentanții autorităților publice, la care se face referire în diferite acte normative, printre care și legi organice, sunt definite, sensul acestora fiind clar reieșind din cuprinsul dispozițiilor normelor juridice în care se conțin. Astfel, din prevederile normelor juridice de la art. 19 alin. (4), art. 20 alin. (1) și (5), art. 22 alin. (4), (9) și (10) și art. 26 alin. (1) și (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, reiese că ordonanța reprezintă un act juridic emis în afara procesului penal, prin care:</p> <p>1) se dispune efectuarea măsurii speciale de investigații de către ofițerul de investigații; 2) se autorizează efectuarea măsurii speciale de investigații de către procuror; 3) se prelungește efectuarea măsurii speciale de investigații de către ofițerul de investigații;</p>

	<p>și, respectiv, autorizarea de către conducătorul subdiviziunii specializate, este identificat ca „demers”. Recomandăm substituirea cuvintelor „prin ordonanță” cu cuvintele „la demersul”.</p>	<p>4) se autorizează prelungirea efectuării măsurii speciale de investigații de către procuror; 5) se constată respectarea sau nerespectarea legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații de către judecătorul de instrucție sau, după caz, de către procuror, în funcție de cine a autorizat efectuarea măsurii speciale de investigații; 6) se soluționează contestațiile depuse împotriva admiterii sau respingerii, de către procurorul ierarhic inferior, a autorizării efectuării măsurii speciale de investigații ori împotriva constatării, de către procurorul ierarhic inferior, a respectării sau a nerespectării legalității efectuării măsurii speciale de investigații de către procurorul ierarhic superior. Concomitent, este de reținut faptul că, art. 6 din <i>Codul de procedură penală</i> stipulează că, termenii și expresiile utilizate „în prezentul cod” au următorul înțeles, dacă nu este o mențiune deosebită, astfel încât definiția noțiunii „ordonanță” conținută în <i>Codul de procedură penală</i> nu are nici o relevanță pentru aplicarea reglementărilor <i>Legii privind activitatea specială de investigații</i>.</p>
228.	<p>La art. II pct. 23, privind art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, deși obligativitatea informării persoanei despre faptul că a fost supusă măsurii speciale de investigații pare incontestabilă și generală, din prevederea examinată rezultă expres că în condițiile <i>Legii nr. 59/2012</i>, persoanele vor fi informate de către procuror doar în cazurile în care se va constata legalitatea efectuării măsurilor speciale de investigații. Prin urmare, constatarea ilegalității efectuării măsurii speciale de investigații eliberează procurorul de obligația informării persoanei despre efectuarea măsurii speciale de investigații în privința sa. Totodată, aceasta privează persoana de dreptul de a lua cunoștință cu materialele dosarului special privind dispunerea,</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Art. 22 alin. (9) din <i>Legea nr. 59/2012</i> va avea următorul cuprins: „(9) După constatarea respectării sau nerespectării legalității, procurorul, în termen de cel mult 15 zile din momentul emiterii încheierii/ordonanței privind verificarea respectării legalității la efectuarea măsurii speciale de investigații, informează în scris, prin scrisoare recomandată, persoana care a fost supusă măsurii speciale de investigații despre acest fapt. Materialele ce confirmă informarea persoanei se anexează la dosarul special.”</p>

	<p>autorizarea, prelungirea și încetarea efectuării măsurii, procesul-verbal privind consemnarea rezultatelor și purtătorul material de informații. Respectiv, persoana va fi privată și de dreptul de a se adresa în instanța de judecată, în cazul în care drepturile fundamentale i-au fost îngădite nejustificat, iar procurorul/judecătorul de instrucție nu se autosesizează din oficiu cu privire la încălcările depistate în activitatea ofițerului. Recomandăm excluderea din proiectul de lege a textului „În cazul în care se constată legalitatea efectuării măsurii speciale de investigații.”</p>	
229.	<p>La art. II pct. 29, privind art. 27 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i>, reglementarea creează un conflict cu prevederea de la art. 11 alin. (3) din <i>Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale</i>, potrivit căreia, metodele și mijloacele de testare și de fixare a testelor de integritate profesională nu prezintă activități speciale de investigații în sensul <i>Legii nr. 59/2012</i>. Totodată, art. 5 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i> stabilește expres că, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Recomandăm excluderea din proiectul de lege a normei juridice examinate.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Reieșind din recomandarea înaintată, norma juridică de la art. 2 lit. g) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Sarcinile activității speciale de investigații sunt: [...] g) evaluarea integrității instituționale.”, norma juridică de la art. 19 alin. (1) pct. 5) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Temeiurile pentru dispunerea măsurilor speciale de investigații sunt: [...] evaluarea integrității instituționale.” și norma juridică de la art. 27 alin. (4) din <i>Legea nr. 59/2012</i> – „Pe lângă măsurile prevăzute de alin. (1) pct. 2) și 3), în cadrul testului de integritate profesională pot fi efectuate, prin derogare de la prevederile alin. (3), și măsurile prevăzute de alin. (1) pct. 1) lit. a) și e).” se abrogă.</p>

Ministru

Sergiu LITVINENCO